

Engleski učiti
kroz hrvatsku
kulturu!

STR. 12

Projekt:
Ne knjiga,
nego znanje

STR. 10

Marulićevo djelo -
sažetak hrvatskoga
humanizma i renesanse

STR. 16-17

god VIII.
broj 79.
30. svibnja
A.D. 2016.
www.unist.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

Rektorski zbor RH, Dekanska konferencija medicinskih fakulteta RH, Senat Sveučilišta u Splitu, Stručno vijeće KBC Split, Fakultetsko vijeće splitske Medicine, Splitska podružnica Hrvatskog liječničkog zbora...:

Hrvatska treba sve četiri naše sveučilišne bolnice

15 LOŠINJSKI DANI BIOETIKE

STR. 22 -25

Mjerila razlikovanja sveučilišnih
i stručnih studija (2)

naše
teme

STR. 30 - 31

Studij FER-a u Šibeniku

U listopadu 2015. godine u Šibeniku je započela nastava prve generacije studenata Studija Energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora. Proslavi otvaranja novoga studija prisustvovala je najviša delegacija zagrebačkog sveučilišta na čelu s rektorom Damirom Borasom, prorektorom Ivom Čuković-Bagić i prorektorom Miljenkom Šimpragom.

Nastavu na ovom zanimljivom i i praktično orijentiranom trogodišnjem sveučilišnom preddiplomskom dislociranom studiju Sveučilišta u Zagrebu izvode nastavnici Fakulteta elektrotehnike i računarstva te Fakulteta strojarstva i brodogradnje. Prva generacija broji 42 studenata i trenutno se nalaze pri kraju drugog semestra prve godine.

Studij je spoj teorijskih podloga prirodoslovlja, energetike i elektrotehnike te praktičnih znanja od samog početka. Velika je potražnja za stručnjacima koji će rješavati specifične probleme optimalnog raspolaganja energijom. S druge strane, razvoj novih tehnologija obnovljivih izvora energije otvara nove znanstvene teme. Potrebu za pokretanjem ovakvog studija prepoznali su bivši dekani FSB-a i FER-a Ivan Juraga i Nedjeljko Perić, te sentimentizmom prihvatili inicijativu šibenskog profesora Zvonka Pešića o njegovom osnivanju u Šibeniku.

Gradonačelnik Ante Šupuk

Prvi na svijetu osvijetljen 'Teslinom' strujom

Malo je poznato da je Šibenik prvi grad u svijetu koji je osvijetljen 'Teslinom' strujom. Prilikom Dana otvorenih vrata namijenjenog šibenskim maturantima i ostalim gostima, o tome je govorio profesor Marko Delimar, prodekan FER-a.

Prvim velikim iskorakom u elektrifikaciji, nakon agregata u obliku tekućih fosilnih goriva, smatra se Edisonova gradska elektrana "Pearl Street Station" koja je napajala dio newyorškog Manhattana. Sredinom 1880-ih u SAD-u dolazi do takozvanog *Rata struja* između tada već etablirane Edisonove istosmjerne i Tesline izmjenične struje, koji je završen početkom rada izmjenične elektrane na slapovima Nijagare 1895.

Izmjenična elektrana na Krki puštena je u pogon 28. kolovoza 1895. (samo par dana nakon one na Nijagari), ali je izmjeničnom strujom Šibenik osvijetljen gotovo godinu dana prije Buffala.

Tadašnji šibenski gradonačelnik Ante Šupuk pokrenuo je izgradnju elektroenergetskog sustava Krka-Šibenik koji je - gledajući ga u cijelosti kao sustav proizvodnje, prijenosa, distribucije, potrošnje, mjerenja i dojave - prvi komercijalni višefazni izmjenični elektroenergetski sustav u svijetu. Napajala ga hidroelektrana Krka - kasnije nazvana Jaruga 1, čiji se ostaci nalaze u Nacionalnom parku. Tako je Šibenik stekao zaslugu važne prekretnice ne samo u razvoju elektrifikacije, nego, općenitije rečeno, napretka tehnologije u svijetu. Taj doseg, inspirativan i danas, ugrađen je i u motive FER-a da vlastiti sveučilišni studij organizira u Šibeniku.

Prvi Dan doktorata na Šumarskom fakultetu

U četvrtak 2. lipnja 2016. u 11 sati održat će se prvi Dan doktorata na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Dan doktorata na Šumarskom fakultetu osmišljen je kao otvoreni skup čiji su temeljni ciljevi predstavljanje rezultata istraživanja koja se izvode u okviru doktorskoga studija Šumarstvo i drvena tehnologija.

Također, događanje se organizira kako bi se pokazala raznolikost i ljepota istraživačke djelatnosti u šumarstvu i drvenoj tehnologiji. Skup je organiziran u dvije sekcije. U prvoj sekciji rezultate svojih istraživanja predstavljat će doktori znanosti koji su najviši akademski stupanj stekli u protekloj akademskoj godini. Od 18 obranjenih dok-

torskih disertacija, na Danu doktorata za prezentaciju ih je odabrano sedam, pri čemu se vodilo računa o ravnoj zastupljenosti znanstvenih grana. U drugoj sekciji doktorandi će kroz izložbu postera predstaviti rezultate svojih istraživanja, u rasponu od prikaza obranjenih teme disertacije do preliminarnih rezultata istraživanja.

Prvi Dan doktorata na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu otvorit će dekan prof. dr. sc. Vladimir Jambrečković.

P.K.

SPLIT

Novi dekani

Durdica Miletić, izabran je za dekanicu Kineziološkog fakulteta

Jasna Puizina, izabrana je za dekanicu Prirodoslovnomo-matematičkog fakulteta

SPLIT

Nikola Račić, izabran je za dekana Pomorskog fakulteta

Željko Radić, izabran je za dekana Pravnog fakulteta

Dalibor Cikojević, izabran je za dekana Muzičke akademije

ZAGREB

ZAGREB

Aleksandra Čizmešija, izabrana je za dekanicu Prirodoslovnomo-matematičkog fakulteta

Hrvoje Gold, izabran je za dekana Fakulteta prometnih znanosti

Vladimir Jambrečković, izabran je za dekana Šumarskog fakulteta

Lidija Kos-Stanišić, izabrana je za dekanicu Fakulteta političkih znanosti

Klaudio Pap, izabran je za dekana Grafičkog fakulteta

Franka Perković Gamulin, izabrana je za dekanicu Akademije dramske umjetnosti

impressum ♦ **universitas** ♦ hrvatske sveučilišne novine ♦ **urednički kolegij** ♦ Franka Babić ♦ Petar Bačić ♦ Aleksandra Banić ♦ Tomislav Čizmić-Marović ♦ Irena Drmić-Hofman ♦ Damir Humski (urednik fotografije) ♦ Suzana Kačić - Bartulović ♦ Snježana Knezić ♦ Jelena Matešić ♦ Sandro Nižetić ♦ Ivan Perković (Zagreb) ♦ Marija Plazonić Šolić ♦ Leida Rizvan Sikimić ♦ Petra Šimundić ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ Ivana Vuka ♦ **nakladnički savjet** ♦ prof. Ante Čović, predsjednik ♦ prof. Sandra Bischof ♦ prof. Zoran Curić ♦ prof. Branko Matulić ♦ prof. Mislav Grgić ♦ prof. Ante Bilušić ♦ prof. Nikola Račić ♦ **fotografije** ♦ cropix ♦ **glavni urednik** ♦ Duško Čizmić Marović ♦ **nakladnici** ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu ♦ **za nakladnike** ♦ prof. Šimun Anđelinović i prof. Damir Boras, rektori ♦ **adresa redakcije** ♦ Livanjska 5/IV ♦ tel. 021/558 262 ♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/universitas

Premijer Orešković na Sveučilištu u Splitu

Predsjednik Vlade Tihomir Orešković posjetio je Kampus Sveučilišta u Splitu te se sastao s Upravom Sveučilišta i rektorom Šimunom Anđelinovićem. U nazočnosti premijera ministar poduzetništva i obrta Darko Horvat potpisao je s rektorom Anđelinovićem Ugovor o suradnji i realizaciji Programa postakadetskog zapošljavanja i stjecanja upravljačkih sposobnosti studenata Sveučilišta u Splitu. Time se potiče dodatno financiranje i uključivanje Sveučilišta u izradu programa za nezaposlene, potiče programe cjeloživotnog učenja i zapošljavanja, plansko rekonstruiranje gospodarstva zasnovanog na inovacijama i znanju, potiču se pametne specijalizacije i objedinjuju sve potrebne gospodarske informacije te opremaju info-pultovi na Sveučilištu.

Premijer Orešković okušao se i na Nautičkom simulatoru Pomorskog fakulteta, jedinom te klase u ovoj djelu Europe, koji može simulirati bilo koju luku na

svijetu i na kojem treniraju i strani pomorci. No Simulator služi ne samo za obuku studenata nego i za znanstvena istraživanja jer može simulirati, npr, onečišćenje mora, smjerove kojima se

mrlja kreće i načine na koji treba intervenirati.

S predsjednikom gradskog kotara Split 3, premijer Orešković razgovarao je o predstavljanju planova u definiranju inovativnog pro-

jekta 'Sveučilišne ulice' a susreo sa i sa stranim studentima Medicinskog fakulteta koji u Splitu studiraju na engleskom, te ručao sa studentske linije u menzi Medicinskog fakulteta.

Sastanak rektora Borasa i ministrice socijalne politike i mladih

Rektor Damir Boras 19. svibnja u Rektoratu susreo se s ministricom socijalne politike i mladih Bernardicom Juretić. Sastanku su nazočile prorektorice Ivana Čuković-Bagić i Mirjana Hruškar, te Sanja Mikulić i Miroslava Rožanković u pratnji ministrice. Tijekom sastanka razgovaralo se o budućoj suradnji u svrhu poboljšanja kvalitete života zagrebačkih studenata. Rektor Boras istaknuo je kako je dobra komunikacija između Ministarstva i Sveučilišta važna za daljnji razvoj i unaprjeđenje studentskog standarda.

VI. Festa Choralis glazbena smotra Sveučilišta u ZagrebuU

U Hrvatskom glazbenom zavodu 3. lipnja održat će se u okviru programa *Universitas cantat*, te pod visokim pokroviteljstvom rektora Damira Borasa, VI. Festa Choralis - smotra zborova, vokalnih ansambala, klape i glazbenih sastava Sveučilišta u Zagrebu. Smotra će okupiti zborove, vokalne ansamble, klape i glazbene sastave s 18 sastavnica Sveučilišta u Zagrebu. Svečani koncert započet će uvodnim riječima glavnoga koordinatora maestra Josipa degl'Ivella i suorganizatora Mislava Grgića, dekana Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu.

ZaGreb

ŠIRENJE MEĐUNARODNE SURADNJE Primanje za korejske studente

Korejski studenti koji borave na hrvatskim visokoobrazovnim institucijama - Sveučilištima u Zagrebu i Splitu te Zagrebačkoj školi ekonomije i managementa - svečano su primljeni u auli Rektorata. Rektor Damir Boras istaknuo je kako Sveučilište u Zagrebu ostvaruje dobre odnose sa sveučilištem Ulsan uz nadu da će ova i slične suradnje dodatno ojačati, osobito s onima koji mogu pridonijeti širenju suradnje u području gospodarstva i industrije. Veleposlanik Republike Koreje N.J. E. Hyung-won Suh istaknuo je da je u protekle tri godine puno toga učinjeno na širenju suradnje između dviju zemalja i to ne samo u području ekonomije i politike nego i u području obrazovanja i kulture.

RAZGOVOR O SURADNJI I ZAJEDNICKIM PROJEKTIMA

Rektor s ministrom poduzetništva

Rektor Damir Boras susreo se s ministrom poduzetništva i obrta Darkom Horvatom. Sastanku su nazočili prorektori Mirjana Hruškar i Miljenko Šimpraga te predsjednik Sveučilišnoga savjeta Petar Mišević. Zaključno je da će se pripremiti sporazum s ciljem poticanja međusobne suradnje, ostvarivanja zajedničkih aktivnosti i pokretanja novih inicijativa. Dogovoreno je i nekoliko zajedničkih projekata. Rektor Boras istaknuo je veliki potencijal Sveučilišta u Zagrebu i želju za aktivnim sudjelovanjem u konkretnim projektima koje inicira Ministarstvo poduzetništva i obrta.

Kliofest 2016 FESTIVAL POVIJESTI U SLAVU POVIJESNE ZNANOSTI I NJENIH STVARATELJA Festival povijesti - Kliofest

Treći Festival povijesti - Kliofest 2016, nazvan prema grčkoj božici - muzi Klio, zaštitnici povijesti (koja je nadahnjivala pjesnike junačkih epova!), posjetiteljima je približio povijesnu znanost. Uz okrugle stolove, tribine, predavanja knjiga i predavanja, na Kliofestu je održano i nekoliko radionica koje priređuju povjesničari, arhivisti, muzealci i nakladnici, izložbe iz gornjostubičkoga Muzeja seljačkih buna i Hrvatskoga državnog arhiva te mali povijesni kviz - Kliotest. U suradnji s Udrugom "Krila" predstavljene su mogućnosti terapije pomoću konja, a četrdesetak hrvatskih nakladnika izložili su svoje knjige iz povijesti i srodnih znanosti.

XI.DIESTHEOLOGICUS O viziji Crkve pape Franje

U organizaciji Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u dvorani Vijenac Nadbiskupijskoga pastoralnoga instituta održani su XI. dies theologicus na temu Vizija Crkve pape Franje. Predavanje Paula Michaela Zulehnera iz Beča bavilo se pitanjem 'Kamo papa Franjo vodi našu Crkvu?'. Josip Baloban (Zagreb) govorio je o 'Mentalnom sklopu pastoralnog djelatnika u pontifikatu pape Franje', dok je Anton Tamarut (Zagreb) analizirao 'Crkvu u nauku pape Franje'. Nakon predavanja održana je plenarna rasprava. U glazbenom dijelu programa nastupio je Zagrebački bogoslovni oktet.

Hrvatske sveučilišne novine Universitas u suradnji s Društvom profesora hrvatskoga jezika uz sponzorsku potporu Croatia osiguranja raspisale su literarni nagradni natječaj za najbolji rad na temu stiha Josipa Pupačića "Evo me, moj svijete, na raskršću tvome i mome"

Odlukom Prosudbenog stručnog povjerenstva u sastavu Sanda Cambj, Gordana Galić Kakkonen, Suzana Kačić Bartulović, Srećko Listeš i Ljiljana Mlačić-Brakus, **nagrađene su slijedeće učenice i učenici i njihove mentorice:**

Saša Budimski, IV. b, Gimnazija Županja, mentorica: Dubravka Bilić, prof.
Paula Bunoza, IV. c, Gimnazija Metković, mentorica: Lidija Puljan, prof.
Ana Posavčević, IV. a, Gimnazija Nova Gradiška, mentorica: Vjekoslava Bagarić, prof.

Zahvalnicu su dobili slijedeće učenice i učenici i njihove mentorice:
Samantha Bartula, Srednja škola fra Andrije Kacića Miošića Ploče, mentorica: Tina Krstičević Batinović, prof.
Lucija Gjerek, Gimnazija „Fran Galović“ Koprivnica, mentorica: Sonja Delimar, prof.
Marta Juzbašić, Ekonomski i trgovačka škola Ivana Domca, Vinkovci, mentorica: Mira Filipović-Trabak, prof.
Nenad Lastavica, II. gimnazija Osijek, mentorica: Valerija Karačić, prof.

Iva Pahlić, Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica, mentorica: Ljiljana Butković, prof.
Mateja Pavičić, Nadbiskupska klasična gimnazija u Zagrebu, mentorica: Anda Jakovljević, prof.
Lucian Pavlić, Gimnazija Sesvete, mentorica: Mira Križa, prof.
Nikola Polić, Ekonomsko-birotehnička škola, mentorica: Suzana Kačić-Bartulović, prof.
Eugenija Prša, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga, mentorica: Lana Rušnov Perić, prof.
Julija Putnik, III. gimnazija Split, mentorica Ivana Katić, prof.
Matea Škvorčević, Vlatka Klarić, Daniel Milošević, Gimnazija Nova Gradiška, mentorica: Vjekoslava Bagarić, prof. savjetnica
Dora Vrtiprah, Gimnazija „Fran Galović“ Koprivnica, mentorica: Sonja Delimar, prof.

Nagrade i Zahvalnice bit će dodijeljene 15. lipnja na svečanoj proslavi Dana Sveučilišta u Splitu. Čestitamo dobitnicima!

UNIVERSITAS

Modna revija studenata Tekstilno-tehnološkog fakulteta

Pod pokroviteljstvom rektora Borasa 6. lipnja u Francuskomu paviljonu održat će se modna revija diplomskih radova studenata Tekstilno-tehnološkoga fakulteta pod nazivom DIPMOD_2, čime se nastavlja ideja promocije najboljih mladih dizajnera i njihovih diplomskih kolekcija. Ove će se godine svojim

tematskim kolekcijama predstaviti Arijana Bošnjak, Staša Doblanović, Julija Francisković, Saša Horvatić, Iva Kuzmić i Sanja Švraka.

Gost večeri je Marko Petrić, student završne godine diplomskoga studija Modni dizajn, koji će se predstaviti više puta nagrađivanom kolekcijom *Object in Object*.

Hrvatska treba sve četiri

Rektorski zbor

Nakon rasprave o statusu kliničkih bolničkih centara kao sveučilišnih bolnica, Rektorski je zbor na svojoj 8. sjednici održanoj 17. svibnja u Rijeci, usvojio sljedeće Zaključke:

I. Sukladno najavama o promjenama u sustavu zdravstva na način da se samo jedna bolnica proglasi sveučilišnom bolnicom, Rektorski zbor RH je mišljenja da bi takva promjena dovela u nepovoljan položaj sveučilišta koja u svom sastavu imaju medicinske fakultete te značajno ugrozila nastavu.

II. Rektorski zbor RH smatra da u cilju racionalizacije treba oformiti četiri sveučilišne bolnice uz sveučilišta koja u svom sastavu imaju medicinske fakultete te u tome smislu napraviti legislativne i organizacijske promjene.

III. Ovaj zaključak utemeljen je na Ustavu Republike Hrvatske te Nacionalnoj strategiji razvoja zdravstva 2012. – 2020. i Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije koji omogućavaju ravnopravan pristup zdravstvenim uslugama kao i visokom obrazovanju na području cijele Republike Hrvatske.

Protiv razdvajanja obrazovanja od struke i znanosti

Ustav Republike Hrvatske člankom 59. svakom građaninu RH jamči pravo na zdravstvenu zaštitu. Članak 66. obrazovanje u RH svakome čini dostupnim pod jednakim uvjetima, a članak 70. kaže da je u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti svatko dužan osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša. Dakle, Ustav Republike Hrvatske garantira građanima RH ravnopravnost i jednako pravo u ostvarivanju pristupa obrazovanju i zdravstvenoj zaštiti.

Važeći izborni Program HDZ-a i Domoljubne koalicije u poglavlju *Zdravstvo i socijalna osjetljivost* doslovno kaže sljedeće: „Zdravstveni sustav zajednička je i solidarna stečevina građana Hrvatske... Zdravstveni sustav mora biti jednake kvalitete u cijeloj Hrvatskoj i osigurati pravodobni tretman za svakog pacijenta na primarnoj razini zdravstvene zaštite... Podržavamo obvezni sustav javne zdravstvene zaštite kao univerzalni i jednakopravni. Osigurati ćemo povećanje financijskih sredstava za neposrednu zdravstvenu zaštitu, unaprijediti ćemo mrežu bolnica, obnoviti ih i modernizirati opremom. Decentralizirati ćemo sustav.“

Nacionalna Strategija razvoja zdravstva 2012.-2020. predviđa ove strateške razvojne pravce: ujednačavanje i poboljšavanje kvalitete zdravstvene zaštite, povećanje dostupnosti zdravstvene zaštite i poboljšanje pokazatelja zdravlja.

Iz svega navedenog više je nego jasno da je zdravlje javno dobro, da svi građani RH trebaju imati dostupnu zdravstvenu skrb i jednaku razinu zdravstvene zaštite. Stoga bi uspostava sveučilišne bolnice samo u KBC Zagreb, a ne u sva četiri sveučilišna centra koji imaju medicinske fakultete, bio razvojni korak natrag, a suprotan je i Ustavu RH.

Ovakav bi potez protuustavno ugrozio i održavanje nastave na Medicinskom fakultetu, što bi vodilo neravnopravnosti u pristupu obrazovanja. Nadalje, ugrozila bi se mogućnost kvalitetnog obrazovanja potrebnog broja liječnika i medicinskih sestara, s pogubnim posljedicama po zdravstvo. Sve se to dovodi u pitanje upravo u vrijeme kada je Medicinski fakultet u da je u Bavarskoj – zemlji bitno razvijenijoj od Hrvatske - prepoznat kao centar izvrsnosti, što bi značilo da netko želi spriječiti mogućnost obrazovanja njemačkih studenata u splitskom KBC-u kao nastavnoj bazi Sveučilišta u Splitu.

Republika Hrvatska može vrlo lako postići racionalizaciju svog zdravstvenog sustava na način da kliničke bolnice u Splitu, Zagrebu, Osijeku i Rijeci proglasi sveučilišnim bolnicama i zauzvijek prekine dvojnost sustava koji razdvaja djelatnike Medicinskoga fakulteta i KBC-a te samim tim riješi nedostatak nastavnika koji su već izabrani u zvanje, a nisu u radnom odnosu sa Sveučilištem i s Medicinskim fakultetom, što predstavlja negativan akreditacijski problem. U Splitu trenutno 64 takva nastavnika na Medicinskom fakultetu tretiramo kao vanjske suradnike, dovodeći time u pitanje poslovanje ove visoko obrazovne institucije. Takvo bi rješenje ujedno bilo iznimno značajan korak u rješavanju obiju ključnih boljki hrvatskog visokoobrazovnog sustava koje ugrožavaju njegovu kvalitetu i onemogućuju njegovu racionalizaciju: a to je odvojenost visokoga obrazovanja od znanstvenih instutata s jedne, te vrhunskih stručnjaka i prakse s druge strane.

REKTOR ŠIMUN ANĐELINOVIĆ

Senat Sveučilišta u Splitu

Odluka od 24. svibnja
1. Senat Sveučilišta u Splitu podržava Odluku Rektorskog zbora visokih učilišta, Fakultetskog vijeća Medicinskog fakulteta u Splitu i Stručnog vijeća KBC Split o preoblikovanju Kliničkih bolničkih centara u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci u sveučilišne bolnice.
2. Preoblikovanjem Kliničkih bolničkih centara u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci u sveučilišne bolnice, postigla bi se ravnopravna distribucija tercijarne zdravstvene skrbi vrhunske kvalitete na području cijele Republike Hrvatske; riješio bi se dosadašnji nepovoljni dualni status nastavnika medicinskih fakulteta koji su ujedno zaposlenici Kliničkih bolničkih centara; riješili bi se brojni akreditacijski problemi medicinskih fakulteta koji imaju veliki broj nastavnika izabranih u znanstveno-nastavno zvanje, a koje akreditacija prihvaća kao vanjske suradnike, jer bi se na taj način dugoročno riješio nedostatak kadrova u kliničkim granama; kliničkim bolnicama odnosno sveučilišnim bolnicama i sveučilištima donijelo bi pojačanu vidljivost, a samim time i značajniji rast na međunarodnim rang listama.

Zaključci Fakultetskog vijeća Medicinskog fakulteta u Splitu od 19. svibnja 2016.

vezano uz sastanak s ministrima MZ i MZOS te uz status svoje glavne nastavne baze – KBC-a Split

1. Medicinski fakultet u Splitu apsolutno je protiv spuštanja razine statusa KBC Split i mogućeg prebacivanja osnivačkih prava i vlasništva s RH na županijsku razinu. Daje se puna potpora stavu Stručnog vijeća KBC Split.

2. U zdravstvenom sustavu u RH još uvijek postojeća neprirodna dihotomija i odvojenost dvaju sustava Ministarstva zdravlja i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta najbolje se može riješiti odgovarajućim ustrojem sveučilišnih bolnica. Time bi se riješio i status djelatnika KBC-ova koji su istodobno i djelatnici medicinskih fakulteta, a isto tako i status Klinika u KBC-u koje su zapravo Klinike Medicinskog fakulteta.

Medicinski fakultet u svom stavu ima punu potporu Rektorskog zbora RH.

3. URH postoji očit nedostatak doktora medicine, o čemu najbolje može posvjedočiti Hrvatska liječnička komora, a što predstavlja jedan od glavnih nacionalnih interesa.

Potrebno je poduzeti sve moguće mjere da se što prije sustavno zaposle svi diplomirani doktori medicine na hrvatskim medicinskim fakultetima. Jedini regularni sustavni i strateški plan njihova zapošljavanja je kroz izradu plana specijalizacija jer su sve medicinske struke danas u RH u sustavu specijalizacija, uključujući obiteljsku medicinu i hitnu medicinu.

Na tematskoj sjednici Stručnog vijeća KBC Split od 16. svibnja...

raspravljalo se o prijedlogu regionalizacije zdravstvenih ustanova u RH i statusu KBC-a Split. Pored članova Stručnog vijeća sjednici su nazočili: potpredsjednik Hrvatskog sabora Ante Sanader, saborski zastupnici Blaženko Boban, prof. Goran Dodig i Petar Škorić, zamjenik župana splitsko-dalmatinskog Luka Brčić, pročelnica Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Splitsko-dalmatinske županije Helena Bandalović, rektor Sveučilišta u Splitu prof. Šimun Anđelinović, predsjednica splitske podružnice Hrvatskog liječničkog zbora prof. Dušanka Martinović Kaliterna, te ispred Hrvatske liječničke komore doc Krešimir Dolić.

Nakon sveobuhvatne i žustre rasprave, svi su se prisutni, uključujući i saborske zastupnike, suglasili kako je neophodno izvršiti politički utjecaj te su, također jednoglasno, usvojili sljedeće zaključke koje su supotpisali predsjednik Stručnog vijeća:

KBC Split prof Ante Punda, dekan Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, prof. Zoran Đogaš te rektor Sveučilišta u Splitu prof. Šime Anđelinović.

1. Potpuno je neprihvatljiv način na koji ministar zdravlja, doc. dr. sc. Dario Nakić, iznosi navedeno razmišljanje u medijima, a da pri tome ne postoji nikakav dokument, rasprava ili slično, a pogotovo ne postoji nikakav elaborat, utemeljena potreba ili stručna analiza o iznijetom.

2. Stručno vijeće, rektor Sveučilišta u Splitu i dekan Medicinskog fakulteta ne mogu prihvatiti bilo kakvu degradaciju, unazađivanje ili štetno postupanje prema splitskom KBC-u.

3. Ne može se dopustiti da splitski KBC bude administrativno tretiran kao regionalna bolnica, odnosno kao bolnice u Slavonskom Brodu, Varaždinu ili Zadru. Uvijek smo se trudili i pomagali, kao što ćemo to raditi i u budućnosti, da navedene manje bolnice napreduju i da po mogućnosti dosegnu status kliničkih bolnica ili kliničkih bolničkih centara. Naše zalaganje će i dalje ići prema unaprjeđivanju statusa tih bolnica.

4. KBC Split, sa svojih više od 3.400 zaposlenih, s brojnim klinikama, zavodima i odjelima, stručnim djelatnicima i posebice, znanstveno obrazovanim zdravstvenim djelatnicima središnja je zdravstvena i sveučilišna ustanova južne Hrvatske i mora biti nacionalna bolnica, odnosno bolnica od držav-

Upravni odbor splitske podružnice Hrvatskog liječničkog zbora...

... nakon temeljite je diskusije usvojio sljedeći zaključak: U Splitu se već godinama bilježi pad medicinskog standarda, što je dijelom posljedica ukidanja jedne već postojeće bolnice i izvan bolničke specijalističke zdravstvene zaštite, zatim nemogućnosti nabave nužne medicinske opreme (CT, MR, kolonoskopi) i smanjenja broja zdravstvenih djelatnika (broj zdravstvenih djelatnika po broju bolesnika najmanji je u RH).

Daljnja degradacija KBC-a Split dodatno bi pogoršala zdravstvenu skrb u Dalmaciji, posebice siromašnih stanovnika Dalmatinske zagore i otočja. Ovdje se pozivamo na ustavne odredbe da svi stanovnici RH imaju pravo na jednaku zdravstvenu skrb bez obzira na imovinski status i mjesto boravka. Napominjemo da KBC Split medicinski zbrinjava cijelu regiju, dijelove susjedne BIH, te sve veći broj stranih i domaćih gostiju tijekom cijele godine, a osobito tijekom ljetnih mjeseci. Broj korisnika medicinskih usluga se tako penje od 600.000 zimi na više od 1.200.000 potencijalnih ozlijeđenih i bolesnih tijekom turističke sezone, za čiji se cjelogodišnji produžetak zalaže cijela država.

U našoj državi vrhunska zdravstvena skrb mora biti dostupna svima i to je cilj kojemu svi težimo. Sveučilišna bolnica Split je konačni cilj svih medicinskih i drugih djelatnika KBC-a i MEF Split. Jedino tako možemo pružiti svima potrebitima neophodnu skrb, a istovremeno odgajati nove uspješne generacije mladih liječnika, o manjku kojih cjelokupna javnost postaje svakim danom sve svjesnija.

S obzirom na tradiciju Splitske medicine, skrb o bolesnicima cijele Dalmacije, doprinos KBC- a Split tijekom Domovinskoga rata, uspjeha splitskih liječnika ne samo u strovnom već i znanstvenom radu držimo da apsolutno moramo podržati stremljenja zaposlenika KBC-a i Sveučilišta u Splitu.

Naša je moralna obveza pored bolesnika skrbiti o naraštajima iznimno kvalitetnih liječnika koji se obrazuju pri MEF Split, kojima valja osigurati nastavak stručnog i znanstvenog rada na dobrobit stanovnika Splita i Dalmacije.

Podružnica Split- HLZ-a u potpunosti podupire stav Stručnog vijeća KBC-a Split, dekana Medicinskoga fakulteta u Splitu i rektora Sveučilišta u Splitu da se postojeći status KBC Split ni u kojem slučaju ne može spuštati na nižu razinu, već treba ići u smjeru definiranja pravog statusa Sveučilišne bolnice, što u stvarnosti KBC Split već i jest.

Zajednička stremljenja i trud svih nas utkan je u MEF ST i KBC Split, vidljivi su i impresivni rezultati, stoga nam je dužnost ne dozvoliti odlazak kvalitetnog zdravstvenog kadra, kao ni daljnju degradaciju zdravstvene skrbi u Splitu.

nog značaja.

5. Prema postojećem Pravilniku o uvjetima za razvrstavanje bolničkih zdravstvenih ustanova u kategorije („Narodne novine“, broj 95/10 i 86/14), članku 21. stoji da se u *županijskim bolnicama i županijskim bolnicama regionalnog značenja može organizirati provođenje nastave visokih učilišta*, te da se u *središnjoj nacionalnoj bolnici i nacionalnim bolnicama može organizirati provođenje nastave visokih učilišta*. To bi značilo da ni po tome splitski KBC ne može biti regionalna bolnica, jer bi onda trebalo ugasiti i Medicinski fakultet ili nastavu našeg fakulteta provoditi u nekoj zagrebačkoj nacionalnoj bolnici.

6. Prema navedenom Pravilniku, splitski KBC ispunjava sve navedene kriterije za nacionalnu bolnicu, jer ima i više od potrebnog omjera visoko specijalizirane razine izvršenja usluga u svojim organizacijskim jedinicama, a kojih ima i više od potrebnog broja.

7. KBC Split jedan je od rijetkih bolničkih centara u Hrvatskoj, odnosno bolničkih ustanova koji objedinjuje sve potrebne dijagnostičke metode, pretrage i terapijske zahvate.

8. Zalažemo se za ravnopravni razvoj hrvatskih bolnica, pri čemu će mjerila biti učinkovitost, znanje i vještine, a ne administrativno određivanje statusa.

9. Ne možemo se otrgnuti dojmu o degradaciji statusa splitskog KBC-a kroz nedostatno zapošljavanje, nedostatno opremanje i/ili zamjenu dotrajale opreme, nedostatak sredstava, smanjivanje limita i slično.

10. Promjena statusa KBC- a Split bila bi na štetu svih korisnika usluga naše bolnice.

S obzirom na navedeno, tražimo:

Prvo, da se ne dovodi u pitanje status splitskog KBC-a; Drudo, da se svim segmentima počne uvažavati potencijal, stručnost i znanje djelatnika splitskog KBC-a;

Treće, da se Splitskom KBC-u dodijele sredstva koja ga pripadaju s obzirom na ostale bolnice istog značaja u RH i

Četvrto, da se omoguću zapošljavanja zdravstvenih djelatnika, počne ulaganje u novu opremu i zamjenu dotrajale opreme, te konačno izvrše potrebne radnje i poboljšanja kao i u drugim bolnicama istog ranga ili značaja, poput uređenja stare ginekologije, jednodnevne kirurgije, izgradnje OHBP-a i slično.

naše sveučilišne bolnice

Zoran Đogaš (Medicinski fakultet u Splitu)

Tomislav Rukavina (Medicinski fakultet u Rijeci)

Marijan Klarica (Medicinski fakultet u Zagrebu)

Aleksandar Včev (Medicinski fakultet u Osijeku)

Nezabilježeni stupanj jedinstva u otporu neprihvatljivim namjerama budi optimizam

Piše:
ZORAN ĐOGAŠ

Ne vjerujem da itko ozbiljan u ovoj zemlji, a zasigurno ne ministar zdravlja, kojega poznajemo i koji je i sam docent na medicinskom fakultetu, uopće mogao ozbiljno pomišljati da bi se KBC-ove svih četiriju velikih gradova u RH, koji su glavne nastavne baze medicinskih fakulteta, s postojeće nacionalne, odnosno sveučilišne razine, smjelo i moglo spustiti na županijsku ili negu nedefiniranu 'regionalnu' razinu.

Već imamo četiri sveučilišne bolnice

Ustvari, precizno govoreći, ne samo KBC Zagreb, nego su i KBC-ovi Splita, Rijeke i Osijeka a već danas *sveučilišne* bolnice. Dokaz je za to da i na engleskom jeziku koristimo naziv University Hospital Split. U takvoj se bolnici izvodi sveučilišna nastava, a to je upravo razlog današnjeg naziva *klinika, klinički zavod, klinička bolnica* ili *klinički bolnički centar*.

Ali te naše odavno sveučilišne bolnice, još uvijek funkcioniraju u potpunoj odvojenosti sustava zdravstva i obrazovanja, u njihovoj potpunoj dihotomiji, što stvara nepremostive i vrlo skupe probleme. Prema tome, pravo je pitanje kako to riješiti, a ne kako obrazložiti model po kojemu bi netko vraćao postojeće KBC-ove na regionalne ili županijske razine, model potpuno nezamisliv i neprovediv.

Takav model zasigurno ne može proći na sveučilištima u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku, jer bi takvo što umjesto politike decentralizaci-

je i jednake dostupnosti zdravstvene skrbi svim građanima RH zapravo rušilo postojeću razinu kvalitete medicinske izobrazbe, a na koncu bi dugoročno rušilo i postojeću razinu zdravstvene skrbi za sve građane kojima treba ili će trebati takva skrb. Umjesto toga treba jačati vezu između medicinskih fakulteta i pripadajućih KBC-ova koja jedina može osigurati izvrsnost zdravstvene skrbi zbog integracije sustava izobrazbe, znanosti i stručnog rada. Stoga, trebalo bi se usmjeriti prema strateškom i sustavnom rješavanju statusa takvih bolnica i djelatnika, koji se može postići jedino dobrim i prikladnim ustrojem sveučilišnih bolnica.

Status sveučilišnih bolnica riješiti sustavno - i pravno i financijski

Dekanska konferencija sva četiri medicinska fakulteta u RH čvrsto stoji na ideji efikasnije i čvršće integracije medicinskih fakulteta i njihovih glavnih nastavnih baza, tj. pripadajućih KBC-ova. Zaključci nedavne sjednice poslani su ministrima zdravlja i znanosti te ministrici rada u kojima jasno stoji prijedlog da prvi korak za postizanje bolje integracije KBC-a i Fakulteta, u postojećem sustavu, znači prije pune uspostave sveučilišnih bolnica, bude da se dekan imenuje članom Upravnog vijeća KBC-a, a ravnatelj KBC-a članom uprave Fakulteta. Samo sinergija uprava medicinskih fakulteta i njihovih glavnih nastavnih baza predstavlja stručnu, nastavnu i znanstvenu cjelinu neophodnu za kvalitetno funkcioniranje najviše razine zdravstvenog sustava u RH, te optimalno

U nemogućnosti da pravovremeno dođemo do izjava svih četiriju dekana hrvatskih medicinskih fakulteta, zamolili smo dekana splitske Medicine da za Universitas prikaže stavove dekanske konferencije (dekani svih medicinskih fakulteta).

funkcioniranje medicinskih fakulteta i kliničkih bolničkih centara. Na žalost, taj prijedlog nije usvojen već pri ovom imenovanju Upravnih vijeća KBC-ova u RH - osim u Zagrebu - što ukazuje na ovu istu neprovedivu, nesmisleni i natražnu ideju izdvajanja samo jednog centra u nacionalni sveučilišni status.

Idući bi korak, prema prijedlogu Dekanske konferencije, bio hitno rješavanje radnog statusa, tj. radnih odnosa, osoba koje su istodobno zaposlenici KBC-a i fakulteta u tzv. integriranom radnom odnosu - nekada zvanom kumulativnom radnom odnosu. Članovi Dekanske konferencije suglasni su kako je neophodno žurno rješenje na način koji je predložen i za kojega su već izrađene simulacije troškova na zajedničkim sastancima. Po tom modelu osobe u integriranom radnom odnosu bile bi zaposlene po 60% u KBC-u i 60% na Fakultetu (ukupno 120%) uz 100% radne norme na oba mjesta, ali i veći bolnički koeficijent čime bi se zadržale postojeće razine plaća.

Bez sveučilišnih bolnica ostali bismo bez liječnika

Sa statusnom problematikom sveučilišnih bolnica najuže je povezano i pitanje koje smo na ista-

kli na nedavnom sastanku svih dekana s ministrima zdravlja i znanosti - potreba povećanja upisnih kvota zbog aktualnog i velikog nedostatka doktora medicine u RH što jedan od gorućih nacionalnih problema i interesa. S obzirom na postojeće stanje i veliki kadrovski deficit na medicinskim fakultetima u RH, to povećanje jednostavno nije moguće ukoliko se ne dobiju dodatni koeficijenti za nova radna mjesta. Dobro je da postoji rješenje za taj problem, kadar već postoji, jer je čitav niz osoba iz KBC-ova već u tzv. naslovnim znanstvenonastavnim zvanjima, ali umjesto da su zaposlenici u sustavu MZOS-a, oni se koriste kao vanjski suradnici i to isključivo na trošak samih Fakulteta.

Država mora hitno poduzeti sve moguće mjere da se što prije sustavno zaposle svi postojeći diplomirani doktori medicine na hrvatskim medicinskim fakultetima. Jedini regularni sustavni i strateški plan njihova zapošljavanja je kroz izradu plana specijalizacija jer su sve medicinske struke danas u RH u sustavu specijalizacija, uključujući obiteljsku medicinu i hitnu medicinu.

Kao primjer uključenosti medicinskih fakulteta u čitavu vertikalu izobrazbe doktora medicine, a to znači uključivo i specijalizacija koje postoje danas u svim medicinskim strukama i traju uglavnom četiri ili pet godina, svi medicinski fakulteti u RH su u postupku izrade programa poslijediplomskih specijalističkih studija (u okviru specijalizacija) i dobivanja dopunice tj. akreditacije za te studije.

To znači da bi Fakulteti morali

biti uključeni u izradu standarda specijalizacije, a ne samo specijalističkih studija u trajanju od 3 mjeseca, što opet govori o nužnosti integracije fakulteta i KBC-a u pravu sveučilišnu bolnicu gdje ta specijalistička izobrazba i provodi.

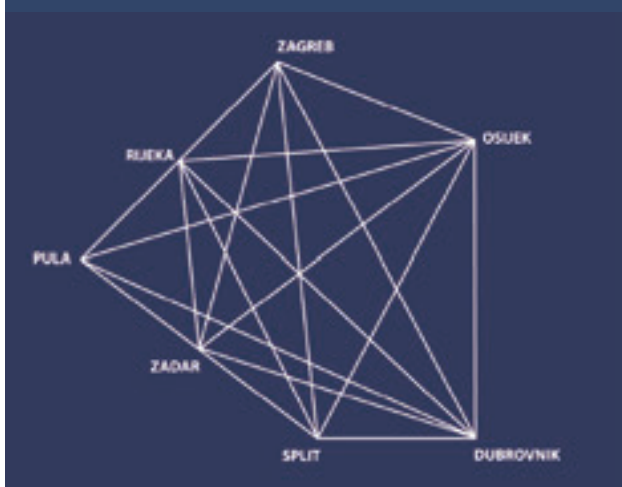
Jedinstvo Dekanske konferencije

Zaključno, treba kazati da su ideje o mogućem spuštanju nacionalne i sveučilišne razine svih naših kliničkih bolničkih centara osim zagrebačkog dovele, naoko neočekivano, dovele do onoga do čega su jedino i mogle dovesti - do vrlo visoke, razine harmonizacije strateških stavova suprotnih iznesenom prijedlogu.

U potpunom suglasju s prijedlozima Dekanske konferencije medicinskih fakulteta u RH o boljoj integraciji fakulteta i pripadajućih KBC-ova su i statvovi Rektorskog zbora koji je jasno iskazao punu opredijeljenost za ustroj pravih i potpunih sveučilišnih bolnica na nacionalnoj razini koje će premostiti postojeću neprirodnu dihotomiju sustava zdravstva te znanosti, obrazovanja i sporta u medicini.

Pored toga, u Splitu je dosegnuta potpuna harmonizacija Stručnog vijeća KBC-a Split, Fakultetskog vijeća Medicinskog fakulteta u Splitu uz punu potporu Hrvatskoga liječničkog zbora-Podružnice Split te svih političkih čimbenika na razini grada i županije, kao i svih saborskih zastupnika. Takva snaga i jedinstvo nisu nikad do sada zabilježeni i to pruža jamstvo za prava rješenja i optimizam koji nam je nužan.

Rektorski Zbor

Stav AZVO-a i zaključci Rektorskog zbora RH o Vladinu prijedlogu objedinjavanja Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (NCVVO) i Agencije za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) u Agenciju za osiguravanje kvalitete u obrazovanju i znanosti

(redakcijski sažetak dopisa AZVO-a Rektorskom zboru RH)

...Racionalizaciju u javnom sektoru AZVO smatra nužnom, ali na način koji ne bi smio ugroziti rad hrvatskih institucija visokog obrazovanja i znanosti, te koji nije u suprotnosti s europskom praksom.

Svrha vrednovanja je kontrola i unapređenje kvalitete visokog obrazovanja radi veće konkurentnosti hrvatskog i europskog gospodarstva i društva, pa bi pripajanje NCVVO-a AZVO-u mogla uzrokovati negativne posljedice među kojima bi ponajvažnije bile dvije: 1. obustava međunarodne akreditacije AZVO-a, što bi rezultiralo gubitkom članstva u ENQA-i ispisom iz EQAR-a, zbog čega hrvatske diplome ne bi bile priznate izvan Hrvatske; 2. hrvatska visoka učilišta i njihove studentske programe vrednovale bi strane agencije što bi uzrokovalo odjel proračunskih sredstava u strane države.

AZVO pritom upozorava da mu upravo ove godine predstoji obnova punopravnog članstva u dvjema navedenim organizacijama. Riječ je o postupku akreditacije kojim se provjerava ispunjava li AZVO obavezne međunarodne standarde, a posebno neovisnost rada, postupku koji je vrlo zahtjevan i strog te traži dugotrajnu i intenzivnu pripremu AZVO-a.

Sljedi da se kao međunarodno akreditirana agencija, AZVO ne bi smio spajati s neakreditiranim agencijama jer bi, po mišljenju AZVO-a, takvo pripajanje vodilo prekidu postupka vrednovanja samog AZVO-a i gubitku statusa u ENQA-e i EQAR-a. A bez akreditacije AZVO-a, diplome visokih učilišta u Hrvatskoj ne bi bile priznate u inozemstvu što bi građanima Hrvatske uvelike otežalo akademsku i radnu mobilnost.

Gubitak članstva u navedenim organizacijama onemogućio bi djelovanje AZVO-a i u odnosu na druge agencije članice ENQA-e i EQAR-a, kako na području Hrvatske, tako i u zemljama Europskoga prostora visokog obrazovanja. To znači da bi akreditacije domaćih visokih učilišta mogle provoditi samo strane agencije, punopravno članice u ENQA-i i EQAR-u.

Međunarodna i hrvatska iskustva, argumentira AZVO, pokazuju da nacionalna agencija taj posao obavlja svrsishodnije i učinkovitije te uz znatno niže troškove od usporedivih agencija iz drugih zemalja. Primjerice, cijena AZVO reakreditacije iznosi **od 50 do 70 tisuća kuna**, cijena akreditacije studentskog programa u inozemstvu iznosi **cca 30 tisuća eura**.

...“Zaključno, najavljeno spajanje AZVO s drugom neakreditiranom agencijom, negativno će se odraziti na cjelokupan sustav visokoga obrazovanja i znanosti, što je nedopustivo, s obzirom na to da su upravo ova dva područja usko povezana s daljnjim gospodarskim rastom i razvojem Hrvatske. AZVO podržava stvaranje učinkovite javne uprave, ali pozivamo nadležna tijela da u obzir specifičnosti svake institucije kako reforme ne bi imale suprotan učinak.”

Nakon rasprave Rektorski je zbor o ovom pitanju usvojio sljedeće ZAKLJUČKE

I. Rektorski zbor RH smatra kako najavljeno pripajanje Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja Agenciji za znanost i visoko obrazovanje koje je predviđeno Nacionalnim programom reformi 2016. u okviru Provedbenog plana za smanjenje broja agencija, zavoda, fondova i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima može imati negativan učinak na cjelokupni sustav visokoga obrazovanja i znanosti. Prije donošenja konačne odluke potrebno je provesti detaljnu analizu učinkovite koristi od spajanja tih dviju institucija te uzeti u obzir mišljenje struke.

II.

Rektorski zbor RH je mišljenja da Agencija za znanost i visoko obrazovanje kao jedina nacionalna agencija za vanjsko vrednovanje u visokome obrazovanju i znanosti koja skrbi o osiguravanju i unapređivanju kvalitete rada visokih učilišta, potvrđuje vjerodostojnost stečenih visokoškolskih obrazovnih kvalifikacija te doprinosi vidljivosti nacionalnog sustava obrazovanja i znanosti u europskom i međunarodnom kontekstu mora zadržati samostalnost i neovisnost u svojem djelovanju.

8. sjednica RZ od 17. svibnja u Rijeci

Teme o kojima se raspravljalo na 8. sjednici Rektorskog zbora održanoj 17. svibnja 2016. u Rijeci:

1. Prihvaćanje zapisnika 7. sjednice Rektorskog zbora u akademskoj godini 2015./2016.;
2. Financiranje znanstveno-istraživačke djelatnosti i visokog obrazovanja;
3. Reagiranje AZVO-a na Nacionalni program reformi 2016. Vlade RH - informacija;
4. Poticajne mjere za upis u ustanove visokoga obrazovanja;
5. Status kliničkih bolničkih centara kao sveučilišnih bolnica;
6. Tumačenje Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta pojma autonomije sveučilišta;

ZAKLJUČAK Ad.3.

Rektorski zbor RH daje preporuku o izravnom upisu na visoka učilišta u statusu redovitog studenta izvan odobrene upisne kvote te pod uvjetom da prijedbu bodovni prag i zadovolje eventualne dodatne provjere posebnih znanja, vještina i sposobnosti za sljedeće kategorije kandidata:

- hrvatski branitelji iz Domovinskoga rata
- HRVI (hrvatski ratni vojni invalidi iz Domovinskoga rata)
- djeca smrtno stradali, zatočeni ili nestali branitelji i 100%-tnih HRVI Domovinskoga rata I. skupine
- djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz čl. 6., 7. i 8. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata
- djeca civilnih invalida rata čije je oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz čl. 8. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata
- djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata I. skupine sa stopostotnim oštećenjem organizma nastalo pod okolnostima iz čl. 6., 7. i 8. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata

UZ 2. FINANCIRANJE ZNANSTVENO – ISTRAŽIVAČKE DJELATNOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA;

Problemi s programskim ugovorima i godišnje praćenje produktivnosti

Prof. Miloš Judaš, prorektor za znanost, međuinstitucijsku i međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu, Rektorskom je zboru prezentirao specifične probleme oko višegodišnjeg institucionalnog financiranja (programski ugovori) i godišnjeg praćenja produktivnosti

Dosadašnje mjere za praćenje produktivnosti i aktivnosti Sveučilišta bile su koncipirane isključivo kao izlazni parametri, i to tako da je ciljna vrijednost parametra određena na temelju bitno boljeg financiranja iz prethodnog razdoblja (2007. – 2012.), a potom se daljnji uspjeh (2013. – 2015.) prati na temelju izlaznih podataka u razdoblju u kojem je ukupno financiranje smanjeno za oko 40% (sic) – dakle, riječ je o unaprijed dizajniranoj “silaznoj spirali” koja neumitno vodi u smanjeno financiranje (zbog smanjenog outputa) svake sljedeće godine. Pritom su preko HRZZ-a osigurana smanjena sredstva samo za financiranje najkompetitivnijih skupina i projekata (top 10 – 20%), dok se ova silazna spirala primjenjuje na financiranje svih ostalih istraživača na Sveučilištu kroz programske ugovore.

Izlazni pokazatelji su, naravno, potrebni za praćenje uspješnosti i godišnje aktivnosti, no financiranje se MORA temeljiti i na nekim ulaznim (input) pokazateljima – postoje minimalni troškovi održavanja i tekućih izdataka prije nego što su potrebni da bi sustav uopće mogao živjeti i funkcionirati, PRIJE no što se uopće

krene u prijavu projekata i natjecanje za domaća ili međunarodna sredstva! Pritom nije riječ samo o režijskim troškovima poput struje, vode, grijanje i sl., nego prije svega o troškovima postojanja i održavanja znanstvene opreme i infrastrukture (servis, rezervni dijelovi, godišnja provjera senzitivnosti i specifičnosti itd.) koja već postoji i mora biti funkcionalna da bi se uopće mogla koristiti u prijavljenim projektima. Nadalje, kada se i uzimaju u obzir materijalni troškovi, to se odnosi samo na režijske troškove, a pritom se npr. zbroji ukupna površina ustanove (m²) i odredi cijena četvornog metra (za grijanje i sl.), i to na razini troškova uredskih prostora; uopće se ne uzima u obzir postojanje sofisticiranih laboratorijskih prostora i drugih specijaliziranih postrojenja i opreme čije je održavanje mnogo skuplje; isto tako se ignorira činjenica da nije isto imati npr. 20.000 m² u jednoj zgradi (pod jednim krovom) ili u 10 zgrada (pod 10 krovova).

Očekuje se da sveučilišta glavninu sredstava za istraživanje sama prikupe kroz međunarodne kompetitivne natječajne (posebice EU projekte), a pritom se zaboravlja da je temelj za uspješnu prijavu takvih projekata prethodno postojanje stabilnog i predvidivog NACIONALNOG financiranja znanstvenog rada.

Očekuje se da sveučilišta uspješno prijavljuju međunarodne projekte, a da pritom nije osiguran čak ni elementarni uvjet za takvu aktivnost – pravodoban i aktualiziran pristup relevantnim informacijama (međunarodne baze podataka i časopisi). Kako pisati i prijaviti projekt, ako se ne može pristupiti čak ni vodećim časopisima kao što su Science ili Nature (zbog toga što država nije osigurala dovoljna sredstva za pretplatu međunarodnih baza i časopisa)? Primjerice, 2007. –

2012. za to je u proračunu bilo osigurano oko 30 milijuna kuna, a to je srozano na svega 10 milijuna kuna (2013. – 2015.), tj. na samo 3 milijuna kuna u 2016. iz proračuna (preostalih 24 milijuna kuna odnosi se na novac iz EU projekta za nabavu časopisa, za koji se tek pretpostavlja da će biti dobiven!). Samo za primjer: s tim sredstvima a priori je onemogućena pretplata na Science Direct i Wiley, a ozbiljno ugrožena pretplata na niz drugih vodećih izdavača (npr. Springer, Francis & Taylor itd.).

U odnosu na prethodno razdoblje (2007. – 2012.) ugašeni su brojni usporedni izvori financiranja znanstvenog, istraživačkog i stručnog rada u akademskoj zajednici, jer za mnoge aktivnosti sredstva ili više ne postoje, ili su dramatično reducirana: a) nabava kapitalne opreme (nema natječaja već 5 godina); b) pomoć doktorandima za opremu doktorskog rada; c) sufinanciranje jednog putovanja godišnje na vodeći znanstveni kongres za mlade istraživače; d) plaćanje članarina u međunarodnim udrugama i organizacijama (za ustanove ili nacionalne predstavnike); e) već spomenuto financiranje nabave časopisa i baza (dramatična redukcija); f) povrhu svega, u 2015. i 2016. uporno se nastoji vlastite prihode Sveučilišta proglasiti namjenskim, što dodatno onemogućava Sveučilištu da barem ta skromna sredstva pokuša uložiti u vlastiti razvoj.

ZAKLJUČAK

Rektorski zbor RH prihvaća dokument “Specifični problemi oko višegodišnjeg institucionalnog financiranja (programski ugovor) i godišnjeg praćenja produktivnosti” kao temelj za daljnji razgovor i pripremu smjernica za financiranje znanosti i visokoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

43 godine Sveučilišta u Rijeci

Na Rektoratu Sveučilišta u Rijeci 18. svibnja svečano je obilježen 43. po redu Dan Sveučilišta. Rektor Pero Lučin uručio je priznanja za počasna zvanja i titulu *professor emeritus*, potvrđnice redovitim profesorima izabranima u trajno zvanje, zahvalnice sastavnicama i nastavnicima, Rektorove nagrade za izvrsnost i druga studentska priznanja te je proglašena studentica generacije.

Titula *professora emeritusa* dodijeljena je umirovljenim profesorima **Anti Simoniću** s Medicinskog fakulteta i **Ivanu Vrkljanu** s Građevinskog fakulteta.

NAGRADE ZA IZVRSNOST

Melani Grabar (Diplomski jednogodišnji sveučilišni studij Primijenjena umjetnost, Akademija primijenjenih umjetnosti), **Viktorija Knapić** (Preddiplomski sveučilišni studij Poslovna ekonomija smjer Financije i računovodstvo, Ekonomski fakultet), **Sandra Jukić** (Diplomski sveučilišni studij Hrvatski jezik i književnost, Filozofski fakultet), **Antonela Grabar** (Preddiplomski četverogodišnji sveučilišni studij Poslovna ekonomija u turizmu i ugostiteljstvu, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu), **Patricia Jakopović** (Preddiplomski stručni studij Sestrinstvo, Fakultet zdravstvenih studija), **Marko Lettich** (Diplomski sveučilišni studij Građevinarstvo, Građevinski fakultet), **Klara Pulić** (Integrirani sveučilišni studij Medicina, Medicinski fakultet), **Mateo Jelovica** (Diplomski sveučilišni studij Medicinska kemija, Odjel za biotehnologiju), **Marina Bakarić** (Preddiplomski sveučilišni studij Fizika, Odjel za fiziku), **Tomislav Šubić** (Diplomski sveučilišni studij Informatika - modul Informatički i komunikacijski sustavi, Odjel za informatiku), **Tin Zrinski** (Diplomski sveučilišni studij Diskretna ma-

prof. emerit. Ivan Vrkljan i rektor Pero Lučin

Klara Pulić, studentica generacije

tematika i primjene, Odjel za matematiku), **Tina Zupanc** (Diplomski sveučilišni studij Logistika i menadžment u pomorstvu i prometu, Pomorski fakultet), **Martina Skok** (Integrirani studij Pravo, Pravni fakultet), **Antonio Mileta** (Diplomski sveučilišni studij Računarstvo, Tehnički fakultet), **Marija Vlahović** (Integrirani sveučilišni Učiteljski studij, Učiteljski fakultet)

Nagradu za studenticu generacije dobila je **Klara Pulić**.

NAGRADE ZA STUDENTSKI STRUČNI/ZNANSTVENI/UMJETNIČKI RAD

Za studentski rad iz područja prirodnih i tehničkih znanosti nagradu je dobio **Luka Simić**, student 2. godine diplomskog sveučilišnog studija Nautika i tehnologija pomorskog prometa Pomorskog fakulteta.

Za studentski rad iz područja biotehničkih znanosti te biomedicine i zdravstva nagradu je dobio **Ivica Odorčić**, student 2. godine diplomskog sveučilišnog studija Medicinska kemija Odjela za biotehnologiju.

Za studentski rad iz umjetničkog područja te iz područja društvenih i humanističkih znanosti nagradu je dobila **Jasmina Jakopanec**, studentica 2. godine diplomskog sveučilišnog studija Primijenjene umjetnosti Akademije primijenjenih umjetnosti.

NAGRADE ZA VOLONTIRANJE I AKTIVIZAM

Nagrada "Volonter godine" dodijeljena je **Tei Čikač**, studentici 2. godine diplomskog sveučilišnog studija Pedagogija Filozofskog fakulteta, a nagrada za studentski aktivizam **Ivanu Labiku**, studentu 2. godine diplomskog sveučilišnog studija Biotehnologija u medicini Odjela za biotehnologiju.

NAGRADA ZA SPORT

Nagradu za sport dobila je **Sanja Polić**, studentica 2. godine diplomskog sveučilišnog studija Poslovna ekonomija, smjer Marketing s Ekonomskog fakulteta.

ZAHVALNICE

Zahvalnicu za izniman doprinos sveučilišnom sportu dobila je **Ella Bukvić**, studentica 1. godine diplomskog studija Logistika i menadžment u pomorstvu Pomorskog fakulteta.

Zahvalnicu za izniman doprinos studentskom aktivizmu dobio je **Josip Aničić**, student 5. godine interiranog preddiplomskog i diplomskog studija Medicina Medicinskog fakulteta.

N. PROTIC

SVEUČILIŠTE U SPLITU Medicinski fakultet objavljuje NATJEČAJ m/ž

ZA SVEUČILIŠNI SPECIJALISTIČKI STUDIJ „MEDICINA SPAVANJA (SLEEP MEDICINE)“

Uvjeti upisa: završen medicinski fakultet, položen specijalistički ispit iz kliničkih specijalizacija povezanih s medicinom spavanja ili desetogodišnje iskustvo te doktorat znanosti iz temeljne neuroznanosti (neurofiziologije), iskustvo u medicini spavanja
Prijava treba sadržavati: ovjerenu presliku diplome o završenom studiju medicine, ovjereni prijepis i prosjek ocjena studija, dokaz o položenom specijalističkom ispitu ili diploma o doktoratu znanosti i potvrda o desetogodišnjem iskustvu u neuroznanosti (neurofiziologiji), dokaz o iskustvu u medicini spavanja, dokaz o poznavanju engleskog jezika, pisanu izjavu o razlozima za upis u doktorski studij (uz opis svog stručnog i znanstvenog interesa te planova u budućnosti na 1-2 str.), ispunjeni obrazac za prijavu koji se nalazi na stranicama Doktorske škole (www.mefst.hr)
Pristupnici koji su studij završili u inozemstvu dužni su prije upisa dostaviti rješenje o priznavanju inozemne obrazovne kvalifikacije.
Broj slobodnih mjesta: 15, godišnja školarina: 38.000,00 kuna (studij traje 1 godinu FTE i nosi 60 ECTS bodova). Rok za podnošenje prijave na natječaj: do 1. rujna 2016. Prijavu slati na adresu: Medicinski fakultet u Splitu, Služba za znanost, poslijediplomsku nastavu i trajnu medicinsku izobrazbu, Šoltanska 2, 21000 Split Informacije: ++ 385 21 557 901, marita.maricic@mefst.hr ++ 385 21 557 916, ines.matutinovic@mefst.hr

SVEUČILIŠTE U SPLITU MEDICINSKI FAKULTET objavljuje NATJEČAJ m/ž

I. Za izbor u znanstveno-nastavno i suradnička zvanja
1. dva suradnika u naslovnom suradničkom zvanju poslijedoktoranda za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana oftalmologija u Katedri za oftalmologiju,
2. jednog suradnika u naslovnom suradničkom zvanju poslijedoktoranda za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana interna medicina u Katedri za internu medicinu,
3. dva suradnika u naslovnom suradničkom zvanju asistenta za područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti u Katedri za kliničke vještine. Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju te Pravilnikom o uvjetima i postupku izbora u zvanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu (veljača 2014.). Dokumentacija i dokazi koje treba priložiti objavljeni su na adresi Povjerenstva za kadrove (<http://www.mefst.hr/kadrove>).
II. Za izbor u stručno zvanje u sustavu znanosti i visokog obrazovanja
1. jednog suradnika u stručnom zvanju i na radnom mjestu u sustavu znanosti i visokog obrazovanja na određeno vrijeme od četiri godine, za rad na projektu „Uloga upale u razvoju zloćudnog tumora mokraćnog mjehura“.
Kvalifikacije i iskustvo: završen sveučilišni integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine, ili drugi srodni diplomski studij iz područja biomedicine i zdravstva, prirodnih ili biotehničkih znanosti, ukupan prosjek ocjena na prethodnim razinama studija koji osigurava upis na odgovarajući doktorski studij, izvrsno poznavanje engleskog jezika u govoru i pismu, poznavanje rada na računalu. Prednost imaju kandidati s priznanjima i nagradama za izvrsnost u studiranju i istraživačkom radu. Prijava treba sadržavati životopis, diplomu ili uvjerenje o završenom studiju, motivacijsko pismo te dokumente kojima se dokazuju tražene kvalifikacije i iskustvo. Najbolji kandidati bit će pozvani na razgovor, uz mogućnost dodatnog testiranja i dostave dodatne dokumentacije. Rok za prijave pod I. i II. je 30 dana od objave u „Narodnim novinama“.
III. Za obavljanje poslova
1. višeg stručnog referenta za rad u službi za sveučilišne i stručne studije – radno mjesto II. vrste – 1 izvršitelj na neodređeno vrijeme
Uvjeti natječaja: završen preddiplomski sveučilišni studij (sveučilišni prvostupnik) odnosno stručni studij (stručni pristupnik ili prvostupnik), smjer – javna uprava, radno iskustvo: minimalno 2 godine rada u struci, potrebno poznavanje rada u programima Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta (ISVU, MOZVAG), znanje rada na računalu – Microsoft Office paketa, probni rad u trajanju 3 mjeseca. Kandidati uz prijavu prilažu životopis, preslik diplome ili svjedodžbe, elektronički zapis ili potvrdu o podacima evidentiranim u bazi podataka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, dokaz o radnom iskustvu (potvrda poslodavca o radu u struci u minimalnom trajanju od dvije godine i potvrda poslodavca o poznavanju rada na traženim programima), dokaz o hrvatskom državljanstvu (preslik domovnice). Fakultet zadržava pravo testiranja znanja i vještina za kandidate koji zadovoljavaju formalne uvjete. Kandidat koji ostvaruje pravo prednosti pri zapošljavanju prema posebnim propisima dužan je u prijavi na natječaj pozvati se na to pravo, odnosno priložiti propisane dokaze o tom statusu. Rok za prijave za izbore pod III. je 8 dana od dana objave u „Narodnim novinama“.
Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostaviti na adresu: Medicinski fakultet u Splitu, Kadrovska služba, Šoltanska 2, 21000 Split.

ZaGreb

STUDENTSKE IGRE NA BORONGAJU

Kampusijada – od nogometa do briškule

Kampusijada, sportsko natjecanje studenata Sveučilišta u Zagrebu te visokih škola i veleučilišta, održano je u Znanstveno-učilišnom kampusu Borongaj. Natjecanje je održano u više od dvadeset sportskih disciplina i aktivnosti. Uz nogomet, košarku, odbojku, graničare, šah, kartanja bele i stolnoga tenisa, uvedene su i nove discipline poput igranja jamba, kartanja trešete i briškule, beer ponga i pikada. Organizacijski odbor Kampusijade čine studenti s Hrvatskih studija, Fakulteta prometnih znanosti i Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta te Studentskoga zbora i Studentskoga centra u Zagrebu.

EUROPSKO ISTRAŽIVAČKO VIJEĆE

Akademik Vukičević u Europskoj komisiji

Europsko istraživačko vijeće izabralo je akademika Slobodana Vukičevića sa Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, za predsjedatelja panela LS7 – Diagnostic Tools, Therapies and Public Health za 2017. To je najviša pozicija koju hrvatski znanstvenik obnaša u tijelima Europske komisije za znanost. Panel LS7 ima dvanaest do petnaest članova, vodećih znanstvenika u području temeljnih i kliničkih istraživanja. Postoji 9 panela u području Prirodnih znanosti, 6 u području Društvenih znanosti i 10 u području Fizikalnih znanosti i inženjerstva.

IZLOŽBA EGZOTIČNIH ŽIVOTINJA

‘Reptilomanija+’ na Veterinarskom fakultetu

Udruga studenata veterinarske medicine Equus već četvrtu godinu organizira edukativnu izložbu egzotičnih životinja pod nazivom Reptilomanija+ u studentskim prostorima Veterinarskoga fakulteta. Izloženo je 40-ak najčešće držanih vrsta egzotičnih životinja poput iguane, kraljevskog pitona i bradate agame. Egzotični gmazovi, vodozemci, škorpioni i paukovi sve su češći kućni ljubimci, pa samim time raste i potreba za edukacijom o njihovu pravilnom držanju, hranidbi, bolestima i liječenju. Prošle akademske godine rektor Damir Boras dodijelio je udruzi Equus Posebnu Rektorovu nagradu za Reptilomaniju+.

AKADEMIJA TEHNIČKIH ZNANOSTI

Nagrade i diplome emeritusima

U auli Rektorata održana je 31. godišnja skupština Akademije tehničkih znanosti Hrvatske – HATZ. Nakon izvješća predsjednika Akademije tehničkih znanosti prof. Vladimira Andročeca o radu HATZ-a u proteklom razdoblju, na skupštini su izvješća podnijeli predsjednik Znanstvenoga vijeća Zdravka Terzea i dopredsjednik Vladimir Medved. Na 31. godišnjoj skupštini Akademije tehničkih znanosti Hrvatske dodijeljene su nagrade i medalje HATZ-a za 2015. godinu, diplome novim emeritusima HATZ-a te diplome novim članovima HATZ-a. U ime nagrađenih zahvalio je prof. emer. Zlatko Kniewald.

ODRŽAN 4.STRUČNI SKUP

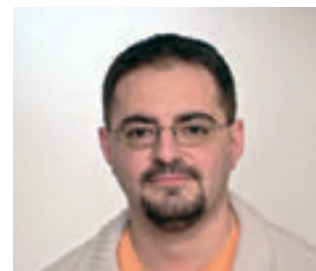
Inovacije u medicini

U Knjižnici HAZU održan je četvrti stručni skup *Inovacije u medicini* kao dio ciklusa tribina *Inovacije i transfer tehnologije* – poticaj gospodarskog razvoja Hrvatske koje zajednički organiziraju Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Sveučilište u Zagrebu u partnerstvu s Udrugom inovatora Hrvatske. Cilj tribine je poticati i popularizirati ideju o inovacijama i prijenosu znanja sa sveučilišta i znanstvenih institucija kao temeljima budućega inovativnoga gospodarstva koje će Hrvatskoj omogućiti lakši oporavak i izlazak iz krize radi i podizanja kvalitete života.

Skup je otvorio predsjednik HAZU akademik Zvonko Kušić koji je istaknuo da inovacije upravo u medicini doživljavaju brzu primjenu, budući da je suvremena medicina nezamisliva bez suvremene tehnike. Podsjetio je i na nekadašnjega predsjednika Akademije Gustava Janečka koji je osim utemeljenja moderne hrvatske kemije osnovao i farmaceutsku tvrtku Kaštel (današnja Pliva) i time utemeljio i hrvatsku farmaceutsku industriju, a spomenuo je i hrvatske nobelovce Lavoslava Ružičku i Vladimira

Vladimir Mrljak

Dražen Pulanić

Bojan Jerbić

Preloga koji su svoja znanstvena otkrića uspjeli direktno povezati s gospodarstvom – Ružička s industrijom parfema, a Prelog s proizvodnjom lijekova.

Na skupu su predstavljena tri projekta inovacija u medicini. Docent Dražen Pulanić s Medicinskoga fakulteta govorio je o projektu *Klinički i bio-*

loški čimbenici koji određuju težinu i aktivnost kronične bolesti presatka protiv primatelja nakon alogenične transplantacije krvotvornih matičnih stanica.

Prof. Vladimir Mrljak predstavio je projekt *Povećanje istraživačkih kapaciteta u molekularnoj medicini na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta*

u Zagrebu kojemu je cilj jačanje znanstvenih istraživanja na Fakultetu. Prof. Bojan Jerbić s Fakulteta strojarstva i brodogradnje govorio je o projektu *Oblikovanje budućnosti u dodiru tehnike i medicine RONNA*, robotiziranom sustavu za primjenu u neurokirurškim stereotaktičkim operacijama. T.D.

Do kraja godine očekuje se primjena invazivnih zahvata a u idućoj godini certifikacija sustava, kako bi postao proizvod, odnosno rješenje za svakodnevnu medicinsku praksu

Piše:

PETRA KRALJEVIĆ

Ronna je robotizirani sustav za stereotaktičku navigaciju s primjenom u neurokirurgiji. Projekt je nastao prije 7 godina financiranjem kroz program-test. Uz snažnu podršku kroz fondove ministarstva znanosti, Hrvatske zaklade za znanost i UKF, i konačno sada, iz strukturnog fonda za regionalni razvoj uspjelo se isfinancirati projekt do razine kliničke i komercijalne razine.

Robotika-standard u medicini

Robotika u medicini brzo će postati standard, ona pomaže upravo u tehničkim zahtjevnim funkcijama u različitim, ne samo kirurškim operacijama, nego općenito, u medicinskoj praksi. Postoji nekoliko projekata u svijetu koji su u eksperimentalnoj primjeni, no mi mislimo da smo otišli korak dalje, kaže prof. Bojan Jerbić, voditelj projekta, s Fakulteta strojarstva i brodogradnje i objašnjava vlastiti optimizam.

Kao prvo, primijenili smo robote opće namjene, dakle značajno smo snizili cijenu. Nadalje, primijenili smo robotsku konfiguraciju koja omogućava ne samo navigaciju instrumenata nego i izvođenje određenih kirurških zahvata. Robot radi potpuno samostalno, na temelju računalnog plana kojeg izrađuje kirurg a postigli smo točnosti koje su po našim spoznajama daleko bolje od postojećih sustava u svijetu, kaže

S ‘Ronnom’ korak ispred svijeta

prof. Jerbić, kojeg su inicijatori projekta prof. Gojko Nikolić i dr. Chudy pozvali u tim. Istraživači su se odlučili primijeniti robote opće namjene, prvenstveno da bi snizili troškove istraživanja.

Kasnije je trebalo razviti upravljačke algoritme koji ispravljaju tehničke nesavršenosti robota, vizijske algoritme za lokalizaciju pacijenta i softver za računalno planiranje operacije.

Ronna kreće u klinička ispitivanja, do kraja godine očekuje se primjena invazivnih zahvata a u idućoj godini certifikacija cijeloga sustava, kako bi postao proizvod, odnosno rješenje za svakodnevnu medicinsku praksu.

Kako je izgledala operacija? Plan je bio da se izabere ciljna i ulazna točka. Kroz ulazne točke ulazi se sa sondom do ciljne točke i uzima komad tkiva koji ide na PHD analizu. Inače se radilo klasično - stavi se glavu u koordinatni sustav, ručno. To nije problem kod jedne točke, no kad je više ulaznih točaka onda to produžuje operaciju što nije dobro za pacijenta. Robot pomaže tako da odmah pokaže ulaznu točku sa sondom i tako se probuši kost i pomoću sonde dođe do planirane ciljne točke, uzima komadić tkiva i šalje na PHD analizu.

Veliki komercijalni potencijal

Cilj svake operacije, pogotovo takve stereotaktičke, je da se dobije komad tkiva tumora i pošalje na PHD analizu, a to znači da se dobije ime tumora koji će omogućiti daljnje liječenje, terapiju tumora. Pacijent se potom šalje na onkologiju gdje postoji

protokol liječenja tog tumora.

Prva faza je bila upoznati se s tako nečim interdisciplinarnim što nismo imali priliku susretati se ni u studiju ni u prethodnim aktivnostima. I kada smo vidjeli koja su rješenja u svijetu komercijalna, a bilo ih je svega jedan ili dva, i kad smo vidjeli što rade druge istraživačke grupe, mi smo već imali ideju, kaže Marko Švaco, poslijedoktorand na projektu Ronna.

Počelo se s jednim robotom, nadgradilo s dva, gdje je jedan navigirao, drugi bušio. Testirano je 10 ili 15 različitih metoda lokalizacije pacijenta u operacijskoj sali kako bi se ustanovilo koja je metoda najpouzdanija, najtočnija. Tako su se dobili

markeri od različitih materijala, punjene modrom galicom, i polimerima, kako bi vidjeli na CT-u i magnetu. Punih 6 godina je trebalo da se pronade optimalna metoda lokalizacije.

Od 2014. u tijeku je infrastrukturni projekt financiran iz europskog fonda za regionalni razvoj RONNA – robotska neuronavigacija u sklopu koje se uspjele napraviti komercijalna verziju predstavljena prošli mjesec u KB Dubravi. Napravljena je prva operacija nakon 3-4 mjeseca priprema. Operacija je završila prema željama. Sljedeći koraci su implemetacija novog koncepta RONNE, ove komercijalne verzije, u kliničkoj praksi.

PRAVNI FAKULTET DOMAĆIN 24. GODIŠNJE KONFERENCIJE

Na skupu u Zagrebu 300 svjetskih znanstvenika i eksperata

Na Pravnom fakultetu u Zagrebu održana je trodnevna 24. Godišnja konferencija Mreže instituta i fakulteta javne uprave u srednjoj i istočnoj Europi kojoj je suorganizator i domaćin Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Riječ je o konferenciji koja više od 20 godina povezuje institucije i stručnjake iz tridesetak europskih zemalja, i to kroz organizaciju konferencija, radionica, seminara, projektnih aktivnosti i putem publikacija.

Europski standard javnog upravljanja

Konferencija kroz petnaestak stalnih radnih skupina i tematskih panela okuplja oko 300 znanstvenika i eksperata-praktičara iz cijeloga svijeta u području javne uprave, prava, politologije, ekonomije i sociologije. Organizacijom ove konferencije, grad Zagreb kao glavni grad najmlađe države članice Europske unije, dobio je priliku biti mjesto susreta i simboličke poveznice između Europske unije i zemalja pristupnica EU.

Glavna je tema ovogodišnje konferencije bila Širenje standarda, izgradnja kapaciteta: napredovanje europskog upravnog prostora. Usvajanje europskih standarda javnog upravljanja i jačanje kapaciteta javnih institucija put su prema izgradnji pouzdane, zakonite, profesionalne i učinkovite javne uprave koja je u stanju odgovoriti na kompleksne izazove modernih društava. Istraživanja i analize koje su prezen-

tirane na konferenciji odgovor su na uočene probleme u poimanju i recepciji takvih standarda, a s kojima se na sličan način suočavaju sve uključene države na svim razinama javnog upravljanja.

Godišnja nagrada Ivanu Kopriću

Konferencija je svečano otvorena pozdravnim govorima predsjednika Mreže instituta i fakulteta javne upra-

ve u srednjoj i istočnoj Europi (NISPAcee) profesora Mariusa Profiroiua, ministricu uprave Republike Hrvatske Dubravke Jurline Alibegović, rektora Sveučilišta u Zagrebu Damira Borasa, prodekanice Ivane Grigorević i izaslanice gradonačelnika Zagreba Grete Augustinović Pavičić. Usljedila su izlaganja povjerenice za informiranje dr. Anamarije Muse, predstavnika UN-a Johna Marya Kauzya i profesora Herwiga Hofmanna sa Sveučilišta u Luxembourgu.

Godišnja nagrada 'Alena Brunovska' koju dodjeljuje Mreža instituta i fakulteta javne uprave u srednjoj i istočnoj Europi uručena je prof. Ivanu Kopriću s Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za njegova postignuća u izvršnosti poučavanja i pedagoškom radu te za doprinos praksi i primijenjenim istraživanjima javne uprave. Riječ je o nagradi koja se dodjeljuje svake godine u spomen na Alenu Brunovsku, jednu od osnivača i prvu predsjednicu Glavnoga odbora NISPAcee-a. T.D.

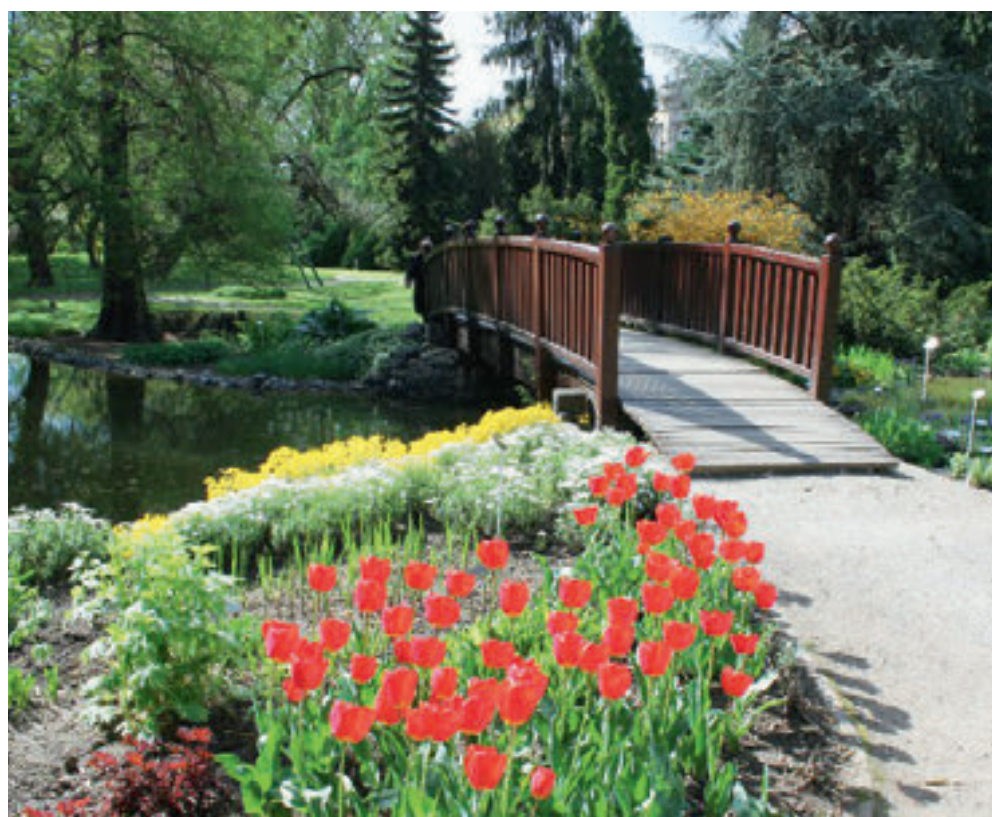
DOTJERIVANJE JEDNE OD NAJLJEPŠIH TOČAKA ZAGREBA

10 milijuna kuna za Botanički vrt

"Botanički vrt, jedna od najljepših točaka Zagreba, odavno se našao u strogom cetru grada i davno je već prošlo vrijeme kad je trebalo izgraditi novi vrt. Još od samih početaka vidjelo se, zapravo, da je njegova površina premala i prof. Heinz je pisao da je potreban veći vrt, da se treba negdje proširiti ali to do danas nije realizirano.

Trudimo se dati maksimum od sebe, i polako obnavljamo građevine", kaže voditeljica Botaničkog vrta mr. Biserka Juretić. Obnovljeni stari izložbeni paviljon jedina je sačuvana građevina s kraja 19. stoljeća, koji služi za edukacije, izložbe, radionice i za djecu. Ove godine započela je i obnova druge najvažnije građevine, središnjih staklenika, koji su sagrađeni druge godine po osnutku vrta a 1892. otvoreni i zbog nedostatka sredstva nikada nisu bili restaurirani, iako služe u nastavi, ali i za posjetitelje da se upoznaju s brojnim biljkama s naših područja na jednom mjestu.

Sličnu ulogu imaju i staklenici u kojima se nalazi egzotično bilje. Tu je i cvjetni parter, građen u francuskom stilu sa strogo simetričnim linijama i to je jedini otvoreni prostor gdje su posađene malo urasle biljke, ruže, trajnice jednoljetnice. Postoje i

zbirke močvarnih biljaka pored kojih se nalaze fontane i dva umjetna jezercu s jednim mostićem. Istraživanja studenata i profesora sa zoologijskog zavoda pokazala su da se i 30-ak vrsta ptica gnijezde u vrtu tijekom cijele godine.

Prvi plan je urediti staklenike, a zamišljeno je da

se uz ogradu napravi sjenovita šetnica za posjetitelje. To je investicija vrijedna 10 milijuna kuna koja bi se trebala ostvariti uz pomoć grada Zagreba. Botanički vrt ne naplaćuje ulaznice i nema nikakvih prihoda, dio je fakulteta i nema dodatna sredstva, a Grad Zagreb je i do sada kroz izdašnu surad-

nju pomagao.

Botanički vrt je inače, svih pet radnih dana, iznimno živ. U jutarnjim satima radionice, botaničke i zoološke, obilasci i stručna šetnja namijenjene su školskoj i predškolskoj djeci, a u popodnevnom satima radionice su namijenjene malo starijima. P.K.

ZaDar

VELEPOSŁANIK ŠPANSKOLKE I ZAMJENIK VELEPOSŁANIKAI ČILEA KOD REKTORICE

Želi se još bolja kulturna suradnja

Rektorica Sveučilišta u Zadru Dijana Vican ugostila je veleposlanika Španjolske N.J.E. Eduarda Aznara i zamjenika veleposlanika Čilea, drugog tajnika i konzula gosp. Mauricia Estebana Gutierrezza Ghioa. Prijemu su nazočile prorektorice Ivanka Stričević i Nedjeljka Balić-Nižić, prorektor Slaven Zjalić i predstojnica Odsjeka za iberoromanske studije Ivana Lončar u pratnji dviju studentica prevoditeljskog studija hispanistike. Razgovarali se o akademskoj i kulturnoj suradnji i pritom izrazilo zadovoljstvo dosadašnjom, ali i spremnost za još intenzivnijom budućom suradnjom. Zamjenik veleposlanika Čilea predložio je zajedničku organizaciju kulturnih događanja.

ILUSTRATORI O SLOBODI IZRAŽAVANJA

Izložba 'Oslobođeni crteži'

Na Sveučilištu je od 10. do 20. svibnja održana izložba 'Oslobođeni crteži' u organizaciji Odsjeka za francuski jezik i književnost i Francuskog instituta. Izložba se sastoji od 12 panoa novinskih crteža brojnih ilustratora iz cijeloga svijeta koji se bave aktualnim temama vezanim uz slobodu izražavanja: cenzura, internet, korupcija, ženska prava, klima, sport, rasizam itd. Vrlo zanimljiva i zapažena izložba tijekom dva tjedna bila je postavljena na svim katovima starog kampusa Sveučilišta u Zadru.

PORTUGALSKI VELEPOSŁANIK JULIJO VILELA

Akademsku suradnju još ojačati

Veleposlanik Portugala u Republici Hrvatskoj Nj. E. Júlio Vilela posjetio je Sveučilište i tom se prigodom susreo s prorektorima Ivanom Stričević, Nedjeljkom Balić-Nižić i Slavenom Zjalićem te predstojnicom Odsjeka za iberoromanske studije Ivanom Lončar. Razgovaralo o dosadašnjoj akademskoj suradnji, zastupljenosti portugalskog jezika na Sveučilištu kao i o mogućnostima unaprjeđenja suradnje u vidu pokretanja zajedničkih studijskih programa u koordinaciji s portugalskim sveučilištima, posebice onim u Lisabonu, gdje je nedavno pokrenuto učenje hrvatskog jezika. Nakon prijema g. Vilela otvorio je izložbu 'Ekonomska potencijal portugalskog jezika'.

MREŽA SVEUČILIŠTA JADRANSKO-JONSKOG PODRUČJA

Održana Generalna skupština UNIADRION-a

Od 5. do 6. svibnja održana je Generalna skupština UNIADRION-a, mreže sveučilišta i istraživačkih centara s jadransko-jonskog područja, kojom ove godine predsjedava Sveučilište u Zadru. U suradnji s predstavnicima Jadransko-jonske inicijative i Ministarstva vanjskih i europskih poslova, organiziran je okrugli stol na temu "Inter-university Cooperation - Connecting High Education and labour Market". Na Generalnoj skupštini UNIADRION-a sudjelovali su predstavnici 21 sveučilišta iz Italije, Slovenije, Hrvatske, BiH, Srbije, Crne Gore, Albanije i Grčke.

Gdje je nestao moral?

Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske i Naučnoistraživački institut ‘Ibn Sina’ iz Sarajeva, uz Islamsku zajednicu u Hrvatskoj i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, organizirali su 20. i 21. svibnja 22. simpozij ‘Gdje je nestao moral?’. Simpozij je održan u prostorima Islamskog centra Zagreb i Filozofskog fakulteta.

Program simpozija

- ESAD ĆIMIĆ: Suodnos morala i religije
ČEDOMIR ČUPIĆ (Beograd): Moral i ogoljeni pragmatizam
IVAN MARKEŠIĆ: Kako istodobno biti pravedan i moralan? - promatrano iz perspektive Luhmannove teorije morala
HRVOJE JURIĆ: Nova etička pitanja i bioetički odgovori
LINO VELJAK: Nemoć morala
Borut Ošljaj (Ljubljana): Kako misliti odnos etike i morala danas?
KATICA KNEZOVIĆ: Kad moral tone, javnost se okreće etici – etika u znanstvenim istraživanjima
SENADIN LAVIĆ (Sarajevo): Moralno pitanje, dijagnoze vremena i političke konstelacije
AMIR ZUKIĆ (BIH): Moral u izbornoj proceduri Bosne i Hercegovine. Koliko je moralan politički sistem Bosne i Hercegovine nakon Dejtona?
FEIZIEH SHAMSI NASAB (Sarajevo): Uloga moćnika u nestajanju morala u društvu
SEAD ALIĆ: Monopol na nemoral
IVICA KELAM: Etika i demokracija u međunarodnim trgovinskim sporazumima – slučaj TTIP
MARIJA SELAK: Moralno „poboljšanje“ i redukcija zla
TOMISLAV KRZNAR: Razumijevanje (ne)moralnoga u kontekstu suvremenog odgoja. Filozofijski izvidi
ŽELJKO KALUĐEROVIĆ (Novi Sad): Pretpostavke nastanka morala
IRFAN HOŠIĆ (Bihać): Umjetnost 19. i 20. vijeka i pitanje morala
BEHIJA DURMIŠEVIĆ (Sarajevo): O moralu, religiji i modernoj znanosti
RUSMIR ŠADIĆ (Tuzla): Problem morala i Svetog – prilozi filozofiji religije
MUBINA MOKER (Sarajevo): Ima li morala bez svijesti o Bogu?
FAHRUDIN NOVALIĆ: Kur’an kao izvor islamskoga feminizma
ADNAN JAHIC (Tuzla): Iz historije Sarajeva za vrijeme Kraljevstva SHS. Osnivanje, rad i neuspjeh „Muslimanske akcije za zaštitu morala“
ROUHULLAH GHADERI KANGAVARI (Sarajevo), Marjam ROUIN TAN (Teheran): Pozicija morala u islamskoj teoriji međunarodnih odnosa
SAEID ABEDPOUR (Sarajevo): Etika vrline i Mevlana Dželaluddin Rumi
MEDDŽIDA KRESO (Sarajevo): Pravo i moral u službi građana – isti cilj, različit metod
DŽELALUDIN HODŽIĆ (Sarajevo): Pravo između činjenica i vrijednosti – uloga i potencijali u perspektivi krize Evrope

Projekt: Ne knjiga, nego znanje

Piše:
MARKO ROSIĆ
PROREKTOR SVEUČILIŠTA U SPLITU

Sveučilište u Splitu u svojim je strateškim dokumentima definiralo zadatke uvođenja zajedničkog sustava e-učenja, kao i povećanja nastavnog sadržaja kojemu studenti mogu pristupiti kroz e-učenje. Stoga se prišlo izradi sustava koji smo nazvali *Ne Knjiga Nego Znanje*, htijući naglasiti potrebu razvoja modela učenja koji bi omogućavao stjecanje trajnih znanja i vještina. Također se prilikom oblikovanja modela postavilo sljedeće zadatke: (i) razvoj otvorenog modela e-učenja primjenjivog na svim razinama poučavanja; (ii) poštivanje različitosti u preferiranim načinima učenja te omogućavanje korisnicima izbora načina učenja koji im najviše odgovara; (iii) izrada prilagodljivog sustava; (iv) obvezna implementacija modula koji omogućava kontrolu ishoda učenja.

Nastavnik kao poduzetnik znanja

Model je konceptualiziran na način da se grupe kolegija koji se poučavaju promatraju kao domene koje se poslije granaju u poddomene. Svakoj domeni, odnosno poddomeni pridružuje se autor koji je odgovorna osoba za razvoj njemu dodijeljenog elementa te koji koordinira interdisciplinarnom grupom stručnjaka koji rade na nastavnom sadržaju te domene/poddome. Ovakvom paradigmom nastavnik se postavlja u ulogu svojevrsnog poduzetnika znanja. Nastavni sadržaj je moguće realizirati kroz široki spektar elemenata kao što su snimke predavanja, animacije, audio zapisi, seminari, repozitoriji slučajeva, liste referenci te kroz druge elemente. Posebna je pozornost posvećena načinima vrednovanja postignutog znanja jer upravo u ovom segmentu nalazimo kako možemo ponuditi inovativan proizvod koji bi u realnom vremenu davao odziv s informacijom da li je student spreman izaći na ispit te u kojoj je mjeri usvojio tražena znanja i vještine. Ovo će se ostvariti

Sveučilište u Splitu u svojim je strateškim dokumentima definiralo zadatke uvođenja zajedničkog sustava e-učenja nazvanog ‘Ne knjiga, nego znanje’, a kao pilot-projekt odabrano je razviti sustav koji rješava problem nastave početnog kolegija matematike za studente Pomorskog fakulteta i Kemijsko-tehnološkog fakulteta

mjenjem vremena odaziva studenta, mjerenjem točnosti njegovih odgovora te sofisticiranim algoritmima mjerenja moždanih aktivnosti promatranog studenta. Rješavanje ove problematike je posebno važno jer je potrebno odgovoriti na pitanja kao što su: (i) kako pratiti napredovanje kandidata; (ii) kako provjeravati da li su zaista zadovoljeni zahtjevi postavljeni definiranim ishodima učenja; (iii) kako izbjegavati mogućnost varanja na ispitima znanja. Posebno je bitno razviti model koji će omogućiti da znanja ne budu samo privremeno usvojena, već da se postigne trajno usvajanje znanja. Ovakvim modelom smo posebnu pažnju posvetili razvoju kognitivnih sposobnosti studenata kao razvoju sposobnosti fokusiranja na problem i način rješavanja problema.

Odabir preferiranih stilova učenja

Kao pilot-projekt unutar razvoja zajedničkog sustava e-učenja odabrano je razviti sustav koji rješava problem nastave početnog kolegija matematike za studente Pomorskog fakulteta i Kemijsko-tehnološkog fakulteta. Sustav razvijaju mladi kolege Jelena Pleština, magistra matematike, i Matko Maleš, magistar edukacije matematike i fizike, uz pomoć drugih kolega te profesora s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Pomorskog fakulteta, Kemijsko-tehnološkog fakulteta te Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje. Izbor ova dva fakulteta kao pilot-institucija testiranja projekta naglašava funkcionalnu integraciju, a posebno su zanimljivi polaznici Pomorskog fakulteta kojima se na ovaj način omogućava pristup nastavnim sadržajima dok se nalaze udaljeni od institucije, na brodovima, gdje im se osigurava kvalitetno okruženje učenja. Unutar ove pilot-domene studentima je omogućen pristup sljedećim elementima poučavanja: (i) teorijski dio (definicije, iskazi teorema, opisi matematičkih objekata i njihovih važnih svojstava); (ii) riješeni zadaci s detaljno opisanim postupkom rješavanja; (iii) zadaci za vježbu s rješenjima; (iv) kvizovi znanja; (v) mode-

liranje praktičnih problema i slučajeva; (vi) simulacija dijelova ispita koji se odnosi na određenu temu; (vii) baza zadataka s mogućnosti interaktivnog sudjelovanja korisnika u kreiranju zadataka i (viii) forum na kojem je moguće raspravljati o bilo kojoj temi vezanoj za domenu. Studenti su neovisni o vremenu i mjestu s kojeg pristupaju resursima sustava. Također im je omogućen izbor elemenata koji najviše odgovaraju njihovim preferiranim stilovima učenja. Tako je moguće birati na koji će način biti prezentirana ista jedinica nastavnog sadržaja. Primjerice, student može birati da li će mu se pojam funkcije istumačiti kroz snimljeno predavanje ili kao animacija, a moguće je naravno i kombinirati ove elemente poučavanja. Pri izradi nastavnog sadržaja posebno se vodi računa o primjerima koji su prilagođeni ciljanoj grupa-

“
Daljnjim razvojem sustava Sveučilište u Splitu dobit će središnji repozitorij digitalnog obrazovnog materijala, što će postupno zamijeniti stanje kakvo imamo danas, gdje je razvijeno mnogo sadržaja, ali se takvi sadržaji nalaze unutar raznih sustava za upravljanje učenjem (najčešće Moodle), instaliranim na sastavnicama gdje ne postoji mogućnost međusobnog kombiniranja ovakvih sadržaja te objedinjenog pristupa sadržajima

ciji studenata i njihovom primarnim područjima studiranja; područjima vezanim uz pomorstvo, odnosno kemijsku tehnologiju.

Važnost središnjeg repozitorija

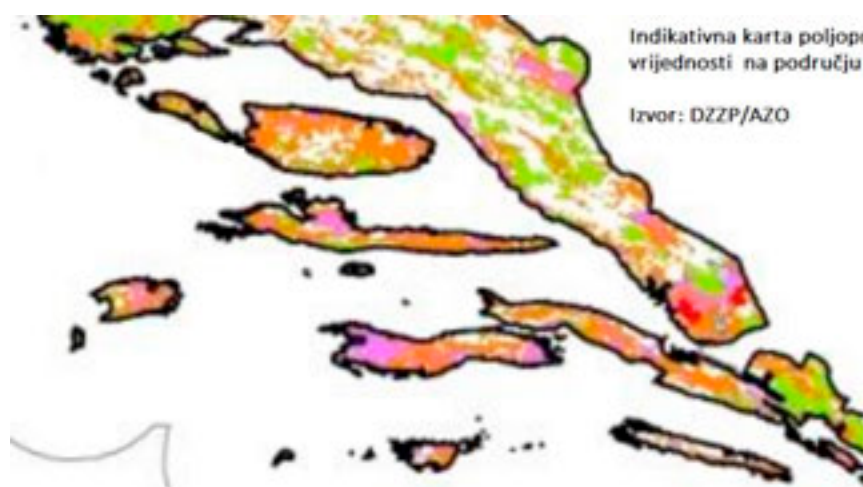
Daljnjim razvojem sustava razvijat će se i druge domene u redoslijedu prema procjeni prioriteta razvoja sadržaja za e-učenje. Ovakvim pristupom Sveučilište u Splitu dobit će središnji repozitorij digitalnog obrazovnog materijala, što će postupno zamijeniti stanje kakvo imamo danas gdje je razvijeno mnogo sadržaja, ali se takvi sadržaji nalaze unutar raznih sustava za upravljanje učenjem (najčešće Moodle), instaliranim na sastavnicama gdje ne postoji mogućnost međusobnog kombiniranja ovakvih sadržaja te objedinjenog pristupa sadržajima.

Središnji repozitorij podiže razinu usluge studentima i zasigurno povećava aktivnosti razvoja nastavnog sadržaja kao i razmjenu ovakvog sadržaja. Ovakvim pristupom se zasigurno olakšava i kvalitetno vrednovanje objavljenih materijala.

Sveučilište podiže svijest o dostupnosti znanja

Sveučilište u Splitu ovaj model razvija ne samo za svoju internu uporabu, već kao i sustav koji će se ponuditi na korištenje i daljnji razvoj drugim sveučilištima kako u Republici Hrvatskoj, tako i izvan nje jer je za sve elemente nastavnog sadržaja predviđen prijevod na strane jezike. Sustav je prezentiran upravi Agencije za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) kako bi se dogovorilo uključivanje AZVO-a u izradu podrške sustava kontrole kvalitete ovog sustava te razrada online kontrole ishoda učenja. Također je daljnji razvoj ovog sustava predložen u sklopu projekta cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih u okviru izrade Strategije urbane aglomeracije Splita. Korištenjem ovog sustava urbane aglomeracija Splita postala bi lider u primjeni informacijske i komunikacijske tehnologije za potrebe rješavanja problema nezaposlenosti i bolje upošljivosti stanovnika aglomeracije. Ovim Sveučilište podiže društvenu svijest o tome da je znanje dostupno svima bez obzira na društveni status i životnu dob. Model je također predstavljen partnerima Sveučilišta u Splitu kao što su predstavnici Sveučilišta Penn State i predstavnici REGIOMED klinika gdje bi ovaj sustav mogao biti dodatni element ostvarivanja suradnje.

Južnodalmatinski otoci u projektu vrijednom 16 milijuna kuna

Piše:
MARIJA ROGLIĆ*

Ovog travnja Lokalna akcijska grupa 'LAG 5', zajedno s Ekonomskim fakultetom u Splitu, LAG-om Škoji i LAG-om Brač počinje s provedbom međunarodnog projekta 'Poljoprivreda na područjima velike prirodne vrijednosti: učenje, inovacije i znanje' (HNV Link). Projekt je počeo s provedbom u travnju 2016., a trajat će 3 godine u kojima će na području od Dubrovačkog primorja do Šolte predstavnici znanstvene zajednice, LAG-ovi te lokalni poljoprivrednici i proizvođači raditi na valorizaciji i primjeni inovacija u svrhu održivog razvoja poljoprivrednih područja velike prirodne vrijednosti.

Financiran je kroz prestižni Horizon 2020 program, kroz koji je dodijeljeno više od 16 milijuna kuna mreži koja će 'premostiti jaz između istraživanja i inovacija' u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnom razvoju.

Očuvati otoke živim i ekonomski vitalnim

Nacionalno predstavljanje projekta održat će se u Stonu u utorak, 7. lipnja u 11.00 sati u prisutnosti predstavnika znanstvene zajednice te nadležnih tijela na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

Područje dalmatinskih otoka žarište je bioraznolikosti i tradicijske poljoprivrede, koja je znala kako sačuvati okoliš iskorištavajući ga za vlastite potrebe i razvoj lokalnih ekonomija. Danas dalmatinskim otocima prijeti depopulacija i sve je više zapuštenih poljoprivrednih površina. Poljoprivrednici, istraživači i inovatori moraju odgovoriti na ovaj izazov te pronaći načine i mehanizme da takav trend zaustave te očuvaju tradicionalni krajobraz živim i ekonomski vitalnim.

Važnost ovog projekta prepoznata je od Europske unije koja ga je proglasila najinovativnijim projektom prijavljenim i odobrenim od Europske komisije na temu 'inovativna, održiva i uključiva bioekonomija'. Specifičnost i važnost ovog projekta leži u strukturi mreže i partnera koji je tvore. Tematska mreža na temu poljoprivrede na područjima velike prirodne vrijednosti (HNV farming) čini dio Europskog inovacijskog partnerstva za poljoprivrednu produktivnost i održivost (EIP-AGRI) lansirano

ne 2012. godine, a koja čini dio strategije rasta za ovo desetljeće. EIP-AGRI fokusna skupina, čiji je dio i HNV Link mreža, radi na razvoju i primjeni inovacija u segmentima 'bioraznolikost, usluge ekosustava te funkcionalnost tla' i 'povećanje

poljoprivredne produktivnosti, outputi i učinkovitost resursa'. Cilj ove mreže je razvoj poljoprivrednog lanca inovacija jačanjem mladih poljoprivrednika te smanjenje depopulacije edukacijom, razvojem uske i kontinuirane suradnje

s svih dionika na područjima velike prirodne vrijednosti te razmjenom znanja i iskustava kroz primjere dobre i loše prakse.

Važnost za Republiku Hrvatsku leži u činjenici da 54,4% teritorija može biti kategorizirano

kao poljoprivredno područje velike prirodne vrijednosti (HNV). Ipak, do sada na ovom planu postoji jako malo istraživanja, a niti jedno nije uključivalo suradnju dionika iz više različitih sektora i disciplina, niti se bavilo razvojem modela koji će pomiriti potrebe gospodarskog razvoja i očuvanja bioraznolikosti.

Ovim projektom u RH će se formirati prva nacionalna višedionička fokusna skupina (predstavnici znanstvenih institucija, LAG-ova i gospodarstvenika) Europskog inovacijskog partnerstva za poljoprivredu koja će raditi na razvoju i primjeni inovacija unutar visokovrijednih prirodnih područja LAG-a Škoji, LAG-a Brač i LAG-a 5, a koja će se financirati iz Programa ruralnog razvoja, mjere 16 a. Temelj za razvoj ovog višedioničkog i transdisciplinarnog partnerstva na nacionalnoj razini čini LEADER

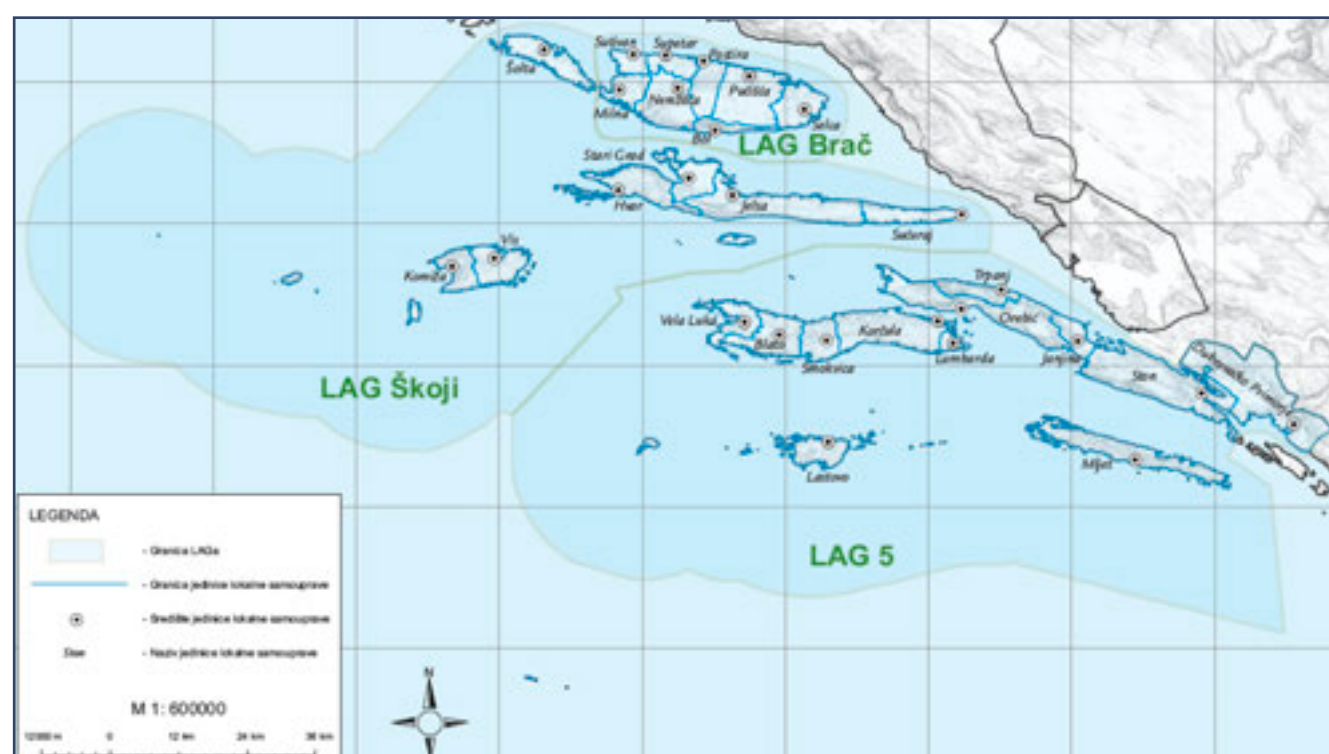
mreža Hrvatske kao potporna institucija za razvoj i primjenu LEADER pristupa na razinama pojedinog LAG-a, a koja je kroz članstvo u svojoj organizaciji okupila Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu, LAG 5, LAG Škoji i LAG Brač.

Implementacija inovacija uz očuvanje bioraznolikosti

Područje učenja 'Dalmatinski otoci' (LA Dalmatian Islands) unutar projekta HNV Link predstavlja početak valorizacije i inventarizacije visokovrijednog krškog područja prema LEADER metodologiji koja znači fokusiranost na lokalne potrebe i održivi razvoj na mikrorazini, unutar zatvorenih otočnih ekosustava.

Ovaj projekt je platforma preko koje će se stanovnicima, a napose poljoprivrednicima s područja LAG-a 5, LAG-a Brač i LAG-a Škoji omogućiti potpora za razvoj postojećih i implementaciju novih inovacija koje će pridonijeti njihovoj socioekonomskoj održivosti, ali i koje će istodobno biti alati kojima će se očuvati jedna od najvećih razina biološke raznolikosti Europske unije. Partnerstvo koje tvore LAG-ovi, kao primjer institucionalnih inovacija, fakultet kao znanstvena institucija te JUNP Mljet (dio LAG-a 5) kao predstavnik javnog sektora zadužen za pomirbu socioekonomske i biološke komponente na otoku Mljetu, predstavlja primjer transdisciplinarnog i višedioničkog partnerstva u službi inovacija i održivog razvoja na razini RH i EU-a. Riječ je o projektu koji južnu Hrvatsku, napose južnodalmatinske otoke stavlja u europski fokus kao žarište bioraznolikosti i mjesto "zelenih" inovacija, a koji je prepoznat od nadležnih institucija i znanstvene zajednice.

*Nacionalni koordinator, Lokalna akcijska grupa 'LAG 5'

Partneri na projektu:

Međunarodni institut za agronomске studije Mediterana- koordinator

Europski forum za očuvanje prirode i pastoralizam EFNCP, Velika Britanija

Institut za poljoprivredne i okolišne studije Mediterana Sveučilišta u Evori, Portugal

Sveučilište za poljoprivredu i veterinu Cluj Napoca, Rumunjska

Društvo za teritorijalni i okolišni prosperitet STEP, Bugarska

Upravni odjel okruga Västra Götaland, Švedska

Primjena aktivnih znanosti ASca, Francuska

Odsjek za okoliš Sligo Instituta, Irska

Odjel za planiranje i regionalni razvoja Sveučilišta Thessaly, Finska

Odjel za zaštitu prirode regije Languedoc-Roussillon, Francuska

Udruženje Entretantos, Španjolska

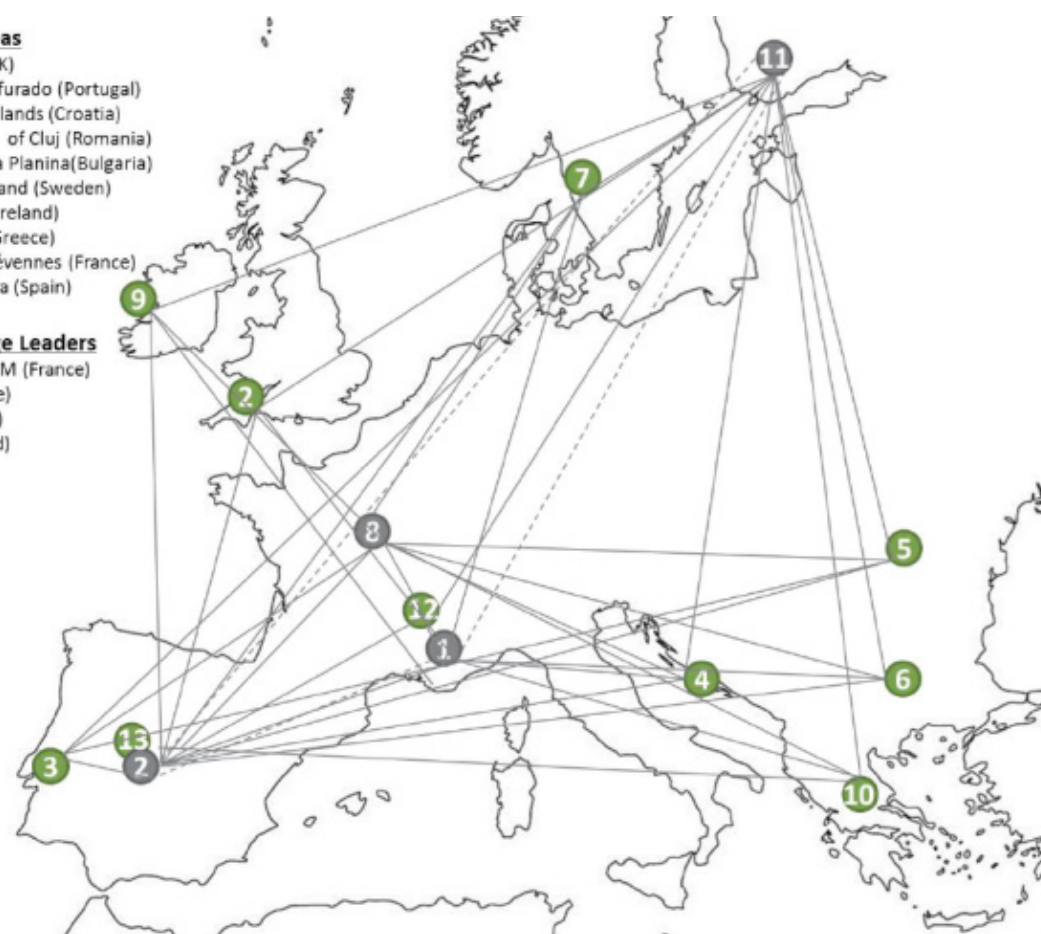
www.lag5.hr/hnvlmk/ i <http://hnvlmk.eu/>

Learning Areas

- 2-Dartmoor (UK)
- 3-Sitio de Monfurado (Portugal)
- 4- Dalmatian Islands (Croatia)
- 5- Eastern Hills of Cluj (Romania)
- 6-WesternStara Planina(Bulgaria)
- 7- Västra Götaland (Sweden)
- 9-The Burren (Ireland)
- 10-Thessalia (Greece)
- 12-Causse & Cévennes (France)
- 13-Extremadura (Spain)

Work Package Leaders

- 1-CIHEAM-IAMM (France)
- 8- ASca (France)
- 2-EFNCP(Spain)
- 11- UH (Finland)

Engleski učiti kroz hrvatsku kulturu!

RAZGOVARALA:

SUZANA KAČIĆ BARTULOVIĆ

Značaj problematike kako učenja engleskog tako i prezentacije hrvatske kulture te ozbiljnost knjige docentice Vickov - koja sadrži pun raspon problema, od ideje i njene svrhe preko ozbiljnog istraživanja do praktičnih prijedloga - ponukala nas je na razgovor s autoricom.

Što je zaista novo u Vašem pristupu (ili u Vašoj knjizi?)

Došla sam na ideju da sustavno razmatram mjesto i ulogu polazne kulture u učenju stranog jezika, a u našem slučaju riječ je o hrvatskoj kulturi. Propitujem, na kraju i empirijski dokazujem, daje hrvatska kao polazna kultura nepravedno zapostavljena u učenju stranog jezika, osobito engleskog, na koji gledamo kao jezik globalne komunikacije, što on već jest dugo vremena. Što to konkretno znači? Do sada je uvijek bilo uvriježeno u praksi, i kroz nastavne materijale i kroz edukaciju budućih nastavnika engleskog jezika, da se u procesu učenja engleskog kao stranog jezika stječu znanja o ciljnoj, anglosaksonskoj kulturi, bez obzira o kojoj je razini jezične kompetencije riječ. 2005. sam prvi put napisala znanstveni rad na ovu temu i to je u našoj zemlji, ali i šire, sudeći po raspoloživoj stručnoj i znanstvenoj literaturi, zaista bila pionirska misao. No danas se već održava čitav niz lingvističkih konferencija posvećenih engleskom kao lingua franca, jeziku opće komunikacije, i razmatranju uloge polaznih kultura u učenju stranog jezika kao zasebnog znanstvenog interesa.

Dakle, kritizirate uvriježeni pristup stranom jeziku na osnovi isključivo elemenata iz ciljne kulture, odnosno, kulture izvornih govornika tog jezika?

Tako je. Tada, prije 11 godina, temeljem svog iskustva u praksi, uočila sam kod naših učenika manjkavu vokabularnu kompetenciju kad je riječ o onom dijelu engleskog leksika koji se odnosi na elemente naše, hrvatske kulture. Učenicima, ali i nastavnicima, nedostaju oni engleski pojmovi kojima bi mogli imenovati svoju neposrednu stvarnost i koji se odnose na elemente iz hrvatske kulturne i prirodne baštine (ako shvatimo kulturu u najširem smislu, to je i prirodna baština). Provela sam istraživanje na ispitanicima različite dobi, na uzorcima različitih profila a koji su relevantni za proces učenja engleskog jezika. To su učenici osnovnoškolske i srednjoškolske dobi, zatim nastavnici koji predaju i u osnovnoj i u srednjoj školi te studenti anglistike nastavnčkog smjera, tj. oni koji će tek postati nastavnici engleskog jezika. Jedan od mjernih instrumenata je bio vokabularni test koji je uključivao 50-ak riječi na hrvatskom jeziku koje su ispitanici imali za

datak prevesti na engleski jezik. S obzirom da je riječ o ispitanicima iz naše županije, test je obuhvatio vrlo jednostavne, svakodnevne pojmove koji su karakteristični za naše podneblje, npr. od galeba, morskog ježinca, do dalmatinskog krša te tradicijskih stvari kao što su božićne jaslje. Rezultati su bili poražavajući, prije svega kod učenika.

U kojem smislu?

Maturant koji iza sebe ima 12 godina sustavnog učenja engleskog kao stranog jezika ne zna kako se kaže Dioklecijanov palača na engleskom, ili npr. kako glasi engleski ekvivalent za galeba. Zašto je to važno? Naravno, ne može se razvijati međukulturna komunikacijska kompetencija ako ne poznamo tuđu kulturu, ako je ne naučimo prihvaćati i cijeniti. Ali tvrdim da u okvirima aktualne globalizacije prvo trebamo naučiti koristiti engleski da bismo znali prezentirati svoju kulturu i tradiciju. To nije samo pitanje patriotizma, to je mnogo dublje pitanje i odgovor je u primijenjenoj lingvistici, odnosno u načinu usvajanja vokabulara tijekom procesa učenja stranog jezika. To je prvi razlog zašto smatram da treba uključiti hrvatsku kao polaznu kulturu u našu nastavnu materijale – prva prednost, dakle, leži u načinu usvajanja vokabulara, prije svega u osnovnoj školi. Empirijska istraživanja iz primijenjene lingvistike su davno dokazala da djeca dugotrajnije i bolje pamte i prije se familijariziraju sa značenjem onih riječi engleskog kao stranog jezika čiji je sadržaj njima poznat iz njihove kulture.

No, ističete, s druge strane postoji i jasan interes engleskih izdavača u zadržavanju statusa quo?

Kad sam prvi put javno prezentirala pred kolegama znanstvenicima ovu temu na jednoj međunarodnoj konferenciji pred desetak godina, jedan me je kolega iz Velike Britanije upitao: „Što Vi sad, kolegice, želite? Da naši udžbenici za učenje engleskog kao stranog jezika budu turistički vodiči i promotori Vaše zemlje?“ Ja sam ga podsjetila na znanstveno dokazane činjenice o usvajanju i učenju riječi iz stranog jezika, no nije slučajno što se on fokusirao na drugi aspekt, a taj je da su u Velikoj Britaniji udžbenici engleskog zapravo jaka gospodarstvena grana. Britanski izdavači svoje globalne udžbenike moraju prodati na tržištima širom svijeta i ne mogu inkorporirati jednu malu, s njihovog aspekta možda beznačajnu, kulturu u sustavno poučavanje engleskomu jeziku. Na svu sreću, imamo i domaće izdavačke kuće koje već odavno objavljuju udžbenike za učenje engleskog jezika i koje bi trebale povesti računa o ovome što govorim. Imala sam u rukama najaktualnije i najnovije udžbenike engleskog jezika domaćih izdavača u kojima

Ne može se razvijati međukulturna komunikacijska kompetencija ako ne poznamo tuđu kulturu, ali smatram da prvo trebamo naučiti lingua franca engleski da bismo znali prezentirati i svoje. To nije samo pitanje patriotizma, to je mnogo dublje pitanje i odgovor je u lingvistici, odnosno u načinu usvajanja vokabulara tijekom procesa učenja stranog jezika

Doc. Gloria Vickov (1968., Split), od 2005. godine predaje na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Splitu, na Odsjeku za učiteljski studij, u sklopu kojega koordinira rad modula ranog učenja engleskog kao stranog jezika. Trenutačno je prodekanica za nastavu i studentska pitanja. Predaje na poslijediplomskom studiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (Glottodidaktika). Unutar uže struke bavi se posebno učenjem stranog jezika u ranoj školskoj dobi, razvijanjem diskursne te međukulturne komunikacijske kompetencije, o čemu je objavila više znanstvenih i stručnih radova. Članica je Hrvatskog društva za primijenjenu lingvistiku, Hrvatskog filološkog društva i Europskog društva za drugi jezik (EUROSLA). Članica je Uredništva znanstvenog časopisa Školski vjesnik što ga izdaju Hrvatski pedagoško-književni zbor (ogranak Split) i Filozofski fakultet u Splitu.

su elementi hrvatske kulture vrlo siromašno zastupljeni, u odjeljcima na kraju svake lekcije koji se obično nazivaju Culture Corner i sl. Npr, ako je tema sport, imate tek spomenute Blanku Vlašić i Gorana Ivaniševića kao predstavnike naših sportskih dostignuća, bez da se u istoj lekciji sustavno obrađuje engleski vokabular potreban za prezentiranje sadržaja iz hrvatskog sporta. S druge strane, naša djeca u višim razredima osnovne škole detaljno uče dijelove Londona, ponavljajući iste pojmove kroz nekoliko razreda.. Dakle, ono što želim istaknuti je da imamo disproporciju, ogromnu neraspaz u zastupljenosti ele menata anglosaksonske i hrvatske polazne kulture, pri čemu je naša kultura gotovo u potpunosti zanearena.

Koje su dodatne prednosti Vašeg pristupa?

Osim bržeg i kvalitetnijeg usvajanja vokabularnoga građiva, druga prednost vezana je usko uz realizaciju školskog kurikulumu. Stojimo pred cjelovitom kurikulumom reformom u kojoj je jedan od glavnih ciljeva poučavanja stranog jezika razvijanje međukulturne komunikacijske kompetencije. To je već određeno vrijeme in pojam svuda u svijetu, pa i kod nas. Razvijanje međukulturne komunikacijske kompetencije kod učenika podrazumijeva, između ostalog, osposobljavanje učenika kao interkulturalnih ili međukulturnih govornika, što znači da bi naši učenici nakon sustavnog poučavanja engleskomu kao stranomu jeziku, trebali biti sposobni interkulturalno komunicirati tj. upotrebljavati engleski jezik u svrhu razmjena kulturnih informacija kako iz drugih kultura tako i iz svoje vlastite. No, odakle im engleske riječi za govoriti o hrvatskoj kulturi ako ih takvom leksiku sustavno ne poučavamo? Osim usvajanja vokabulara i razvijanja međukulturne komunikacijske kompetencije, treća je prednost interdisciplinarnost nastavnih predmeta. Ona se vrlo lako i po učenike motivirajuće može ostvariti pomoću engleskog kao školskog predmeta. Ako sadržaj nekog školskog predmeta kao što je, na primjer, priroda i društvo povežemo sa sadržajem engleskog jezika, koji je školski predmet ali i me-

dij komunikacije, ostvarujemo interdisciplinarnost – primjerice, odlazak u muzej uz imenovanje pojmova na engleskom, ili, na primjer, sat geografije uz uporabu engleskog jezika.

Na kraju, tu je i jačanje kulturnog identiteta...

Da, ne smije se zanemariti jačanje nacionalnog i kulturnog identiteta. U procesu globalizacije u kojem smo mi ipak jedan mali narod, ali s iznimno bogatom kulturom i prošlošću koji tek treba zauzeti svoje legitimno mjesto na globalnom tržištu, teško je pronaći bolje i jače oružje od engleskog jezika. To je snažan, sveprisutan medij koji trebamo znati iskoristiti u svrhu promoviranja i plasiranja naše bogate kulturne i prirodne baštine. Budući da su i globalizacija i internacionalna uporaba engleskog nezaustavljivi procesi u realnosti koja nas okružuje, smatram da Hrvatska treba planski i sustavno, na svim razinama školovanja, njegovati svoj kulturni, prirodni i nacionalni identitet kroz medij engleskog jezika. Hrvatski obrazovno-odgojni sustav bi trebao biti nepresušni izvor stjecanja i proširivanja znanja o kulturi vlastitog naroda, pri čemu bi učenike trebalo poučavati artikuliranju takvih kulturnih sadržaja na engleskom jeziku. Doc. dr. sc. Gloria Vickov (1968., Split), od 2005. godine predaje na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Splitu, na Odsjeku za učiteljski studij, u sklopu kojega koordinira rad modula ranog učenja engleskog kao stranog jezika. Sada je prodekanica za nastavu i studentska pitanja. Predaje na poslijediplomskom studiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (Glottodidaktika). Unutar uže struke bavi se posebno učenjem stranog jezika u ranoj školskoj dobi, razvijanjem diskursne te međukulturne komunikacijske kompetencije, o čemu je objavila više znanstvenih i stručnih radova. Članica je Hrvatskog društva za primijenjenu lingvistiku, Hrvatskog filološkog društva i Europskog društva za drugi jezik (EUROSLA). Članica je Uredništva znanstvenog časopisa Školski vjesnik što ga izdaju Hrvatski pedagoško-književni zbor (ogranak Split) i Filozofski fakultet u Splitu.

Dragan Bolanča

HRVATSKO PLOVIDBENO UPRAVNO PRAVO

Recenzenti: Prof. emer. Ivo Grabovac, Prof. Dorotea Ćorić, Prof. Axel Luttenberger, Prof. Jasenko Marin

Nakladnik: Sveučilište u Splitu, Pravni fakultet

Dana 8. travnja 2016. godine u prostorijama HGK – Županijske komore u Splitu, promovirana je knjiga prof.dr.sc Dragana Bolanče pod nazivom „Hrvatsko plovidbeno upravno pravo“. Ovaj udžbenik nastao je kao rezultat rada autora koji je u zadnjoj dekadi svoga djelovanja (2005. god. – 2015. god.) proučavao i nastojao analizirati sve relevantne domaće i međunarodne odredbe koje se odnose na sigurnost plovidbe, kako morem, tako i unutarnjim plovnim vodama (rijekama i jezerima) Republike Hrvatske. Cilj je bio dati što potpuniji prikaz osnovnih instituta plovidbenog upravnog prava, prvenstveno sa stajališta hrvatskog prava jer je literatura na ovom području neobično oskudna.

Oskudna literatura i uzori

Prof. dr. sc. Rudolf Capar napisao je još 1987. godine udžbenik Pomorsko upravno pravo, u kojem je morao obraditi savezne propise i propise svih republika SFRJ. Prof. emer. Ivo Grabovac u svom bogatom opusu ima i knjigu Pomorsko pravo – knjiga prva (javno i upravno pravo), a obuhvaća suvremena međunarodna i nacionalna (hrvatska) vrela. Prof. dr. sc. Axel Luttenberger 2005. god. predložio je javnosti knjigu Pomorsko upravno pravo u kojoj je u skladu s naslovom, obradio pozitivno hrvatsko pravo. Sva se nabrojena djela odnose samo na pomorsku plovidbu. Za razliku od njih, prof. dr. sc. Branko Jakaša je još 1979. god. u svojem Udžbeniku plovidbenog prava obradio najvažnije institute plovidbenog prava upravne (administrativne) i imovinske prirode. Prof. dr. sc. Branko Jakaša svojim je znanstvenim opusom stekao ugled najplodnijeg hrvatskog pisca iz područja domaćega i međunarodnog pomorskog prava, a posebno je vrijedan njegov znanstveni prinos kodifikaciji pomorskog prava u SFRJ i RH. Među njegovim glavnim djelima *inter alia* nalazi se 5 knjiga pod zajedničkim naslovom **Sistem plovidbenog prava Jugoslavije**, no prof. Jakaša nije uspio završiti svoje vebno djelo.

Njegova knjiga **Udžbenik plovidbenog prava** bila je uzor autoru u pisanju udžbenika Hrvatsko plovidbeno upravno pravo, koji sadrži sljedeću materiju: sigurnost plovidbe, plovidba i peljarenje, nadzor i upravljanje pomorskim prometom, traganje i spašavanje osoba u pogibelji na moru (unutarnjim vodama), istrage pomorskih (plovidbenih) nesreća, zaštita morskog okoliša (okoliša) od onečišćenja s pomorskih objekata (plovila unutarnje plovidbe), Obalna straža Republike Hrvatske, pomorski objekti, objekti unutarnje plovidbe, član posade pomorskog objekta (objekta unutarnje plovidbe), luke, inspeksijski nadzor, lučke kapetanije, prekršaji i upravni nadzor.

Pojam plovidbenog prava

Plovidbeno pravo je općenito uzeto, mnogo širi pojam nego pomorsko pravo, jer je to skup pravnih pravila što se tiču plovidbe uopće. Sve plovidbeno-transportne discipline (po moru, unutrašnjim vodama i zraku) čine zasebnu cjelinu, zasnovanu uglavnom na principima pomorskog prava

kao prototipa svih odnosa plovidbenog prava.

Dakle, u širem smislu plovidbeno pravo obuhvaća pomorsko pravo, pravo unutarnje plovidbe i zračno pravo. Plovidbeno pravo se u užem smislu sastoji od pomorskoga prava i prava unutarnje plovidbe i premda su te njegove dvije sastavnice vrlo slične, svaka od njih ima svoje osobujnosti. Plovidbeno pravo se može podijeliti s obzirom na odnose koji se tim pravom reguliraju na međunarodno i interno. **Interni** plovidbeno pravo može biti upravno (administrativno) i imovinsko. **Upravno plovidbeno pravo** bavi se sigurnošću plovidbe, dok **imovinsko plovidbeno pravo** regulira specifične imovinskopravne odnose u vezi s plovidbom i djelatnostima na moru (npr. stvarna prava na brodu, različiti ugovori, odgovornost iz ugovornih i izvanugovornih pravnih odnosa). Ova je podjela pojmovno jasna, ali u svakodnevnoj praksi nije toliko značajna, jer složenost suvremenih uvjeta plovidbe uobičajeno zahtijeva primjenu više pojedinih skupina (podgrana) plovidbenog prava.

J. FILIPOVIĆ

Ivo Donelli i Hrvoje Malinar

KONZERVACIJA I RESTAURACIJA KAMENA

Recenzenti: Prof. Branko Matulić, Prof. Nermina Mujezinović, Dr. sc. Vinicije B. Lupis

Nakladnik: Sveučilište u Splitu, Umjetnička akademija

Ovaj je udžbenik prije svega namijenjen studentima splitske Umjetničke akademije te srodnim akademijama i fakultetima, ali i kao priručnik konzervatorima-restauratorima kamenih spomenika. Nakon uvoda s povijesnim pregledom upotrebe kamena, knjiga je podijeljena u tri poglavlja: Opći dio, Starenje kamena, dijagnostika i sanacijski programi i Izvedba konzervatorsko-restauratorskih zahvata. U Općem dijelu govori se o postanku stijena u prirodi, o njihovoj sistematici, o vađenju kamena iz kamenoloma, obradi kamena te na kraju i o pregledu povijesti konzervatorsko-restauratorske struke u nas i u svijetu. U ovom udžbeniku dani su samo najnužniji pojmovi i njihove pojednostavnjene definicije u opsegu primjerenom studentima konzervacije-restauracije. U drugom dijelu knjige prikazani su uzročnici propadanja kamenih spomenika. Posebna je pozornost posvećena dijagnostici oštećenja koja je nužna za utvrđivanje načina liječenja kamena. Nakon postavljene dijagnoze slijedi izrada konzervatorsko-restauratorskog elabo-

rata koji treba odobriti nadležni Konzervatorski odjel. Nakon toga se prema njemu izvode zaštitni i obnoviteljski zahvati. Treći, najopsežniji dio, posvećen je metodama sanacije spomenika, to jest praktičkim konzervatorsko-restauratorskim zahvatima.

Sve što studentu može zatrebati

Općenito, u svim poglavljima posvećena je pozornost elementarnim kemijskim procesima koji su prikazani u suženom obujmu i pojednostavljenom obliku. Radi što boljeg razumijevanja općih teoretskih postavka ponegdje su dani i primjeri iz prakse, kako oni pozitivni, tako i negativni da bise takvi problemi u budućnosti što uspješnije rješavali. Ova knjiga je prva takve vrste u Hrvatskoj. Obojica autora su iskusni konzervatori-restauratori s više desetljećima prakse izvođenja zaštitnih radova na svim pojavnim oblicima konzervacije-restauracije kamene baštine. To je i te kako vidljivo u sadržaju knjige u kojoj je razmjerno sadržano sve ono što jednom studentu, jer je knjiga prvenstveno napi-

sana kao udžbenik za studente studija konzervacije-restauracije, može zatrebati u svladavanju interdisciplinarnog područja konzervacije-restauracije kamenih materijala. I više od toga, jer interdisciplinarnost u koju su utkani svi relevantni pojmovi i znanja iz geologije, petrologije, primijenjene kemije i fizike, te posebno interdisciplinarnih dijagnostičkih istraživanja, svojom puninom dobija upravo u onom dijelu knjige u kojem su problemski zorno prikazani primjeri iz prakse.

A sva teoretski posložena znanja bila bi bezvratna bez primjene istih s jasno izraženim odnosima uzročno-posljedičnih događaja koji su temelj donošenja konzervatorsko-restauratorskih odluka. U ovoj knjizi autori ne kriju prikazati takve odluke, opisati ih i argumentirati zašto je odabran upravo takav zahvat.

Premošćen jaz teorijskog i praktičnog

Posebnu vrijednost teksta prepoznaje se baš u tom izuzetno uspješnom, zalačkom povezivanju teorijskog znanja sa stručnom praksom, što je od presudne važnosti za udžbenik ovakvog profila. Na taj način, premošćen je potencijalni jaz između „teorijskog“ i „praktičnog“ i kod studenata su stvorene pretpostavke za pravilnu primjenu usvojenog znanja.

Pri iznošenju primjera iz konzervatorske prakse, autori nerijetko komentiraju i kritički ocjenjuju rezultate radova koje su opisali, kako na provedbenoj, tehničko-tehnološkoj, tako i na etičkoj, odnosno, principijelnoj razini, nudeći ponegdje, čak i moguća alternativna rješenja. Dakle, može se slobodno ustvrditi kako se radi o iskustvu i znanju, složenom i prikazanom na temelju dokaza koji su proživljeni vlastitim radom i doprinosom struci, što ovoj knjizi daje posebnu vrijednost i težinu... Udžbenik afirmira i promovira interdisciplinarni pristup koji je, u predmetnoj sferi, jedan od metodoloških imperativa.

Knjiga odiše dugogodišnjom praksom i uspješnim karijerama dvojice autora koji su zadužili hrvatsku javnost, shvalevri jednom težnjom namiriti budućim mladim generacijama...

M. TERZE

Spli T

TJEDAN BOTANIČKIH VRTOVA I ARBORETUMA Sve ljepši Vrt na Marjanu

Tjedan botaničkih vrtova i arboretuma otvoren je u Botaničkom vrtu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta na Marjanu. U sklopu Tjedna koji se održava šestu godinu zaredom na brojnim lokalitetima diljem Hrvatske, posjetitelji, prije svega učenike osnovnih i srednjih škola, ali i građane Splita te turiste, na južnim padinama Marjana očekuje bogat program sa stručnim vođenjima, pokusima i likovnim radionicama. Mirko Ruščić, voditelj Botaničkog vrta PMF-a, istaknuo je kako je svake godine Vrt sve ljepši i bogatiji biljnim vrstama kojih je sada oko 650. Izrađen je i elaborat uređenja staklenika i staza.

SREDNJOŠKOLSKI UCENICI I NASTAVNICI NA KAMPUSU

Mali Kuprešaci na Sveučilištu

Učenici i nastavnici Srednje škole "Kupres", zajedno s ravnateljicom dr. Danijelom Kunom posjetili su Sveučilište. Dobrodošlicu su im poželjeli rektor Šimun Anđelinović te prorektori Boris Maleš i Boris Matulić. Sveučilište u Splitu ima širok izbor kvalitetnih studija i mnogi od njih izvode se u suvremeno opremljenim zgradama na Kampusu, pa se nadam da će svatko od vas poželjeti upravo ovdje nastaviti svoje obrazovanje. Uz brigu o studentskom standardu razvijamo i nove projekte postakadetskog zapošljavanja – kazao je rektor.

CENTAR ZA SAVJETOVANJE STUDENATA

Predavanje 'Potištenost i tjeskoba'

Centar za savjetovanje studenata Filozofskog fakulteta organizira predavanje pod nazivom 'Potištenost i tjeskoba: stanje svijesti i iskustva u svakodnevnom životu'. Voditelj Centra za savjetovanje studenata Sveučilišta u Splitu prof. Goran Kardum govoriti će kako odagnati negativne, destruktivne osjećaje, i kako se s njima nositi. Predavanje će se održati danas, 30. svibnja u 18 sati prostorijama Filozofskog fakulteta na Klerikatu, a namijenjeno je svim studentima i nastavnicima Sveučilišta u Splitu.

HRVATSKA ZAKLADA ZA ZNANOST

Natječaj za istraživačke projekte i zapošljavanje mladih istraživača

Predstavljanje aktivnosti Hrvatske zaklade za znanost u 2016. otvorio je prorektor Alen Soldo, a vodio Dragan Poljak, član Upravnog odbora HZZ-a. Povod prezentaciji bilo je raspisivanje novih natječaja za financiranje temeljnih istraživanja koja stvaraju novo i unapređuju postojeće znanje o određenom području i koja se provode s jasnim tehnološkim, gospodarskim ili društvenim ciljevima. Voditelj projekta mora biti istaknuti znanstvenik s međunarodno priznatim dostignućima u znanosti i/ili tehnologiji u području u kojem prijavljuje projekt, a u obzir dolaze sva znanstvena područja. Ukupan proračun je 40 milijuna kuna. Rok za prijavu je 2. lipnja 2016., a okvirni početak projekta prosinac 2016./ siječanj 2017.

DAN KATOLIČKOG BOGOSLOVNOG FAKULTETA

Znanost koja nije etična ne može služiti vlastitoj svrsi

U četvrtak, 12. svibnja u velikoj dvorani Nadbiskupskoga sjemeništa održana je proslava Dana Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu. Događaju su prisustvovali nadbiskup splitsko-makarski i veliki kancelar KBF-a Marin Barišić, rektor Šimun Anđelinović s prorektorima Borisom Malešom i Markom Rosićem, prof. Tonči Matulić, dekan KBF-a Zagreb i doc.dr.sc. Grga Grbešić, prodekan KBF-a u Đakovu, biskup Dubrovačke biskupije Mate Uzinić, provincijal Franjevačke provincije Presvetog otkupljenja fra Joško Kodžoman, ravnatelj Nadbiskupskog sjemeništa don Jure Bijeliš, i rektor Centralnog bogoslovnog sjemeništa u Splitu don Boris Vidović.

Nadbiskup Barišić rekao je kako je primarna uloga ovog Fakulteta stvarati pri-

Središnji čin proslave bila je podjela svjedodžbi i diploma te nagrada, priznanja i povelja zahvalnosti. Kao **najbolji studenti** nagrađeni su **Jure Matković**, magistar katehetike i **Danko Kovačević**, student četvrte godine filozofsko-teološkog studija. **Danko Kovačević** dobio je i nagradu za **najbolji seminarski rad** iz Pastoralnog bogoslovlja na temu „Medijski pastoral u gradu Splitu“ a pod mentorstvom prof. **Stipe Nimca**. Povodom odlaska u mirovinu **Povelje zahvalnosti za protekli rad** dobili su prof. **Nikola Bižaca** i prof. **Stipe Nimac**.

jatelje ljudi i prijatelje Boga, odnosno naučiti mlade kako izvanjska osjetila pomiriti s unutarnjim. Rektor Anđelinović istakao je da se Sveučilište treba okrenuti svojoj sredi, a znanje služiti našim bližnjima na način da potakne razvoj gospodarstva i društva u cjelini. Znanost koja nije etična ne može služiti svojoj svrsi – naglasio je rektor.

Dekan Anđelko Domazet u godišnjem je izvješću istaknuo da Fakultet, oslonjen na bogatu tradiciju, nastavlja promicati kršćansku kulturu u akademskoj zajednici i društvu. Prošle je godine na tri studija upisano 228 studenata, poslijediplomski je počinjalo 29, obranjena su dva licencijatska i jedan doktorski rad, a sukladno strategiji Sveučilišta radi se na uspostavljanju i širenju potencijalnih nastavnih baza. **A.ŽAJA**

Dan udruge DUMP – korak u svijet novih tehnologija

U povodu održavanja prve besplatne tehnološke konferencije u Splitu – DUMP Day na FESB-u je održana medijska promocija na kojoj su detaljnije predstavljena predavanja i popratni sadržaji bez kojih nijedna konferencija ne bi bila potpuna. Na konferenciju za medije sudjelovali su organizatori i glavni partneri: **Marko Matijević**, predsjednik, DUMP Udruge mladih programera, **Šimun Anđelinović** rektor Sveučilišta u Splitu, **Sven Gotovac**, dekan Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, **Vedran Vukotić**, Regionalni direktor, HR Cloud, **Igor Roglić**, Operations manager, ExtensionEngine i **Vladan Strigo**, CEO, NetMedia. Kao predavači i sponzori

sudjelovat će FESB, ExtensionEngine, HR Cloud, NetMedia, Zagrebačka Banka, Locastic, IT Sistemi, Ericsson Nikola Tesla, East Coast Product, Profico, Rimac Automobili, Infinum, Sistemi.hr, Microsoft i CISEx.

DUMP Day je jedinstven događaj na kojem će zainteresirana javnost imati priliku zakoračiti u svijet novih tehnologija kroz niz besplatnih predavanja koja će održati cijeli niz predstavnika najpoznatijih lokalnih, regionalnih i globalnih IT tvrtki. Pridružit će im se i članovi DUMP Udruge mladih programera, već poznate po inovativnim ciklusima predavanja i drugim događajima čiju kvalitetu i pogodnost potvrđuju puni najveći amfiteatri splitske FESB-a. **A.Ž.**

Suradnja hrvatskih i njemačkih liječnika

Ministar znanosti, obrazovanja i sporta Predrag Šustar održao je zajednički sastanak s predstavnicima REGIOMED KLINIKEN iz Njemačke (Bavarska), jednog od najvećih lanaca zdravstvenih institucija u Njemačkoj te Medicinskog fakulteta i Sveučilišta u Splitu koji će sustavno obrazovati njemačke studente za potrebe njemačke regije u kojoj djeluje konzorcij bolnica u Coburgu, Hildburghausenu, Lichtenfelsu i Sonne-

bergu uz devet medicinskih centara na 11 lokacija.

Suradnja će povećati mobilnost studenata i nastavnika u oba smjera, te omogućiti suradnju hrvatskih i njemačkih liječnika u kliničkoj praksi i znanosti. Cijeli pretklinički dio studiranja obavljat će Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu, a klinički dio u Splitu i na Regiomed KLINIKEN, što će podići kvalitetu i konkurentnost splitskog Medicinskog fakulteta. **F.BABIĆ**

SURADNJA S MINISTARSTVOM GRADITELJSTVA

Lovro Kušćević i Sandro Nižetić sa sveučilišnom Upravom

Ministar graditeljstva i prostornog uređenja Lovro Kušćević i njegov zamjenik Sandro Nižetić sastali su se 9. svibnja na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije s rektorom Šimunom Anđelinovićem, prorektorom Markom Rosićem, dekanima FGAG-a Borisom Trogrlićem i FESB-a Svenom

Gotovcem. Sastanku je nazočila i Ružica Batinić-Santro, pročelnica Upravnog odjela za urbanizam Grada Splita, te profesor FGAG-a.

Razgovaralo se o mogućoj suradnji u području održive gradnje, prostornog planiranja, izrade urbanističkih planova te geodezije. **F.BABIĆ**

OTVOREN NATJEČAJ ZA NOVI PROGRAM SVEUČILIŠTA U SPLITU

Studentska poslovna e-Akademija

Otvoren je natječaj za upis prve generacije studenata na dvosemestralni program Student Business e-Academy. Svi s poduzetničkim duhom i ambicijom pozvani su da iskoriste priliku i naprave prvi korak prema svojoj poduzetničkoj karijeri. Predstavljanje SBeA programa održano je 23. svibnja u multifunkcionalnoj dvorani Sjevernog tornja Sveučilišne knjižnice u Splitu i pružilo je priliku da se sazna zašto se vrijedi prijaviti na SBeA akademiju.

Program je inače rezultat projekta *Student Business e-Academy (SBeA)* kojem je koordinator Sveučilište u Splitu a

partneri *Middlesex University* iz Velike Britanije i *University of Malaga* iz Španjolske. Projekt je sufinanciran iz Erasmus+ programa EU. *Online platforma* na kojoj će se Program izvoditi sufinancirana je sredstvima iz Programa tehnološkog razvoja, istraživanja i primjene inovacija Splitsko-dalmatinske županije.

Domaći i međunarodni mentori

Program studentima omogućava stjecanje ključnih poduzetničkih vještina i znanja potrebnih za ostvarivanje njihovih poslovnih ideja, uz podršku domaćih i međunarodnih men-

tora. Program i suradnički radni prostor za korisnike bit će dostupni na virtualnoj platformi prilagođenoj potrebama korisnika. Osim poduzetničkih vještina, studenti će pohađanjem programa razvijati i svoje interpersonalne i međukulturalne vještine jer će, osim sa splitskim, imati priliku raditi i s kolegama i mentorima iz Španjolske te Velike Britanije.

Program započinje SBeA konferencijom koja će se održati u kolovozu ove godine u mjestu Pakoštane u sklopu Pine Beach Pakoštane Adriatic Eco Resor-ta. Konferencija predstavlja svojevrsnu pripremu za pohađanje

on-line Programa te je ujedno i trening za razvoj poduzetničkih sposobnosti i timski rad u međunarodnom okruženju.

Pohađanje besplatno

On-line Program starta u studenom ove godine i obuhvaća sljedeće module: *Innovation, Venture development, Marketing innovation products and services, Entrepreneurial finance, Business Start-Ups* i *Business model development*. Pohađanje Programa je besplatno! Više informacija o projektu nalazi se na web stranici sbea.efst.unist.hr. Projekt se može pratiti na Facebook stranici SbeA. **A. BANIĆ**

PREDSJEDNIK AMERIČKE AKADEMIJE ZA FORENZIKU NA SVEUČILIŠTU U SPLITU

John Gerns

Zajedno protiv terorizma i organiziranog kriminala

Predsjednik Američke akademije za forenzičke znanosti (AAFS) John Gerns u Sveučilišnoj je knjižnici održao predavanje "Američka akademija forenzičkih znanosti – historija i razvoj". Uglednog gosta dočekali su i suradnju AAFS-a i Sveučilišta u Splitu predstavili pročelnik Josip Kasum, Dragan Primorac, predsjednik Odbora za međunarodne odnose AAFS-a te rektor Anđelinović. Prof. Primorac je istaknuo kako će naglasak suradnje biti na ulo-

zi forenzičkih znanosti u borbi protiv terorizma, bioterorizma i organiziranog kriminala te trgovine ljudima. Kazao je da se gospodin Gerns prije dolaska u Split susreo s predsjednikom Republike Kolindom Grabar Kitarović, ministrom obrane Josipom Buljevićem, glavnim državnim odvjetnikom Din-kom Cvitanom te pomoćnikom ministra unutarnjih poslova Lidijom Pelivan Stipetić.

Rektor Anđelinović je naglasio da Splitsko sveučilište

već surađuje s AAFS-om, jer su njihovi članovi tijekom Domovinskog rata bili uključeni u identifikaciju žrtava, dok su studenti Forenzike već nekoliko puta slušali predavanja članova AAFS-a. Suradnja je dvosmjerna, naglasio je rektor, jer su i studenti forenzike iz SAD-a dolazili kod nas na stručnu praksu.

U planu je jačanje interakcije pa će naši studenti i profesori boraviti na Sveučilištu Penn State koji ima iznimno razvijen forenzički program. **F. BABIĆ**

Legende Splita ispred Oxforda i Cambridgea

Utrkom legendi u splitskoj luci završena je jubilara, 15. Međunarodna veslačka regata Sveti Duje. Dvama uzastopnim pobjedama Splićani su slavili nad legendama Oxforda i Cambridgea. Unatoč lošem i kišovitom vremenu, koje je bliže engleskim posadama, splitski dišpet je proradio i domaćoj ekipi, do prvog zlata nakon 2012. Drugo su mjesto zauzele legende Cambridgea, dok su prošlogodišnji apsolutni pobjednici – legende Oxforda - završili posljednji.

Legende Splita nastupile su u sastavu: Nikša Skelin, Denis Boban, Zvonimir Batinić, Jure Mrduljaš, Igor Boraska, Nenad Tvrdić, Mario Kujundžić, Josip Rejić.

Na utrci sveučilišta u Spinutu, u muškoj je konkurenciji slavilo Sveučilište Aachen ispred drugoplasiranog Cambridgea te trećeplasiranog Sveučilišta Pavia. U ženskoj je konkurenciji slavila posada Sveučilišta Hamburg, drugo je mjesto pripalo Cambridgeu, a treće Sveučilištu u Zagrebu. **A. ŽAJA**

Spli T

EUROPSKA SURADNJA U ZNANOSTI I TEHNOLOGIJI

Kako uspješno napisati i prijaviti projekt

Na inicijativu Renata Tomaša, člana Upravnog odbora COST akcije, na Kemijsko-tehnološkom fakultetu 25. svibnja održan je 'INFO COST DAY'. COST je program Europske suradnje u znanosti i tehnologiji (European Cooperation in Science in Technology) koji već tradicionalno informira članove akademske zajednice, istraživačke skupine, mala, srednja i velika poduzeća, te sve zainteresirane sudionike o ciljevima, aktivnostima i financiranju istraživačkih projekata unutar COST AKCIJE. Posebna je pažnja posvećena uspješnom pisanju i prijavi projekata.

POSJET VELEPOSLANIKA PORTUGALA

Studente upoznati s portugalskom kulturom, znanosti i sportom

Veleposlanik Portugala u RH, Nj. E. Júlio José de Oliveira Carranca Vilela, 18. travnja posjetio je sveučilište u Splitu. Uvaženog gosta primio je prorektor za znanost i međunarodnu suradnju Alen Soldo. Na sastanku su razgovarali o već postojećoj dobroj suradnji splitskog sveučilišta sa sveučilištima u Portugalu po pitanju razmjene studenata i profesora. Izrazili su i želju za unapređivanjem dobrih odnosa i potencijalnim zajedničkim projektima te pobližem upoznavanju splitskih studenata s portugalskom kulturom, znanosti i sportom.

ZAVRŠNICA UNISPORT NATJECANJA

7 medalja splitskim studentima

Na završnom Unisport natjecanju u Poreču Sveučilište u Splitu ukupno je osvojilo 7 medalja: zlato za rukometaše, dva srebra u odbojci na pijesku i jedno u ženskoj konkurenciji dvoranske odbojke, te bronce u futsalu, muškoj odbojci i ženskom rukometu. Na natjecanju se okupilo gotovo 1000 studenata sa sveučilišta u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Osijeku, Dubrovniku, Puli, Zadru, Sveučilišta Sjever, Sveučilišta VERN, Veleučilišta Baltazar, Tehničkog veleučilišta Zagreb, Veleučilišta u Slavanskom Brodu, Veleučilišta u Vukovaru te prvi put Veleučilišta u Šibeniku.

NATJEČAJ ZA ENDEAVOUR STIPENDIJE

Prijave do 30. lipnja

Otvoren je natječaj za Endeavour stipendije za 2017. godinu, a zahtjev je moguće predati do 30. lipnja. Endeavour je program Vlade Australije koji omogućava studiranje, znanstveno istraživanje ili stručno usavršavanje stranim državljanima u Australiji, i australskim državljanima u stranim zemljama. Za više informacija: <https://international.education.gov.au/Endeavour20program/Scholarships-and-Fellowships/Pages/default.aspx>

Bratislav Lučin: Marulićeve epohe hrvatskoga humanizma

RAZGOVARAO:
DUŠKO ČIZMIĆ MAROVIĆ

Djelatnost *Marulianuma* na njegovoj je mrežnoj stranici sites.google.com/site/marulianum/ tako uzorno predstavljena – sadržajno sistematizirana, pregledno izložena i prelijepo uobličena – da mi godinama nije palo na pamet kako bi Universitas tome mogao i trebao išta dodati. Tek me ova obljetnice osvjestila u pogledu naše obveze da najširoj hrvatskoj javnosti – koja internetu ipak još uvijek nije vična – predstavimo voditelja *Marulianuma* dr. sc. Bratislava Lučina. Razgovor smo započeli pitanjem:

Koju ste istraživačku i izdavačku razinu te kakvu javnu percepciju Marulićeva djela zatekli na početku vašeg projekta?

Cjelovita percepcija Marulića u našoj se kulturi gradila postupno i dugotrajno. U 19. i većem dijelu 20. stoljeća bio je poznat samo kao pjesnik hrvatskih stihova, u prvom redu epa *Judita*. Latinski opus, koji čini oko četiri petine njegove ostavštine i koji mu je u 16. i 17. st. donio europski ugled, bio je zanemaren sve do sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Bitna prekretnica dogodila se 1984, kada je Književni krug Split pokrenuo ediciju *Sabrana djela Marka Marulića*. Ona su prvi put omogućila cjelovit uvid ne samo u hrvatska nego i u latinska djela, koja se tiskaju u originalu i u hrvatskom prijevodu. Marulić otad postaje kudikamo više od prigodno slavljena pjesnika *Judite* i pregršti hrvatskih pjesama.

U čemu je prekretnički značaj navedene edicije?

Spomenuta edicija potaknula je snažan razvoj marulićevskih studija, privukla je nove proučavatelje, pa su počela prijetcati brojna otkrića, koja su mijenjala i naše poimanje Marulićeva lika i stvaralaštva. U tome su ključnu ulogu odigrali skupovi na *Marulićevim danima*, a doskora i *Marulianum* kao središte maruloloških istraživanja i dokumentacije. Danas znamo da Marulić nije samo “otac hrvatske književnosti” nego i humanist europskog domaćaja, da nije samo pisac značajnih moralno-teoloških sinteza te vrstan znalac Biblije i patristike, nego i virtuoz u žanru epigrama, pozoran čitatelj grčkih i rimskih klasika, renesansi građanin i trgovac, čovjek koji se zanimao za antičku povijest i suvremenu politiku, intelektualac koji je imao razvijenu mrežu osobnih kontakata s obje strane Jadrana.

Bilo bi uputno da uvodni dio razgovora zaključimo upravo ocjenom prevažne uloge Književnog kruga Split u svim dosadašnjim dosezima *Marulianuma*...

Ostvarivanje marulološkoga

20 GODINA MARULIANUMA

programa nezamislivo je bez Književnoga kruga Split, koji je izdavač *Sabranih djela*, pokretač *Marulićevih dana*, krovna ustanova *Marulianuma*. Uostalom, ta skupina uglednih znanstvenika društvenih i humanističkih struka, sveučilišnih profesora, književnika i umjetnika, koja okuplja dvjestotinjak članova, svojim nesebičnim radom, visokom kriterijima i jasnim programom već desetljećima održava humanistički identitet Splita. Za ovaj grad i za nacionalnu kulturu oni su, bez pretjerivanja, obavili posao koji je ravan postignuću kakva sveučilišnog instituta ili Akademijina zavoda.

Kako biste označili temelj i polazište rada *Marulianuma*?

Idealno polazište našega rada počiva na jednoj važnoj kulturnopovijesnoj činjenici: humanističko-renesansna književna kultura u hrvatskim zemljama razvija se već od početka 15. stoljeća, a među Slavenima Hrvati (uz Poljake) prednjače opsegom i vrijednošću takve svoje baštine. Središnja osobnost hrvatskoga 15. i 16. stoljeća po općem je sudu upravo Marko Marulić, pisac koji u sebi ujedinjuje zavičajne, nacionalne i europske aspekte. Kad se tomu doda žanrovska raznovrsnost, širok tematski raspon i bogata recepcija njegovih djela, postaje jasnije zašto je proučavanje Marulića trajno otvoren projekt. Malo slobodnije kazano: Marulić je *pars pro toto* hrvatskoga humanizma i renesanse, a njegovo djelo možemo vidjeti kao sažetak čitave epohe.

Tko je činio utemeljiteljski krug Vaše institucije?

S jačanjem spoznaje o Maruliću kao iznimnoj književnoj pojavi sve se jasnije oblikovala potreba za stvaranjem ustanove ili centra koji bi se – po uzoru na slične institucije u inozemstvu – bavio baštinom nacionalnoga klasika. Za ostvarenje te zamisli ustrajno se zalagao Mirko Tomasić, dakako uz podršku Književnoga kruga, u čijem okrilju je *Marulianum* utemeljen te u njemu djeluje od početka do danas. No ne smije se zaboraviti da je briga oko Marulićeve ostavštine započela puno prije *Marulianuma*. Ključnu ulogu imalo je uredništvo Marulićevih *Opera omnia*, osobito prvi glavni urednik Vedran Gligo, priređivač i prevoditelj latinskih djela Branimir Glavičić, koji je obavio uistinu herkulovski posao, te Mirko Tomasić, pisac dviju monografija

o Maruliću. Njihova imena navodim s posebnim poštovanjem i zahvalnošću, jer su oni bili i moji profesori. Tom prvom uredničkom naraštaju pripadaju i kroatisti Milan Moguš, Josip Vončina i Nikica Kolumbić, teolog i književni povjesničar don Drago Šimundža.

A tko čini okosnicu Vašeg uredničkog kruga u *Marulianumu*?

Među zaslužnim proučavateljima Marulića, ujedno suradnicima *Marulianuma*, svakako treba spomenuti Darka Novakovića, otkrivača više zagubljenih Marulićevih djela i uzorna tumača latinskog opusa, te Nevena Jovanovića, također vrsna filologa i znalca digitalne humanistike; on uz Francisca Javieru Jueza Gálveza iz Madrida, te Branka Jožića i mene iz *Marulianuma*, čini urednički kvartet *Colloquia Maruliana*. Nije moguće navoditi sva imena, no sretan sam što se oko *Marulićevih dana* okuplja već i treći naraštaj istraživača, tridesetogodišnjaka, pa i mladih.

Kada ste se i na koji način osobno opredijelili za rad na Maruliću?

U studentskom danima privukla me *Judita*, i to na način na koji T. S. Eliot govori o svojem čitanju Danteove *Komedije*: mnogo je toga što pri prvom čitanju nećete razumjeti, a ako iz prvog kontakta s tekstom ne osjetite ništa, vjerojatno nećete ni kasnije. No ako prvo dešifriranje povremeno prouzroči šok pjesničkog intenziteta, onda samo lijenost može umrtviti želju za što potpunijim razumijevanjem. Uvid u latinske tekstove otvorio mi je Marulićevu europsku dimenziju, a mogućnost usporedbe hrvatskih i latinskih djela pokazala mi je zanimljive aspekte jednog autorskog opusa ostvarena u dvama jezicima.

“

Marulianum je mjesto suradnje brojnim pojedincima i ustanovama u Zagrebu, Zadru, Puli, Rimu, Padovi, Budimpešti, Segedinu, Berlinu, Mainzu, Münchenu, Bambergu, Parizu, Waterloo, Madridu, Lisabonu, Londonu, Torontu. . .

Bratislav Lučin (Split, 1956), latinist i kroatist, diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zadru, magistrirao i doktorirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1986. urednik je u Književnom krugu Split, od 1996. voditelj *Marulianuma*. Suurednik je godišnjaka *Colloquia Maruliana* i glavni urednik edicije *Sabrana djela Marka Marulića*. Objavio je stotinjak znanstvenih i stručnih radova o Maruliću i hrvatskom latinizmu, priredio više izbora iz Marulićeva opusa. Za *Sabrana djela* priredio je i preveo svezak *Latinski stihovi* (s Darkom Novakovićem). Autor je knjige *Iter Marulianum: od Splita do Venecije tragovima Marka Marulića* (Rim, 2008).

Posebno je uzbudljiv bio trenutak kada sam na marginama glasovitoga trogirskog kodeksa, rukopisa koji jedini čuva tekst *Petronijeve Trimilionove gozbe*, a danas se čuva u Parizu, prepoznao zabilješke pisane Marulićevom rukom. Marulić je dakle čitao Petronijev *Satirikon*! Štoviše, *Katulove* pjesme u istom tom kodeksu doslovno je išarao stotinama filoloških komentara i ispravaka. Za neke mediteranske osobine Marulićeva temperamenta – oštar jezik, podrugljivost, zajedljivost, ali i lirsku nježnost – znali smo još otkad je Darko Novaković pronašao glasgowske epigrame sa stihovima satiričnog, ljubavnog pa i erotskog sadržaja. Sad se pak pokazalo da se udubljavao u Petronija i Katula otprilike

istodobno dok je dovršavao rukopis svoje *Institucije*. Kako da Vas takav pisac ne zaintrigira? Marulić se doista ne može definirati u jednoj rečenici. Otud njegova dubinska dinamika, koja djeluje i danas.

Koliko je Marulić poznat i priznat izvan naših granica?

Nažalost, i Marulić i hrvatska humanističko-renesansna književnost još uvijek su nedostavno poznati izvan hrvatskih granica – a za to više ne možemo optuživati druge. Marulić bi rekao: “Čujem opominjače, no ne vidim djelatnike.” *Marulianum* nije ustanova muzejsko-izložbenog tipa, nego mjesto razmjene spoznaja i poticaja, pa i na tom području radi što može: razvili smo suradnju s brojnim domaćim i stranim in-

stitucijama; na našim skupovima dosad je govorilo oko sto dvadeset sudionika iz Hrvatske i pedesetak iz inozemstva. Zajedno sa stranim kolegama organizirali smo skupove, izložbe i predavanja u Rimu, Padovi, Madridu, Lisabonu, Parizu, Londonu, Berlinu, Mainzu, itd. Izbori iz Marulićevih djela i knjige o njemu danas postoje na engleskom, francuskom, njemačkom, španjolskom, talijanskom. Ambematska *Judita* u naše vrijeme gotovo da ponavlja negdašnje uspjehe Marulićevih latinskih djela: prevedena je na engleski, talijanski, mađarski, francuski, litavski. Autori i prevoditelji tih izdanja redom su sudionici splitskih skupova: Charles Béné, Luciana Borsetto, Henry Cooper Jr., Francisco Javier

Evo djelo sažetak je čitave humanizma i renesanse

Juez Gálvez, István Lökös, Franz Posset, itd.

A materijalni opstanak *Marulianuma*, kome ga dugujete?

Materijalni opstanak *Marulianum* zahvaljuje prije svega Gradu Splitu. Zahvala ide i drugima koji novčano pomažu naše programe: Ministarstvu kulture, Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, Županiji splitsko-dalmatinskoj, pa i sponzorima. Manje opipljiv, ali nezamjenjiv udio pripada Književnom krugu, našoj matičnoj kući, koju s istinskim humanističkim habitusom vodi njezin predsjednik, akademik **Nenad Cambi**. Spoj Kruga i *Marulianuma* više je od puke simbioze te ostvaruje, rekao bih, sinergijski učinak. No naš bi rad bio nezamisliv bez suradnje brojnih kolega iz Splita, Zagreba, Zadra, Pule, Padove, Rima, Budimpešte, Segedina, Madrida, Toronta, Waterloa, Münchena, Bamberg, itd. Upravo ta fina, kapilarna mreža intelektualne razmjene i osobnih dodira čini vitalni krvotok *Marulianuma*, opskrbljuju ga kisikom koji mu je nuždan za život.

“

Kako bi izgledao Split – i ne samo Split – bez Književnoga kruga i Marulianuma, bez izdanja, manifestacija i drugih programa što ih ova kuća desetljećima ostvaruje?

Kako biste sami ocijenili dostižna *Marulianuma*?

Postignuća, kao i *desiderata*, valja omjeriti o činjenicu da profesionalni postav *Marulianum* činimo samomj kolega Branko Jozić i ja. Prvotna zamisao da nas bude barem troje do danas se, nažalost, nije ostvarila. Rekao bih da je i to jedan od simptoma višedecenijskog zamiranja humanističkih struka u Marulićevu rodnom gradu, od kojega se zamiranja - kao posljedice zanemarivanja - građ oporavlja trudno i polako. Nema dvojbe da je Književni krug, pa zatim i *Marulianum* sačuvao tanku nit kontinuiteta u razdoblju između ukidanja humanističkih i društvenih smjerova na Pedagoškoj akademiji (1978) i uspostave Odjela za humanističke studije (2001), danas Filozofskog fakulteta u Splitu.

Nije li Književni krug i personalno pridonio osnivanju Filozofskog?

Nije nimalo slučajno da su ključni prinos utemeljenju

Fakulteta dala dva ugledna člana Književnoga kruga, **Ivan Mimica** i **Joško Božanić**. Kad smo formirali *Marulianum*, mladih i perspektivnih filologa, povjesničara književnosti i jezikoslovaca gotovo da i nije bilo, jer su mahom ostajali u Zagrebu ili Zadru; sada mlade ljude, što je i razumljivo, privlači splitski Fakultet, gdje su pak apsorbirani nastavom i ispunjanjem uvjeta za izbore u zvanja. Ipak, Književni je krug razvio značajnu suradnju s Filozofskim fakultetom; to ističem s velikim zadovoljstvom izeljom da se zajednički poslovi nastave i prošire. Niz skupova i izdanja ostvarili smo u sjajnoj suradnji s bivšim dekanom Markom Trogrličem i sa sadašnjim Aleksandrom Jakirom. Odavno već surađujemo s Pravnim fakultetom, a nastojimo ojačati sponu i s drugim sastavnicama Sveučilišta – Katoličkim bogoslovnim fakultetom, Sveučilišnom knjižnicom u Splitu. Brojni nastavnici splitskih fakulteta ujedno su članovi Kruga, svoje knjige objavljuju u našim bibliotekama, sudjeluju na skupovima i u ciklusima predavanja *Susreti ispod ure*.

Kako biste ocijenili prednosti i iskušenja statusa *Marulianuma* kao dijela ‘udruge građana’?

Književni krug i *Marulianum* programski djeluju na temelju jasnih i dugoročnih planova, koji su preduvjet uspješna rada. Organizacijski je Krug udruga građana u kojoj članovi surađuju dobrovoljno i besplatno, a planovi se realiziraju uz pomoć profesionalne stručne službe. *Marulianum* je, da tako kažemo, odjel Kruga sa specijalnim zadaćama: s jedne strane dio udruge, s druge marulološki znanstveno-dokumentacijski centar. Ovakav model ima brojne prednosti, kao što su izbjegavanje komercijalizacije kulturnih i izdavačkih programa te očuvanje visokih kriterija. No nije ga lako održavati: iako se nužna smjena naraštaja, bez koje nema dugoročne perspektive, polako odvija, potreban je znatan trud i razumijevanje i starijih i mladih.

Kako vidite perspektivu i kakvu bi ulogu mogao odigrati sad već afirmirani Filozofski fakultet i cijelo Sveučilište u Splitu?

Živimo u doba sve većih profesionalnih obveza, nabujalih zahtjeva znanstvene administracije, pa i egzistencijalne nesigurnost, a sve to smanjuju prostor rada za opće dobro. Pred nama je ozbiljan zadatak da obnovimo i pojačamo volontersku upravu Kruga, a nadam se

da ćemo pronaći i trećeg člana za postav *Marulianuma* – svakako uz zadržavanje postojeće organizacijske strukture. Perspektivu vidim prije svega u jačoj suradnji sa splitskim Sveučilištem, napose s Filozofskim fakultetom. U programima *Marulianuma* i ubuduće posebno dragocjenom vidim suradnju s kolegama sa zagrebačke Klasične filologije i Kroatistike.

Kako stoji s današnjim planovima *Marulianuma*?

Naši planovi brojni su i raznovrsni, dijelom se već ostvaruju. Surađujemo u znanstvenom projektu *Tekstualne mreže ranonovovjekovne Hrvatske*, koji podupire Hrvatska zaklada za znanost; pred nama je priprema *Marulićevih dana* 2017, a 2018. želimo obilježiti 450 godina prvotiska **Hektorovića Ribanja i ribarskog prigovaranja** (podsjećam: *Petre* je bio veliki Markov štovatelj!). Približava se peta stoljetnica prvog izdanja Marulićeve *Judite* (1521-2021). Predstoje nam završni svesci niza *Opera omnia* – a već je posve jasno da neke davno objavljene sveske treba prirediti ponovno, u poboljšanu i ažuriranu izdanju. U nizu *Colloquia Maruliana* slijedi 26. svezak, a u *Biblioteci Marulianum* monografija **Miroslava Palamete o Davidijadi**. Uistinu je važna vijest da je Općina Šolta uz pomoć države, Županije i Grada uspjela otkupiti nečujamsku kućicu, u kojoj je Marulić boravio oko 1509-1511; *Marulianum* će svojim znanjem pomoći u timskom radu na osmišljavanju namjene i kreiranju postava. Nadam se da će u budućnosti domaći i strani posjetitelji, po uzoru na Hektorovića, onamo dolaziti u književno hodočašće, jer Marulićev Nečujam uistinu je memorijalno mjesto hrvatske književnosti.

Zaključno – u čemu bi po Vašem sudu bio doprinos *Marulianuma* urbanitetu današnjeg Splita?

Uvjeren sam da je u interesu grada Splita da se živa djelatnost Književnoga kruga i *Marulianuma* nastavi, a naša suradnja sa Sveučilištem postane još čvršća. Nije riječ tek o akademskim i znanstvenim aspektima (koji su itekako važni!) nego o kulturnom i urbanom, ako hoćete i turističkom identitetu grada, kojem ozbiljno prijeti prizemna komercijalizacija i karnevalska estradizacija – ne samo javnog prostora nego i mentaliteta. Uostalom, pokušajte zamisliti kako bi izgledao Split – i ne samo Split – bez Književnoga kruga i *Marulianuma*,

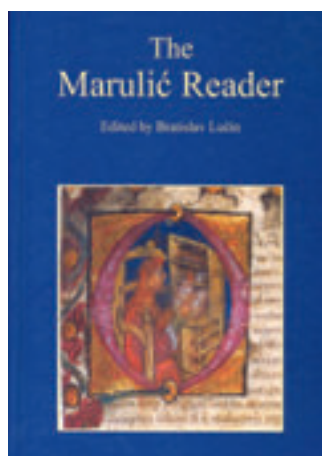
18. svezak Sabranih djela, 2011.

Katalog izložbe o Maruliću, 2001.

25. svezak Colloquia Maruliana, 2016.

Marulićeva čitanka, 2007.

500 godina Evangelistara, katalog izložbe, 2016.

Marulianum - centar za proučavanje Marka Marulića i njegova humanističkoga kruga

utemeljen je 1995. odlukom Književnoga kruga Split i Poglavarstva grada Splita kao suosnivača, a radi od početka 1996. Sastavni je dio Književnoga kruga Split. Djelatnost mu je četverovrsna: znanstveno-stručna, dokumentacijska, izdavačka i organizacijska. U sklopu znanstvenoga, književnog i izdavačkog programa *Marulićevih dana* redovito organizira znanstveni skup posvećen Maruliću i hrvatskoj književnosti humanizma i renesanse. Osim toga, organizira izložbe, radionice i predavanja za studente i srednjoškolce, obilježava važne obljetnice. Svake godine priređuje radno-svečarsku proslavu Marulićeva rođendana.

Niz skupova, predavanja i izložaba priredio je u inozemstvu, u suradnji s uglednim ustanovama (Sveučilište Gregoriana u Rimu, Ambrozijanska knjižnica u Milanu, nacionalne knjižnice u Madridu i Lisabonu, Gutenbergov muzej u Mainzu, itd.). U knjižnici i arhivu *Marulianuma* čuva se obilna građa o Maruliću i o starijoj hrvatskoj književnosti.

Od 2007. *Marulićevi dani* šire svoj obuhvat i na druge teme hrvatske humanističko-renesansne književnosti (epistolografija, pjesmarice 15. i 16. st., knjige i čitatelji u hrvatskoj renesansi, antička baština u renesansnom tekstu, itd.).

Znanstveni projekti u kojima je *Marulianum* sudjelovao: INTERREG III A (voditeljica: L. Borsetto, Sveučilište u Padovi); Neolatina Croatica: kritička izdanja, komentari, interpretacije (voditelj: D. Novaković, Filozofski fakultet u Zagrebu); Digitalizacija hrvatskih latinista (voditelj: N. Jovanović, Filozofski fakultet u Zagrebu); Croatica et Tyrolensia – a digital comparison of Croatian and Tyrolean neo-Latin literature (voditelji: N. Jovanović i L. Šubarić, Filozofski fakultet u Zagrebu, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli i Institut za novolatinske studije Ludwig Boltzmann u Innsbrucku). Aktualna suradnja: projekt *Tekstualne mreže ranonovovjekovne Hrvatske* (voditeljica: L. Plejić Poje, Filozofski fakultet u Zagrebu).

Marulianum izdaje godišnjak *Colloquia Maruliana*, u kojem je objavljen niz važnih studija, novih otkrića i prvih izdanja Marulićevih djela; godišnjak se referira u uglednim bibliografijama i bazama podataka. Dosad je *Marulianum* objavio i dvadesetak knjiga, pripremio nekoliko svezaka *Sabranih djela*. Evo tek nekih naslova: M. Tomasović, *Sedam godina s Marulom* (1996); B. Jozić i B. Lučin, *Bibliografija Marka Marulića I.* (1998); Ch. Béné, *Études maruliennes* (u suradnji s Erasmus nakladom, 1998); M. Tomasović, *Marko Marulić Marul: monografija* (u suradnji s Erasmus nakladom i Zavodom za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, 1999); M. Parlov, *Otajstvo Krista – uzor kršćanskog života prema Marku Maruliću* (2001); N. Paro, *Bibliografija Marka Marulića III.* (2003); *The Marulić Reader*, prir. B. Lučin (u suradnji s Hrvatskim svjetskim kongresom, 2007); M. Marulić, *Latinska manja djela II.* (prir. i prev. V. Gligo, V. Gortan, N. Jovanović, D. Novaković i V. Rezar, 2011), itd. Na mrežnim stranicama *Marulianuma* (<https://sites.google.com/site/marulianum/>) dostupno je mnoštvo podataka o Marulićevu životu i djelima te o radu marulološkoga centra.

Dodjela priznanja Borisu Sakaču

45 godina Srca

Sveučilišni računski centar (Srce) obilježio je tijekom mjeseca svibnja svoj 45. rođendan. Rektor Ivan Supek je 29. travnja 1971. godine potpisao odluku o osnivanju Sveučilišnog računskog centra Sveučilišta u Zagrebu, tada jedinog sveučilišta u Hrvatskoj.

Svečana sjednica održana je 3. svibnja u Srcu, gdje su se ravnatelj Srca dr. sc. Zoran Bekić i zamjenik ravnatelja Ivan Marić tijekom interaktivne prezentacije osvrnuli na dosadašnji rad i postignuća Srca, na sadašnje poslove i zadaće, kao i na planove i nove izazove koji su pred Srcem u godinama koje dolaze.

Na svečanoj sjednici bili su nazočni rektor Sveučilišta u Zagrebu i predsjednik Rektorskog zbora prof. Damir Boras, prof. Srećko Tomas, pomoćnik ministra znanosti, obrazovanja i sporta za visoko obrazovanje, izaslanica gradonačelnika grada Zagreba Katarina Milković, pomoćnica pročelnika Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i sport, pomoćnik ministrice uprave Bernard Gršić, nadležan za e-Hrvatsku, te brojni drugi prijatelji i gosti Srca.

Predstavljena sekundarna lokacija Srca

Na svečanosti je po prvi puta javno predstavljena sekundarna lokacija Srca u sveučilišnom kampusu Borongaj, kojom je Srce osiguralo važne predvjetve za kontinuitet poslovanja, što prije svega znači veću pouzdanost, dostupnost i stabilnost funkcioniranja svih sustava u nadležnosti Srca, uključujući i veću sigurnost i održivost podataka koji se pohranjuju na sustavima Srca. Radi se o značajnom tehničkom i organizacijskom iskoraku u 45 godišnjoj povijesti Srca.

U prostoru Sveučilišnog kampusa Borongaj uplanu je izgradnja i važnog dijela velikog, strateškog nacionalnog projekta kojeg vodi Srce – Hrvatskog znanstvenog i obrazovnog oblaka (HR-ZOO).

Ove godine priznanje za poseban doprinos prepoznatljivosti Sveučilišnog računskog centra i hrvatske informatike u svijetu dodijeljeno je Borisu Sakaču. Priznanja su dobili i Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Splitu, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Institut Ruđer Bošković, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Hrvatska akademika i istraživačka mreža CARNet, Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu i Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu.

Od 23. do 25. svibnja u Srcu

su organizirani Dane e-infrastrukture, a nastali spajanjem nekoliko tradicionalnih okupljanja korisnika Srca: Dana e-infrastrukture, Dana sustava AAI@EduHr, Dana digitalnih repozitorija i Okupljanja korisnika ISVU REST API-ja.

Organiziran je niz tematskih rasprava, predavanja i radionica vezanih uz usluge Srca.

U sklopu prvog dana događanja naziva „Znanost, obrazovanje i e-infrastruktura” održana su uvodna predavanja (akademik Dario Vretenar, dr. sc. Dubravko Kičić, te prof. Zlatan Car), prije panel-rasprave: „Financiranje i održivost znanstvene e-infrastrukture” te uvodna predavanja u drugu panel-raspravu „Načela i praksa otvorenosti u sustavu znanosti i obrazovanja u Hrvatskoj” (doc. Jadranka Stojanovski, izv. prof. Vlado Cetl, i Sandra Kučina Softić).

Mjesec eduroama

Između dvije panel-rasprave održana je svečana dodjela nagrada povodom Mjeseca eduroama. Naime, od 11. travnja do 11. svibnja organizirano je događanje pod nazivom Mjesec eduroama.

Kroz niz aktivnosti informirani su korisnici iz akademske zajednice, studenti, nastavnici, zaposlenici visokih učilišta i instituta u Hrvatskoj o samoj usluzi eduroam i njenim mogućnostima. Kratkim obrazovnim filmovima i pojačanim obimom promotivnih aktivnosti na Internetu i društvenim mrežama dodatno je približena usluga eduroam krajnjim korisnicima. Predavanja o usluzi održana su u Zagrebu, Zadru, Splitu i Osijeku.

Ravnatelj Zoran Bekić dodijelio je plakete ustanovama koje su prema rezultatima mjerenja imale najveći postotak novih korisnika u odnosu na ukupan broj korisnika s AAI@EduHr elektroničkim identitetom u imeniku ustanove. Najveći postotak novih korisnika postigli su Klinički bolnički centar u Osijeku - kategorija malih matičnih ustanova (do 100 identiteta u imeniku), Sveučilište u Zagrebu Metalurški fakultet - kategorija srednjih matičnih ustanova (do 1000 identiteta u imeniku) i Sveučilište u Zagrebu Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet - kategorija velikih matičnih ustanova (iznad 1000 identiteta u imeniku).

Drugi i treći dan bili su usmjereni na tehničke i operativne aspekte e-infrastrukture, a u sklopu Dana e-infrastrukture održat će se i radionica “Islandora za programere”.

NATAŠA DOBRENIĆ

Izabrani novi čl

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti je 12. svibnja održala izbornu skupštinu na kojoj su izabrani novi članovi Akademije u kategorijama članstva redovni član, dopisni član i član suradnik.

Izabrano je 11 novih redovnih članova: u Razredu za društvene znanosti izabran je **Dragutin Feletar**, u Razredu za matematičke, fizičke i kemijske znanosti **Svetozar Musić** i **Milko Jakšić**, u Razredu za prirodne znanosti **Nikola Ljubešić**, **Goran Durn**, **Igor Vlahović** i **Mirko Orlić**, u Razredu za medicinske znanosti **Miroslav Samaržija** i **Željko Cvetnić**, u Razredu za likovne umjetnosti **Nikola Bašić** te u Razredu za tehničke znanosti **Ignac Lovrek**.

Za dopisne članove Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti izabrani su **Mirko Dikiš**, **Norman Robert Foster**, **Vinko Grubišić**, **Šime Malenica** i **Nenad Šestan**.

Za članove suradnike Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti izabrani su: u Razredu za matematičke, fizičke i kemijske znanosti **Zoran Vondraček** i **Dubravka Matković-Čaloga**, u Razredu za prirodne znanosti **Ivan Sondi** i **Đurđica Ugarković**, u Razredu za medicinske znanosti **Zrinka Tarle**, u Razredu za filološke znanosti **Amir Kapetanović**, u Razredu za književnost **Cvjetko Milanja**, **Ratko Cvetnić** i **Lada Kaštelan**, u Razredu za likovne umjetnosti **Igor Rončević**, a u Razredu za glazbenu umjetnost i muzikologiju **Davorin Kempf**.

Za članove suradnike Hrvatske akademije ponovno su izabrani **Slobodan Kaštela**, **Mirko Primc**, **Marijan Herak**, **Damir Viličić**, **Iva Dekaris**, **Željko Sutlić**, **Zvonko Maković** i **Željka Čorak**. Nakon ovogodišnjih izbora u Akademiji je ukupno 150 redovnih članova, 133 dopisna člana i 91 član suradnik.

Igor VLAHOVIĆ (1965.), doktorirao je 1999. godine na Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu u Zagrebu, gdje je od 2012. godine redoviti profesor. Među ukupno više od 170 radova ističu se oni vezani za paleogeografiju i evoluciju Jadranske karbonatne platforme (JKP) i Krških Dinarida u cjelini, a osobito rad u časopisu Palaeo 3 koji je ukupno najcitiraniji rad o JKP-u u bazama WoS i Scopus te 7., odnosno 8., najcitiraniji rad o Dinaridima u tim bazama (ujedno i najcitiraniji rad o Dinaridima hrvatskih autora).

Recenzirao je znanstvene članke za osam znanstvenih časopisa, uređio dvadesetak knjiga i bio urednik i član uredništava uglednih časopisa. Održao je brojna popularno-znanstvena predavanja u osnovnim i srednjim školama, aktivno je više puta sudjelovao na Znanstvenom pikniku i Noći muzeja, održao je više predavanja u Hrvatskom geološkom društvu i Slovenskom geološkom društvu, sudjelovao je u snimanju popularnoznanstvenih filmova, izradi stalnoga geološkog postava muzeja, poučnih geoloških staza i dr.

Dragutin FELETAR (1941.) danas je jedan od vodećih hrvatskih geografa s brojnim radovima i stručnom literaturom. Osim geografije i demografije, njegov je znanstveni interes ekonomska i kulturna povijest.

Na Geografskom odsjeku razvio je kolegije: Industrijska geografija, Geografske osnove statistike, Uvod u geografiju, Geografija Afrike i Industrija u prostornom planiranju. Među rezultatima Feletarova znanstvenog rada spadaju: prinosi hrvatskoj ekonomskoj i industrijskoj geografiji; prinosi hrvatskoj historijskoj geografiji i povijesti poduzetništva; prinosi zavičajnoj (regionalnoj) historijskoj geografiji i ekogeografiji; prinosi hrvatskoj kulturnoj povijesti i popularizaciji znanosti i dr. Feletarova knjiga Industrija u ekonomsko-geografskoj strukturi Podravine (1984.) metodološka je osnovica za primjenu industrijske geografije i razvoj povijesti poduzetništva, a razvio je i metode dijela demogeografije, posebno na području međudodnosa prirodno-geografskih i demogeografskih procesa.

Mirko ORLIĆ, (1955.), empirijski i teorijski istražuje fizikalne procese u moru te izučava povezanost tih procesa s onima u atmosferi i unutrašnjosti Zemlje.

U početku je pretežno izučavao područje Jadrana, a s vremenom se zainteresirao za pojave na većem prostoru, pa tako primjerice sada intenzivno istražuje povezanost globalnih promjena temperature i morske razine. Sudjeluje i u razvijanju različitih statističkih metoda, a jedna od njih – parcijalna valična analiza – našla je primjenu ne samo u širem području geoznanosti već i u ekologiji te ekonomiji.

Vodio je pet nacionalnih i osam međunarodnih projekata te je sudjelovao u višemjesečnim krstarenjima Jadranom na hrvatskim, američkim i njemačkim istraživačkim brodovima. Suautor je knjige o vremenu i klimi jadranskog područja, koja je dobila Nagradu J. J. Strossmayer.

Uspostavio je računalni praktikum za studente geofizike. Kao vanjskog suradnika angažirala su ga sveučilišta u Splitu, Osijeku i Trstu.

Svetozar MUSIĆ (1946.) sustavno se bavi vrhunskim istraživanjima metalnih oksida i oksidnih stakala, njihovih čvrstih otopina, kemijskih i fizičkih svojstava, kristalnosti, termičke stabilnosti, korozije i faznih pretvorbi primjenom suvremenih tehnika: Mössbauer i Raman spektroskopije, rendgenske difrakcije, elektronske mikroskopije. Spomenuta istraživanja dovela su do iznimno važnih spoznaja o materijalima i nanomaterijalima od znanstvene i tehnološke važnosti te su pridonijela ispravljanju niza netočnosti u literaturi. Velika većina njegovih radova temelji se na originalnim idejama, a istraživanja su dominantno ostvarena u Zagrebu. Ostvario je novi pravac znanstvenih istraživanja na nacionalnoj razini i postigao iznimnu međunarodnu prepoznatljivost.

Osnovao je i vodio Laboratorij za sintezu novih materijala i Zavod za kemiju materijala. Nabavio je i instalirao visokorazlučujući elektronski mikroskop, rendgenski difraktometar, spektrometre za razna zračenja, među kojima i dva Mössbauerova spektrometra, jedina u Hrvatskoj.

Miroslav SAMARŽIJA (1958.) je vodeći hrvatski pulmolog s velikim međunarodnim znanstvenim i stručnim ugledom. U drugom uzastopnom mandatu predvodi vodeću pulmološku kliniku u Hrvatskoj. Predsjednik je i utemeljitelj Hrvatskoga torakalnog društva. Suautor je u 14 knjiga s 27 poglavlja, istraživač je u deset znanstvenih projekata u zemlji i inozemstvu te je nositelj jednog patenta. Bio je istraživač u brojnim velikim međunarodnim studijama publiciranim u vodećim medicinskim časopisima kao što su New England Journal of Medicine i Lancet, s kumulativnim impakt faktorom 183 deset najvažnijih radova. Zapažen i originalan znanstveni i stručni doprinos dao je u istraživanjima bolesti plućne cirkulacije, karcinoma pluća, kronične opstruktivne plućne bolesti te transplantacije pluća. Uveo je više novih nastavnih sadržaja na Medicinskom fakultetu. Osnivač je i upravitelj Zaklade Hrvatska kuća disanja te utemeljitelj programa transplantacije pluća u Hrvatskoj. Svojim dosadašnjim radom dao je velik i prepoznatljiv osobni doprinos hrvatskoj medicini i medicinskim znanostima.

Članovi HAZU

Nikola LJUBEŠIĆ (1940.), bavi se istraživanjima građe i funkcije biljne stanice, s osobitim naglaskom na istraživanjima razvoja plastida. Najviše se bavio istraživanjem raznih tipova kromoplasta te utjecaja specifičnih bioinhibitora na njihovu građu. Dao je zapažene rezultate u istraživanjima fine građe plastida tijekom njihovih pretvorba.

Osobito su vrijedni rezultati istraživanja procesa starenja kloroplasta i njihova ponovnog ozelenjavanja. Autor je 116 znanstvenih radova (61 u časopisima koji se navode u CC-u) i suautor je jednog sveučilišnog udžbenika.

Osam je godina bio direktor i pročelnik Odjela za organsku kemiju i biokemiju, a 1991. – 2001. godine i prvi predstojnik Zavoda za molekularnu genetiku (biologiju) Instituta “Ruder Bošković”.

Više od 40 godina sudjelovao je u popularizaciji prirodnih znanosti, osobito među mladima. Dugi niz godina bio je voditelj pokreta Znanost mladima. Od 2011. godine voditelj je Zavoda za ornitologiju HAZU.

Milko JAKŠIĆ (1958.) - područje njegova znanstvenog rada jest međudjelovanje ionskih snopova i tvari, razvoj i primjena metoda karakterizacije i modifikacije materijala ionskim snopovima, a inicirao je i niz interdisciplinskih istraživanja, od kojih se ističu arheološka istraživanja obogaćena PIXE metodom. Autor je niza važnih otkrića i inovacija: primjene ion beam induced charge metode za monitoring otpornosti detektora na zračenje te procesa stvaranja defekata uslijed zračenja ionima u siliciju i dijamantu; razvoj prvih membranskih detektora proleta nabijenih čestica izrađenih od monokristalnog dijamanta, te izgradnja 2010. godine tada trećeg na svijetu spektrometra masa s pobudom brzim teškim ionima. Od postojećeg Tandem Van de Graaff akceleratora, nizom proširenja i poboljšanja, izradio je najkompleksniju i najopremljeniju znanstvenoistraživačku infrastrukturu u Hrvatskoj. Uspostavio je akceleratori centar i unaprijedio istraživačku infrastrukturu, uveo nove kolegije na doktorskom studiju fizike i osnovao novu istraživačku grupu.

Željko CVETNIĆ (1963.). postigao je iznimne rezultate u razvoju humane i veterinarske epidemiologije i bakterijologije u Hrvatskoj. Dao je zapažen doprinos znanstvenim postignućima u istraživanju bakterijskih zoonoza na svjetskoj razini, koji je vidljiv po otkriću novih molekularnih značajki nekih vrsta mikobakterija, što uvelike utječe na tijek epidemioloških istraživanja tuberkuloze. Osobito su važna njegova istraživanja bruceloze u domaćih životinja. U tom je kontekstu prvi dokazao biovar 3 vrste *Brucella suis* u životinja u Europi te je prvi put opisao vrstu *Brucella* ovis u Hrvatskoj i regiji. Važan je njegov doprinos u dokazivanju vrsta roda *Brucella* u dobrog dupina u sjevernom dijelu Jadranskog mora. Aktivno je sudjelovao u korjenitoj obnovi i opremanju laboratorija Hrvatskoga veterinarskog instituta i veterinarskih zavoda u Rijeci, Splitu, Vinkovcima i Križevcima. Pod njegovim ravnateljstvom akreditirano je više od 200 laboratorijskih metoda u 29 laboratorija i uspostavljeno 19 referentnih laboratorija s 37 područja rada te su pokrenute mnoge druge aktivnosti važne za veterinarsku dijagnostiku na međunarodnoj razini.

Nikola BAŠIĆ (1946.), arhitekt je čiji autorski opus obuhvaća više od 30 realiziranih zgrada i dvadesetak projekata izrazito istraživački usmjerenih prema spoznajama novih funkcionalnih i oblikovnih koncepcija arhitektonike. Projektima stambenih zgrada u Zadru ostvario je inovativnu dispoziciju stana ukidanjem standardnog hodnika i dodavanjem pretprostora ulasku u stan, što je asocijacija na tradicionalnu dalmatinsku arhitekturu. Gradnjom trgovačkog centra u Zadru, umjesto standardnih izoliranih zdanja supermarketa, ostvaruje urbani tip trgovačkog ambijenta kao natkrivenog javnog gradskog prostora. Projektom uređenja zapadne obale zadarskog poluotoka pretvara pješačku površinu u dvije urbane instalacije: Morske orgulje i Pozdrav Suncu. Autor je projekta spomen-obilježja stradalim vatrogascima na otoku Kornatu u obliku križno složenih gromača, kao autohtonom znaku ambijenta, duhovnosti, patnje i ufanja. Arhitektonsko djelo Nikole Bašića odlikuju sadržajne inovacije u oblikovanju funkcije stana ili crkve te isto tako u formiranju gradskih centara, marina i obalnih ambijenata.

Goran DURN (1962.) Znanstvenistraživački rad Gorana Durna usmjeren je na mineraloška i geokemijska istraživanja glinovitih sedimentata, tala i paleotala te mineralogiju i geokemiju okoliša. Na listi najcitiranijih radova s tematikom terra rosse (crvenica) u bazi SCOPUS njegov rad o mineraloškim i geokemijskim značajkama terra rosse Istre objavljen u važnom CC pedološkom časopisu *Geoderma* najcitiraniji je rad na tu temu u svijetu, uz još dva njegova rada (5. i 8. mjesto) na listi najcitiranijih radova u svijetu.

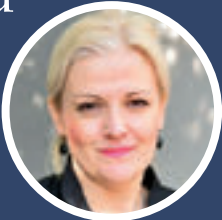
Sustavnim istraživanjem crvenica hrvatskoga krša bitno je pridonio poznavanju geneze toga tipa tla karakterističnog za cijeli mediteranski prostor. Aktivno je kao voditelj ili suradnik sudjelovao u radu šest međunarodnih projekata, trenutno kao suradnik sudjeluje u dva projekta Hrvatske zaklade za znanost, vodi jedan hrvatsko-njemački bilateralni projekt i kao suradnik sudjeluje u dva austrijsko-hrvatska bilateralna projekta. Član je uređivačkog odbora znanstvenog časopisa *Geologia Croatica*, recenzent 12 CC časopisa i ekspert EK za Horizon 2020.

Ignac LOVREK (1947.) Znanstveni doprinos Ignaca Lovreka dominantno je u području informacija i komunikacija te obuhvaća i povezuje formalne modele komunicirajućih procesa, inteligentne pokretne programske agente i višeagentske sustave te programske arhitekture mrežnih sustava i umreženih usluga. Njegova znanstvena postignuća uključuju sve dimenzije istraživačkog stvaralaštva u tehničkim znanostima. U znanstvenim radovima koji tretiraju formalne aspekte pokretljivosti težište je na postupcima koji danas nalaze punu primjenu u komunikacijskoj mreži i na internetu. Teorijski pristup uravnoteženju opterećenja u raspodijeljenim sustavima povezan s istraživanjima pokretnih programske agenata rezultirao je izumom koji je zaštićen međunarodnim patentima. Znanstveno istraživanje arhitektonske fleksibilnosti isto je tako rezultiralo izumom i međunarodnim patentom. Danas je istraživač na projektu iz programa Horizon 2020 te na dva znanstvena projekta Hrvatske zaklade za znanost, a razvio je i bogatu međunarodnu publicističku suradnju.

Nagrade HAZU za najviša znanstvena i umjetnička dostignuća za 2015. godinu

Prof. Mirjana Polić Bobić, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, za knjigu “*Kalifornijski zapisi oca Ferdinanda Konščaka iz Družbe Isusove*” (Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada)

Prof. Eduard Marušić-Paloka, Prirodoslovno matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu, za rad koji daje teorijsko opravdanje matematičkog modela toka kroz tanko područje, objavljenog u nizu od 11 članaka u periodu zadnjih 5 godina u prestižnim međunarodnim časopisima

dr. sc. Tvrtko Korbar, Hrvatski geološki institut, za rad *Potential Cretaceous-Paleogene boundary tsunami deposit in the intra-Thetian Adriatic Carbonate Platform section of Hvar (Dalmatia, Croatia) – Geological Society of America Bulletin*

Izv. prof. Lovorka Grgurević, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, za izuzetan doprinos objavljen u znanstvenom radu (Grgurević L. et al. *Journal of American Society of Nephrology*) za otkriće BMP1 enzima, nove ciljne molekule za razvoj prvog lijeka protiv stvaranja fibroznog tkiva u kroničnim bolestima čovjeka

Dr. sc. Bojan Marotti, Zavod za povijest i filozofiju znanosti HAZU (podatak iz 2012.)?????, za djelo *Značenje nadslavaka u Vitezovićevu Lexiconu* (ArTresor, Zagreb)

Prof. Antun Česko, u mirovini, vanjski suradnik Sveučilišta u Dubrovniku, za knjigu *Za Kranjčevića*. Od arhivacije do kanonizacije (Matica hrvatska, ogranak Dubrovnik, Zagreb,)

Dr. sc. Dragan Damjanović, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, za izložbu *Herman Bollé – graditelj hrvatske metropole*

Prof. Davorin Kempf, Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu, za djelo *Simfonijski stavak za orgulje i orkestar, u izdanju Muzičkog informativnog centra*

Prof. Dragan Kovačević, Prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, za djela nastala u razdoblju od pet godina, među kojima se ističe njegova recentna knjiga *Tehnologija kulena i drugih fermentiranih kobasica; jedinstveno djelo na nacionalnoj razini*

DUbrovnik

FESTA NA STRADUNU

Studentski dan sporta

Peti studentski dan sporta održao se na Stradunu. U raznolikom programu kojemu je glavni cilj promocija tjelesnog vježbanja i zdravog načina života među akademskom zajednicom ali i generalnom populacijom, sudjelovao je velik broj studenata Sveučilišta u Dubrovniku. Studenti su se utrkivali na Stradunu, a Studentski zbor organizirao je i natjecanje u potezanju konopa. Na događaju su sudjelovali plesna edukativna udruga Convivo, Step 'n' jazz, karate klub Kakato, Zumba Dubrovnik, Gimnastičarski klub Dubrovnik, Plesni studio 3v, Tenis centar Dubrovnik i Hrvatska gorska služba spašavanja Stanica Dubrovnik.

SPORAZUM O SURADNJI SVEUČILIŠTA I DUBROVAČKE RIVIJERE

Studenti će na praksu u hotele

Rektorica Vesna Vrtiprah i predsjednik Uprave Hotela Dubrovačka rivijera potpisali su Sporazum o suradnji, koji će se, za početak, odnositi na realizaciju studentske prakse u hotelima Sheraton Dubrovnik, Astarea i Mlini. 'Ova suradnja pridonijet će kvaliteti preddiplomskog stručnog studija Hotelijerstvo, restoraterstvo i gastronomija, koji započinje od akademske 2016./2017. godine, rekla je rektorica. Strategija Dubrovačke rivijere i inače je suradnja s visokoobrazovnim ustanovama.

TRADICIONALNA SEDMA MANIFESTACIJA

'Maslinova ulja hrvatskoga juga 2016'

Već sedmu godinu za redom održava se manifestacija „Maslinova ulja hrvatskoga juga“ koja okuplja maslinare i uljare s krajnjeg juga a Zavod za mediteranske kulture od samog je početka suorganizator uz Zajednicu maslinara i uljara Dubrovačko-neretvanske županije. U laboratoriju Zavoda prikupilo se, kemijski ispitalo i organoleptički ocijenilo od strane profesionalnog panela 41 uzorak ulja. Iz ukupnih rezultata kemijske i senzorske ocjene odredili su se pobjednici ovogodišnje manifestacije. Svečanost sa stručnim predavanjima, analizom ovogodišnjih rezultata i proglašenjem pobjednika održala se u hotelu Radisson u Orašcu.

TJEDAN BOTANIČKIH VRTOVA I ARBORETUMA

Svečanost na Lokrumu

Institut za more i priobalje Sveučilišta u Dubrovniku i Hrvatsko botaničko društvo organizirali su 6. Tjedan botaničkih vrtova i arboretuma Hrvatske. Otvaranje je upriličeno na Lokrumu u Dockerovim barakama. Na otvaranju su sudjelovali ravnatelj Instituta Valter Kožul, Nenad Jasprica i ravnatelj Javne ustanove Rezervat Lokrum Mario Tevšić. Nakon otvorenja, Nenad Jasprica je održao predavanje 'Koji je Dubrovčanin svjetski poznati botaničar?', a Katija Dolina sudionike je stručno vodila u obilazak Botaničkog vrta.

PREDSTAVLJEN RAD STUDENATA TEKSTILNO-TEHNOLOŠKOG FAKULTETA

Bijela čajanka u Francuskom paviljonu

SNIMIO:

DAMIR HUMSKI

Bijela čajanka naziv je događanja kojim su studenti *Kostimografije* Tekstilno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na popularno-edukativan način predstavili rad polaznika diplomskih studija TTF-a u suradnji sa studentima srodnih fakulteta. Evocirajući neka prošla vremena, Bijela čajanka je u jednom popodnevnu i večeri ponudila radionice na kojima su posjetitelji dobili priliku ispitati vlastite vještine u kićenju šešira, izradi cipela, oslikavanju tkanina, izradi cvjetnih vjenčića, a moglo se naučiti ponešto i o kulturi ispijanja čaja i kave. Za one razigrane ponudene su društvene igre, a dame i gospoda željna odmora uživala su u čitanju ili opuštanju uz prepoznatljive melodije i šalicu čaja ili kave. Ideja o Bijeloj čajanci rodila se iz želje za slavljenjem proljetnoga doba na autentičan način. Osim toga, Bijela čajanka je idealna prilika za suradnjom s različitim profilima ljudi i edukacijom javnosti o tome kako se nekada davno u Zagrebu, na prijelazu prošloga stoljeća, provodilo slobodno vrijeme i kako su se izrađivali pojedini predmeti. Cilj Bijele čajanke je kroz aktivnosti bolje upoznati javnost s radom studenata te unijeti dašak nekih prošlih romantičnih vremena.

P. KRALJEVIĆ

40 godina međunarodne znanstvene konferencije Budućnost religije

Piše:

ANITA LUNIĆ

Od 25. do 29. travnja 2016. na Interuniverzitetskom centru u Dubrovniku održao se jubilarni 40. međunarodni interdisciplinarni znanstveni skup „Future of Religion“ (Budućnost religije) čija je ovogodišnja tema bila: „Budućnost religije: religija budućnost?“

Ima li religija budućnosti? I kakva će biti religija budućnosti? Je li ovo njena budućnost, preispitivanje ili dijagnosticiranje izgledne smrti? Većina institucija uspješno nastavlja perzistirati još neko vrijeme nakon svog odumiranja: prikriva svoju smrt repetitijom svojih društvenih obrazaca, paradama, običajima. Je li moguće da je tako i s religijom? Ili još uvijek može odgovoriti na probleme suvremenog života? Što nam o položaju religije govori njena retradicionizacija? Zašto u različitim denominacijama povremeno traži zatvaranje u civilizacijski nadidele forme?

Odakle religiji, sretno razvedenoj od države čime je samu sebe spasila od mogućnosti daljnjeg korumpiranja u izlaganju političkoj svjetovnoj moći, želja da ponovno postane politički faktor? Religijske institucije iz polja humanitarnog djelovanja ulaze u sve pore onog što se naziva civilnim društvom, žele zadobiti političku moć. Očigledno svjesne (izglednosti) svoje marginaliziranosti u društvu koje gubi vrijeme i interes za opravdanja, objašnjenja i obećanja zadobivanje političkog mjesta vide kao osiguranje vlastite egzistencije. Radi li se doista o tome? Ili je religiji inherentna želja da zaokuplja i političko? Imaju li organizirane religije još uvijek bitnu ulogu u društvu? Koliku moć imaju na određivanje smjera razvoja građanskog društva? Ima li religija izvanrednu moć ili priliku da učini nešto dobro: nešto u smjeru suživota vjernika raznih denominacija, ateista i agnostika? Može li se religija odrediti samolegitimirajućeg autoriteta da bi zajamčili mir?

Začetnici – Branko Bošnjak i Rudolf Sieber

Već 40 godina, s ciljem odgovaranja na postavljena pitanja i detektiranja aktualnog položaja religija, nji-

Iz arhive skupa Future of Religion

Pred sve se religije postavlja zadaća da zabace svoje svjetonazorne, kulturne i političke razlike kojima proizvode međureligijske i međucivilizacijske sukobe i napetosti, te da produktivnim dijalogom i suradnjom zajednički porade na oplemenjivanju i humaniziranju svijeta, ističe Mislav Kukoč

Branko Bošnjak (1923. – 1996.)

hovog međuodnosa i izglednosti njihove budućnosti, na Interuniverzitetskom centru (IUC) u Dubrovniku američki filozof i religijolog Rudolf Siebert organizira međunarodnu interdisciplinarnu znanstvenu konferenciju Future of Religion. Započeta je davne 1977. godine od strane Branka Bošnjaka, zagrebačkog marksističkog filozofa koji se bavi pitanjem religije i ateizma i 1967. godine ulazi u poznate javne polemike dijaloge s kasnije biskupom Mijom Škvorcom, i spomenutog filozofa kritičke teorije religije, prof. Sieberta. Kako je

Rudolf Siebert

navedeno u sinopsisu skupa iz 1977. godine, ova godišnja konferencija je uspostavljena u svrhu analize uspona i propasti pozitivnih religija u perspektivi opće i komparativne religiozije, filozofije, sociologije, psihologije, teologije i povijesti religije.

Sljedećih godina su se nastavile rasprave u okviru zajednički definiranih, manjih tema čime se napustila inače uobičajena shema konferencija koje uključuju nizove krajnje raznovrsnih referata i, posljedično, osigurale se sustavnost u obrađivanju pojedinih pitanja. Taj oblik fokusiranja na pojedine teme, kao i fleksibilnost u određivanju vremenog trajanja individualnog priopćenja ili rasprave, ovu su konferenciju prometnuli u oblik malog znanstvenog interdisciplinarnog inkubatora na osnovu čega se može reći da je četrdesetogodišnji ciklus konferencija svakako odigrao bitnu ulogu kako u razmjeni intelektualnih uvida sudionika, tako i u ukupnom povećanju sustavnosti analize vrlo kompleksnih pitanja odnosa globalizacije, liberalnog

društva, teorijskih koncepta organizacije društva i religije i njihovog praktičnog realiziranja.

Najveća imena filozofije i znanosti

Vrijedno je napomenuti, naravno, i da je ovo najdugotrajnija konferencija na IUC-u s istim voditeljem, jedina koja se nesmetano održavala svake godine, odbijajući promjenu mjesta i vremena održavanja čak i tijekom rata. U proteklih četrdeset godina u radu *Future of Religion* sudjelovala su neka od najvećih imena filozofije i znanosti, poput Jürgena Habermasa, najvećeg živućeg svjetskog filozofa, ili Hansa Künga, najuglednijeg svjetskog teologa i filozofa religije. Na skupu su također sudjelovali Judith Butler, Srđan Vrcan, Gottfried Kuenzen, Nikola Skledar, Ankica Marinović, Dinka Marinović Jerolimov, Edmund Arens i mnogi drugi.

Znanstveni rezultati istraživanja sa skupa „Budućnost religije“ objavljeni su u četiri knjige, više znanstvenih monografija i uglednih međunarodnih časopisa. O aktualnoj relevantnosti skupa (a koja proizlazi upravo iz njegovog fokusa) prof. dr. sc. Mislav Kukoč, koji na ovoj konferenciji sudjeluje od 1981. godine, je kazao sljedeće: „Sekularni modernitet globalizacije svojim agresivnim konzumerizmom i nesmiljenom trkom za profitom ozbiljno ugrožava sve dimenzije humanizma i duhovnosti, kao i ekološke uvjete života na zemlji.

Stoga se pred sve religije postavlja zadaća da zabace svoje svjetonazorne, kulturne i političke razlike kojima proizvode međureligijske i međucivilizacijske sukobe i napetosti, te da produktivnim dijalogom i suradnjom zajednički porade na oplemenjivanju i humaniziranju svijeta – to bi trebala biti temeljna funkcija religije budućnosti“.

SJever

KINESKI GOSTI NA SVEUČILIŠTU

Konfucijev institut u posjetu Koprivnici

Sveučilište Sjever u Koprivnici 9. svibnja posjetili su predstavnici Konfucijeva instituta iz Zagreba, na čelu s aktualnim voditeljem Yan Lidongom, budućim kineskim voditeljem Konfucijeva instituta Meng Weiliangom te hrvatskim voditeljem Krešimirom Jurakom. Prorektor Mario Tomiša im je predstavio studijske programe te ostale aktivnosti i planove Sveučilišta Sjever. Gosti su se vrlo pohvalno izrazili o razvojnim planovima i potencijalu Sveučilišta. Voditelji Konfucijeva Instituta i predstavnike Sveučilišta ugostila je i Podravka, gdje se razgovaralo o mogućnostima suradnje i osnaživanju gospodarskih veza.

SVEUČILIŠTE SJEVER NA TJEDNU DIZAJNA ZAGREB

Povezivanje dizajnera i gospodarstvenika

I ove je godine Sveučilište Sjever kroz Odjel za medijski dizajn vrlo uspješno nastupilo na Tjednu dizajna Zagreb. Osim izložbe studenata Medijskog dizajna, Sveučilište su predstavili prorektor Mario Tomiša i student druge godine Tomislav Mravičić. Prorektor Tomiša je foto i video prezentacijom dočarao život studenata i nastavnika na Sjeveru dok je student Mravičić predstavio svoj nagrađeni rad iz kolegija Uvod u dizajn 'Vizualni identitet tvrtke Innotech'. Tjedan dizajna Zagreb jedno je od najvećih događanja u Hrvatskoj posvećeno dizajnu. Održava se od 2014. godine s ciljem povezivanja dizajnera i gospodarstvenika.

PREDAVANJETINE FRAS

Producent u svijetu reklama

Tina Fras, producentica reklama, održala je 11. svibnja gostujuće predavanje na temu „Producent u svijetu reklama“ u Sveučilišnom centru Koprivnica. „Svaki producent reklame uz osnovno znanje iz područja marketinga i produkcije treba posjedovati i specifičan niz karakteristika. Želja za izazovima i novim saznanjima neke su od njih“, istaknula je na početku predavanja. Pred prepunom dvoranom znatizeljnih studenata, u svom izlaganju pregledno je analizirala proces produkcije reklama (proizvodnja reklama, uloga i karakteristike producenta reklame te primjeri iz prakse), kako bi time inspirirala i motivirala studente da se nakon studija bave navedenim područjem.

GOSTOVANJE VELEPOSLANIKA INDIJE

Predavanje N.J.E. Sandeepa Kumara

Veleposlanik Republike Indije N.J.E. Sandeep Kumar održao je studentima Sveučilišta Sjever u Koprivnici predavanje na temu „Indijsko gospodarstvo i mogućnosti gospodarske suradnje između Indije i Hrvatske“ u kome je kroz interaktivnu prezentaciju i zanimljivo izlaganje predstavio Indiju naglašavajući njezinu raznolikost kulturu i običaje te njeno jedinstvo u različitosti. N.J.E. Kumar stekao je dugogodišnje međunarodno iskustvo u indijskom ministarstvu vanjskih poslova za zapadnu Aziju i sjevernu Afriku, a na veleposlaničku dužnost u RH stupio je kolovoza 2015.

15 LOŠINJSKI DANI

U 15 godina 500 zna

Uz jubilarnu Lošinjsku sesiju

Razvojna preobrazba bioetike legitimno je – premda ne mehanički – vodila današnjem stadiju integrativnosti, tj njenoj trećoj razvojnoj fazi. U prvoj, fazi nove medicinske etike, bioetika je bila određena moralnom refleksijom, i ograničena na zdravstvenu skrb i biomedicinska istraživanja. U fazi globalne bioetike metodičko težište pomjerilo se prema etičkom pluralizmu i znanstvenoj interdisciplinarnosti, a predmetno je obuhvatilo najširu problematiku društveno-političkog i globalno-ekološkog konteksta. U ovoj trećoj, integrativnoj fazi, bioetiku metodološki obilježava ideja pluriperspektivizma, dok se njeno predmetno područje širi prema filozofijsko-povijesnoj refleksiji ne samo aktualne, znanstveno-tehničke epohe, nego i prema dosadašnjim i budućim odnosima čovjeka prema povijesnim zadanostima.

Tek u svojoj trećoj razvojnoj fazi bioetika je uspjela prebroditi Atlantik da bi se posljednjeg desetljeća u Europi kristalizirala na njenom jugoistočnom, našem dijelu kontinenta. Ponajvažniji nositelji koncepta i projekta integrativne bioetike u novom mileniju - prof. Walter Schweidler iz Bochuma i prof. Ante Čović iz Zagreba – dali su presudan doprinos iznimnim rezultatima u svim najvažnijim vidovima znanstvene djelatnosti: znanstvenim istraživanjima, dijaloškoj širini i učestalosti susreta kompetentnih sugovornika, publicističkoj produkciji, znanstvenim projektima i nastavnim programima te – ne na zadnjem mjestu - organiziranju znanstveno-istraživačke infrastrukture. U svemu tome Lošinjskim danima bioetike pripada vrlo istaknutao uloga. A utemeljujuća ideja pluriperspektivizma u tolikoj mjeri ovisi o dijaloškoj otvorenosti ovog filozofsko-znanstvenog pokreta da se ne treba čuditi prividno nesustavnom programskom rasponu tema na ovoj jubilarnoj Lošinjskoj sesiji koji će svakom pažljivijem čitatelju zapeti za oko.

Legitimnost dosadašnjeg razvojnog niza bioetičkih preobrazbi navješćuje da ideja pluriperspektivizma neće iscrpiti svoju gradivnu snagu prije rađanja nove epohalne paradigme svjetske zajednice, a da imperativ integrativnosti neće posustati ni pred jednim od tektonskih posthegelovskih filozofijskih raskola, koji su podjelom na ‘analitičku’ i ‘kontinentalnu’ filozofiju već poodavno dosegli visine farse.

duško čizmić-marović

Lošinjski dani bioetike odigrali su ključnu ulogu u razvoju bioetike u Hrvatskoj i jugoistočnoj Europi, a uvelike su doprinijeli i nastanku inovativnog koncepta

Piše:
ANA JELIĆ

Međunarodna znanstveno-kulturna manifestacija *Lošinjski dani bioetike* ima već petnaest godina dugu tradiciju. Organizatori ovogodišnje manifestacije, održane pod pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske, Kolinde Grabar-Kitarović, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske, Primorsko-goranske županije te Sveučilišta u Zagrebu bili su Hrvatsko filozofsko društvo, Hrvatsko bioetičko društvo i Grad Mali Lošinj dok je suorganizator bio Znanstveni centar izvrsnosti za integrativnu bioetiku s voditeljem prof. Antom Čovićem.

Manifestacija već tradicionalno sadrži četiri zasebne aktivnosti: međunarodni znanstveni simpozij interdisciplinarnog karaktera “Integrativna bioetika i nova epoha”, studentsku bioetičku radionicu, okrugli stol na aktualnu društvenu i bioetičku temu te popratni kulturno-umjetnički program.

Na ovogodišnjem je simpoziju aktivno sudjelovalo šezdesetak znanstvenika različitih profila, od filozofije, katoličke i islamske teologije, antropologije i psihologije, preko medicine, biologije

i agronomije, do sociologije, prava, socijalnog rada i informatologije, a radove se prezentiralo u dvije paralelne sekcije, na tri jezika, hrvatskom, engleskom i njemačkom. Teme izlaganja obuhvaćale su klasične i aktualne bioetičke teme iz kliničke medicinske prakse, ekologije, iz područja religija i tehnologije, sociologije sporta, poljoprivrede...

Inspirativna enciklika Pape Frane

Studentska radionica mlađa je samo tri godine od *Lošinjskih dana bioetike*. Ovogodišnja radionica na temu “Bioetika i religija” kao i večernja radionica za studente „Integrativno mišljenje“, organizirana je u suradnji s Udruženjem studenata filozofije i Odsjekom za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Radionica je privukla šezdesetak studenata filozofije, sociologije, teologije, psihologije, pedagogije, politologije, medicine, biologije, geologije, etnologije i kulturne antropologije, judaistike, komparativne književnosti, informacijskih znanosti, povijesti umjetnosti, povijesti te lingvističkih grupa iz čak 12 zemalja svijeta.

MEĐUNARODNI SIMPOZIJ *Integrativna bioetika i nova epoha*

- Michael George (Kanada): *Bioetika kao socijalni diskurs*
Srećko Gajović Et Al.: *Zemljopis krajolika znanja u prividnom svijetu*
Toni Pustovrh (Slovenija): *Hiperkonektirano pametno tehnodruštvo: Pitanja o nekim etičkim, pravnim i društvenim implikacijama rastuće informatizacije, automatizacije i robotizacije*
Aida Kapo et al. (Bosna i Hercegovina): *Kvaliteta života osoba s opekotinama*
Mile Marinčić, Mark Tomaj: *Mastikoterapija i bioetičke perspektive u liječenju pacijenata nakon moždanog udara*
Velimir Terzić, Marija Terzić: *Eretilna disfunkcija – simptom, bolest, neizbježnost?*
Aleksandar Racz, Slavko Antolić: *Smrt u sauni: Povezanost između učestalosti i duljine boravka u saunama i rizika smrtnog ishoda*
Robert Doričić, Igor Eterović: *Javnozdravstveni principi kao izvor bioetičke refleksije*
Gorjana Gjurić: *Odbijanje pružanja zdravstvene zaštite: O prizivu savjesti u medicini*
Katarina Savić Vujović et al. (Srbija): *Rana dijagnostika nasljednih poremećaja u trudnoći – etička pitanja*
Dragana Srebro et al. (Srbija): *Bioetički problemi u upotrebi lijekova i djetetskih suplemenata u sportu*
Sandra Radenović (Srbija): *Značaj sociologije sporta i etike sporta – shvaćanja studenata*
Matija Mato Škerbić (Hrvatska), Sandra Radenović (Srbija): *Prisutnost bioetičkih tema na području filozofije i sociologije sporta u Hrvatskoj i Srbiji*
Eva D. Bahovec (Slovenija): *Analiza diskursa o abortusu u Sloveniji u svjetlu bioetike*
Aleksandra Deanoska-Trendafilova (Makedonija): *Međunarodno surogatno majčinstvo i reproduktivni turizam: Uloga Europskog suda za ljudska prava u prihvaćanju sporazuma o surogatnom majčinstvu*
Stjepan Orešković et al.: *Medicina utemeljena na dokazima, empirijska etika i implementacija bioetičkih standarda: Primjer međunarodnih smjernica za nadzor epidemije HIV-a/AIDS-a*
Walter Schweidler (Njemačka): *Sakraliziranje osobe: nasljeđe moderne?*
Ivanka Radman (Švicarska): *Važnost bioetičkih principa pri donošenju etičkih odluka u medicini*
Marcus Knaup (Njemačka): *Zamijenjene glave? Bioetičke refleksije o pitanju transplantacije glave*
Željko Kaluderović (Srbija): *Poimanje duše u fragmentima zadnjeg fizičara*
Orhan Jašić, Samir Beglerović (Bosna i Hercegovina): *Animalni svijet u Tradiciji muslimana*

- Ajnija Omanić et al. (Bosna i Hercegovina): *Vjerska putovanja i etička pitanja*
Katica Knezović: *Ekološka etika i odgoj za odgovornost prema okolišu. Od održivog razvitka do ekološkog obraćanja*
Vladimir Jelkić: *Čovjek odgovorni gospodar (paradigma Robinsona Crusoea)*
Ana Jelić: *Aktualnost 'etike budućnosti'*
Hansa Künga
Iva Rinčić, Amir Muzur: *Velika briga V. R. Pottera: 'populacijska bomba'*
Ivica Kelam: *TTIP protiv javnosti – konačno podčinjavanje*
Krešimir Babel: *Propast rata protiv droga*
Emil Kušan: *Potencijal ranjivosti u bioetici*
Ivana Zagorac: *Pogrešnost eksploatacije*
Sofia Ana Blažević: *Personalizirana medicina: više štete nego dobra?*
Klea Vyshka (Albanija): *Eutanazija, etičke dileme i teološke perspektive*
Gentian Vyshka et al. (Albanija): *Ostaci građanskih prava za ljude s kognitivnim oštećenjima: Albansko iskustvo*
Nevena Divac et al. (Srbija): *Upotreba i zloupotreba lijekova koji poboljšavaju kognitivne funkcije*
Julija Erhardt: *Moralno »poboljšavanje«: neuroznanost ili (neuro)znanstvena fantastika?*
Igor Čatić et al.: *Transhumano biće i njegova okolina*
Marija Selak: *Genska krivnja i genetička odgovornost*
Ana Maskalan, Mirjana Adamović (Hrvatska): *Dizajniranje staklene cipelice: Novi/stari kontekst tjelesnih modifikacija*
Eva Jurković: *Scenariji budućnosti*
Vanja Borš: *Istinито kao bakantski zanos: uloga i važnost pluriperspektivizma u Hegelovoj misli*
Marko Kos: *Kriza tehnike – emancipatorni potencijal metaforičkog mišljenja*
Duška Franeta (Srbija): *Emotivni integritet kao (bio)etički ideal*
Denis Kos: *Teorijsko utemeljenje transdisciplinarne organizacije znanja u području (integrativne) bioetike*
Luka Perušić: *Putovi i stranputice enciklopediziranja bioetike*
Ana Švogor Šipek, Tomislav Krznar: *Teme odgoja i obrazovanja na Lošinjskim danima bioetike*
Jasminka Pavelić: *Transseksualizam*
Danijela Tiosavljević et al. (Srbija): *Psihijatrija o prostituciji – bioetički aspekt*
Amer Ovcina et al. (Bosna i Hercegovina): *Zanemarivanje djece – etičke i moralne dileme*
Teodora Not, Silvana Karačić: *Promjena percepcije osoba s intelektualnim teškoćama u zajednici*
Gordana Pelčić: *Kako razgovaramo s pacijentima? Cijepljenje*
Lidija Gajski: *Tko poučava liječnike? Profesionalna edukacija sve dalje od vjerodostojnosti*
Branislava Medić et al. (Srbija): *Mobing u akademskim ustanovama: Treba li više debatirati o tome?*

NI BIOETIKE

nzstvenika

Održala su se dva okrugla stola. Na jednom se vodila rasprava o temi “Odgovornost za budućnost: enciklika pape Franje Laudato si’ i pariški klimatski samit” koju je inspiriralo Papino encikličko pismo *Hvaljen budi* objavljeno 24. 5. 2015. i Konferencija UN-a o klimatskim promjenama koja je održana u Parizu od 30. 11. do 11. 12. 2015. U središtu drugog okruglog stola bila je tema “Van Rensselaer Potter i rođenje bioetike”.

Knjige i časopisi iz bioetike

Dani su od samih početaka prepoznati kao prilika za predstavljajući recentnih bioetičkih izdanja na hrvatskom i stranim jezicima. Ove godine organizatori su omogućili predstavljajući čak 20-ak novih bioetičkih djela. Ovogodišnja novost je upoznavanje sudionika sa zanimljivim filmskim ostvarenjima koji se tiču bioetičke problematike i povijesti bioetike kroz projekt *Bioskop*. Zainteresirani su imali prigodu pogledati dva filma, snimku pozdravne riječi koju je sudionicima *I. Lošinjskih dana bioetike* (2001.) uputio otac bioetike V. R. Potter i to samo nekoliko mjeseci prije svoje smrti prognozirajući gotovo proročki uzlaznu putanju ove manifestacije i njen značaj za razvoj bioetike te njegova predavanja naslova “Što su bioetička pitanja 21. stoljeća?”.

Drugi film, dokumentarnog tipa, sudionicima je približio život i djelo Alda Leopolda (1887.–1948.) koji je imao značajan utjecaj na misao V. R. Pottera pa se danas u znanstveno-istraživačkim aktivnostima i projektima integrativne bioetike prou-

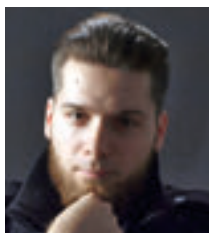
čava kao preteča bioetike. Riječ je o filmu „Zelena vatra“.

Senzibiliziranje javnosti za bioetiku

U svojoj petnaestogodišnjoj povijesti na znanstvenom skupu je sudjelovalo više od pet stotina znanstvenika različitih profila iz tridesetak zemalja Europe, Sjeverne Amerike i Azije, te preko dvjesto i pedeset studenata. Danesusa zanimanjem najavljivali i pratili brojni hrvatski mediji i tim putem informirali, ali i senzibilizirali hrvatsku javnost za bioetičke teme. Organizatori su stoga na ovoj jubilarnoj manifestaciji odlučili izraziti posebnu zahvalnost novinarima koji su aktivno sudjelovali u *Danima* uručivši im posebna priznanja za njihov doprinos hrvatskoj bioetičkoj priči, posebice uspješnoj prezentaciji ove znanstveno-kulturne manifestacije.

Do sada je ova znanstveno-kulturna manifestacija odigrala ključnu ulogu u razvoju bioetike u Hrvatskoj i jugoistočnoj Europi, te umrežavanju hrvatskih i jugoistočno-europskih bioetičara s kolegama iz drugih dijelova Europe i svijeta, a uvelike su doprinijeli i nastanku inovativnog koncepta integrativne bioetike koji je već etabliran u svjetskoj bioetičkoj raspravi.

Studentska bioetička radionica

PIŠE:
LUKA PERUŠIĆ

Studentska bioetička radionica je nastala 2005. inicijativom prof. Hrvoja Jurića s Odsjeka za filozofiju i *Udruženja studenata filozofije* Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Radionica, kroz koju je prošlo gotovo 300 studenata, svoje je mjesto našla u programa međunarodne kulturno-znanstvene manifestacije Lošinjski dani bioetike brzo se razvila u cjelogodišnji projekt pod naslovom „Bioetički inkubator: studentski bioetički forum“. Pritom se etablirala kao vodeća ljetna škola na području Jugoistočne Europe i postala značajna u okviru bioetike, filozofije i interdisciplinarnih znanosti, sosebujnom vrijednošću za projekt same integrativne bioetike. Obuhvaća istraživačku, diseminacijsku, organizacijsku, marketinšku, uredničku, umjetničko-stvaralačku i edukacijsku djelatnost, iz godine u godinu pokretala je sve više vrsta tipova radionica, predavanja, diskusijskih panela, tribina, skupova i okruglih stolova.

Radionica je nastala kao odgovor na neispunjenu potrebu studenata za stjecanje konkretnih vještina u stavu znanstvenog djelovanja važnih za ostvarivanje svojih potencijala, na prepreke povezivanju sa studentima drugih znanstvenih usmjerenja radi suradnje za potrebe zajednice, ali najviše kako bi u svijetu jurnjave za ka-

Studentska bioetička radionica emancipirale su mnoge mlade znanstvenike koji se danas bave interdisciplinarnom znanosti i bioetikom

rijerom i egzistencijskom sigurnošću pod svaku cijenu, pravovremeno zastali da razmisle o problemima koji ih duboko pogađaju i za oja traže rješenja, te konačno nađu mjesto gdje će ih se saslušati, da progovore tamo gdje ih se može razumjeti, otkrivajući i u drugima dodirna mjesta svojih vlastitih orijentacija. Tako je Studentska bioetička radionica razvijala raspravu o fundamentalnim karakteristikama i značenjima fenomena kojima smo okupirani, raspravu koja je novopečenim brucosima nudila duhovne susrete na ravnoj nozi s eruditskim emeritusima. Prepoznata od strane stotina sudionika iz najraznovrsnijih područja znanosti, Radionica je 2014. zavrjedila i nagradu „Franjo Marković“ Filozofskog fakulteta u Zagrebu za promicanje znanosti i kulture.

Tijekom godina, Studentskoj bioetičkoj radionici priključili su se mnogi znanstvenici svjesni njene uloge u stasanju budućih intelektualaca. Svježina diskusija, iskrenost koja ih potiče u studentski neiskvarenom traženju istine te suradnička i prijateljska klima što su projektu dali zamah, nje govala se i u 12. izdanju radionice pod naslovom „Bioetika i religija“ na kojoj ju, u okviru jubilarnih 15. Lošinjskih dana bioetike, nastupilo više od 60 studenata s više od 30 izlaganja.

STUDENTSKA BIOETIČKA RADIONICA Bioetika i religija

David Martić: *Egoizam u 'zlatnom pravilu'*
Dragan Hardi, Mislav Uzunić: Lynn Whiteova kritika kršćanske dispozicije spram prirode u vidu novijih teoloških rasprava
Rahela Jug, Marina Rukavina: *U skladu s prirodom: Religija i spiritualnost kroz leću kamere*
Fran Radonić Mayr: *Religija, bioetika i veganstvo*
Mirna Ukrainčik Jovanovski: *Bioetika u perspektivi židovske teologije: Čovjekov stav prema životinjama, njihovu statusu i važnosti*
Karlo Mikić, Marta Matković: *Perspektive veganstva u kršćanstvu i islamu*
Goran Medaković: *Bioetika i religija u doba biopolitike*
Maja Vejić: *Religija i sekularizacija*
Mirna Šoštarko, Borna Dananić: *Problem vjeronauka u javnim osnovnim školama*
Daria Radman: *Ograničenja transanimalizma*
Ksenija Lončarić: *Utjecaj tehnologije na razvoj nove duhovnosti*
Karmen Došen: *Kloniranje kao spasenje: Primjer računanaca*
Luka Poslon: *Religija i/ili znanost: Utjecaj geologije i biologije na religiju*
Emina Horvat Velić, Luka Fotak: *Znanost u svrhu poboljšavanja ljudskog života* |
Josip Guć: *Mogućnost konsenzusa o ektogenezi*
Luka Fotak, Christina Isabell Jukić, Maša Lovrović: *Jehovini svjedoci i krvna transfuzija u moderno doba*
Andrej Preglej (Slovenija): *Religija – medijator između normalnog i patološkog*
Luka Janeš: *Religija i shizofrenija*
Filip Trbojević, Bruno Šimac: *Molitva, rad i razgovor kao vid rehabilitacije – primjer zajednice*
Milena Radović: *Eutanazija u budizmu*
Mihailo Stojanović (Srbija): *Smrt i besmrtnost: Starozavjetno ispitivanje metafizičke pozadine svijeta i njena refleksija na problem suicida*
Bruno Petrušić: *Kultura života i kultura smrti: Teološko promišljanje prezentacije fenomena samoubojstva i eutanazije na filmu*
Nevena Nikolić (Srbija): *Kako razgovarati o eutanaziji: Analiza argumenata Srpske pravoslavne crkve u debati o eutanaziji*
Maja Marin: *Palijativa i Crkva*
Marija Musulin: *Regulacija plodnosti*
Kristina Kampi: *Pobačaj – pitanje religije ili medicine?*
Katarina Radovanović (Srbija): *Analiza etičkog statusa abortusa u svjetskim religijama*
Andrej Bogatinoski (Makedonija): *Implikacije moralnog prava fetusa izvedene iz razlikovanja religije i znanosti*
Tena Piljušić: *Stvaranje bioetičkog martirologija: Slučaj Savite Halappanavar*

OKRUGLI STOL

Odgovornost za budućnost: Enciklika pape Frane Laudato si' i pariški klimatski samit

Hrvoje Jurić: *Destrukcija, opstrukcija i konstrukcija: o socijalno-ekološkoj krizi i načinima njezina rješavanja*

Šimo Šokčević: *Laudato si' i tehnofilija*

Koreferati: Ivica Kelam, Katica Knezović

OKRUGLI STOL

Van Rensselaer Potter i rođenje bioetike

Amir Muzur, Iva Rinčić: „Ko je pot'ero Pottera ili kako su Washington i New York 'ukrali' bioetiku“

Tijana Trako Poljak: *Aldo Leopold i etika zemlje kao intelektualno uporište bioetike Van Rensselaera Pottera*

Koreferati: Ante Čović, Marko Kos

PREDSTAVLJANJE BIOETIČKIH KNJIGA

Dalibor Ballian, Emira Hukić (ur./eds.): *Integrativna bioetika i prirodno naslijeđe*

Tomislav Krznar, Nikolina Iris Filipović (ur./eds.): *Vrč i šalica: Filozofijska vivisekcija problema odgoja i obrazovanja*

Marcus Knaup: *Tijelo i duša ili mind and brain? O promjeni paradigmi u modernoj slici čovjeka*

Amir Muzur, Iva Rinčić: *Van Rensselaer Potter i njegovo mjesto u historiji bioetike*

Nada Gosić: *Liječnici – preteče*

Mile Marinić: *Integrativna gospodarska etika Petera Ulricha i novija etička strujanja*

Papa Franjo: *Laudato si': Enciklika o brizi za zajednički dom*

Tomislav Krznar: *U blizini straha: Iznova o problematici zaštite okoliša u bioetičkom kontekstu*

Sanja Kalambura, Aleksandar Racz: *Održivo gospodarenje otpadom*

BIOETIKA U ČASOPISIMA

Acta medico-historica Adriatica (Rijeka), **Časopis za primijenjene zdravstvene znanosti** (Zagreb), **Diacovensia** (Đakovo), **Ekonomska i ekohistorija** (Zagreb), **Filozofska istraživanja** (Zagreb), **Holon** (Zagreb), **Jahr** (Rijeka), **Nova prisutnost** (Zagreb), **Sarajevske sveske** (Sarajevo), **Socijalna ekologija** (Zagreb), **Holistički pristup okolišu - The Holistic Approach to Environment** (Zagreb) **Predstavljajući:** Orhan Jašić, Katica Knezović, Hrvoje Jurić, Marija Selak, Ivana Zagorac, Ivica Kelam, Šimo Šokčević, Željko Kaluđerović, Tomislav Krznar

LOŠINJSKI DANI BIOETIKE 2016.

O socijalno-ekološkoj krizi i načinima njezina rješavanja: destrukcija, opstrukcija i konstrukcija

Piše:

HRVOJE JURİĆ

Ne bez razloga, dva bioetički relevantna događaja svrstana su među najvažnije globalne događaje 2015. godine, i to usprkos svim aktualnim ratovima i terorističkim napadima, izbjegličkim valovima i krizama, poplavama i požarima, predizbornim kampanjama i izborima te drugim užasima, a i usprkos rijetkim dobrim vijestima koje su obišle Planet. Ta dva događaja su: encikličko pismo pape Franje *Laudato si'* (Hvaljen budi) s podnaslovom *O brizi za naš zajednički dom* (koje je datirano 24. svibnja 2015., a predstavljeno javnosti 18. lipnja 2015.), te Konferencija Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (koja je održana u Parizu od 30. studenoga do 11. prosinca 2015.).

Kako njihov snažan odjek u globalnoj javnosti i njihov „rejting“ na listi najvažnijih događaja 2015. godine, tako i njihovu vlastitu motivaciju, sadržaj i implikacije treba promatrati kao znak duboke zabrinutosti za sudbinu Zemlje i ljudskoga roda. Međutim, usprkos zabrinjavajućoj degradaciji prirodnog okoliša i uvjeta ljudskog života, problemi se često se sagledava na pogrešan, tj. reduciran način. Naime, često se zaboravlja da je glavni uzročnik i generator ekološke krize sistem čiji motor predstavlja neoliberalističko-kapitalistička ekonomija, a okvir pseudodemokratska birokratsko-militaristička politika, dok ideološku potku tog sistema i njegov instrumentarij ispostavlja moderna tehnološka znanost. U tom smislu, treba ponajprije osvijestiti da je kriza u kojoj se nalaze Planet i čovječanstvo ujedno i ekološka i socijalna kriza te da ju se mora rješavati kao takvu, dakle, ne samo „kozmetičkim“ mjerama u okviru postojeće tehnološko-ekonomsko-političke paradigme nego paralelno s radikalnom reformom, odnosno zamjenom vladajućeg tehnološko-ekonomsko-političkog modela.

U kojoj su mjeri enciklika pape Franje i pariški klimatski samit usmjereni na te ciljeve?

Kritika kapitalističkog sistema

Ono što je bitno u Bergogliovom djelovanju općenito, a onda i u ovoj njegovoj enciklici, njegova je soci-

Kriza u kojoj se nalaze Planet i čovječanstvo ujedno je i ekološka i socijalna kriza te ju se mora rješavati kao takvu, ne samo „kozmetičkim“ mjerama u okviru postojeće tehnološko-ekonomsko-političke paradigme nego paralelno s radikalnom reformom, odnosno zamjenom vladajućeg tehnološko-ekonomsko-političkog modela

jalna (a sad vidimo i socijalno-ekološka) orijentacija: naglasak koji stavlja na socijalna pitanja, pogotovo na one „druge“ i na „Treći svijet“, siromaštvo i najugroženije, ali i na prirodni okoliš koji je sve siromašniji i sve ugroženiji. O tome svjedoči i enciklika *Hvaljen budi*. Franjina je enciklika primarno *ekološki* intonirana, ali je već na prvi pogled uočljiv i njezin *socijalni* naboj. Najtočnije bi bilo reći da je to jedan *socijalno-ekološki tekst* koji na temelju znanstveno-ekoloških spoznaja o degradaciji okoliša i socijalno-emancipatorske kritike vladajućeg ekonomsko-političkog sistema nastoji ponuditi jednu kršćansku (bio)etičku viziju odnosa čovjeka prema prirodi, kao i međuljudskih odnosa, s proširenjem (bio)etike u socijalno-političko područje.

Istina, mogao je biti eksplicitniji, jer ni jednom u ovom svom tekstu ne koristi riječ ‘kapitalizam’, ali je ipak jasno iznesena kritika kapitalističkog sistema, budući da nimalo ne šteti globalni sistem koji počiva na „slobodnom tržištu“ i profitu, što podrazumijeva komodifikaciju i privatizaciju prirodnih dobara, te uništavanje zajednica i zajedništva, društava i društvenosti, jednakosti, pravednosti i solidarnosti.

Kritike enciklike

Upravo zato je Papa sa svojim enciklikom naišao na otpor (pseudokatoličke neoliberalno-fundamentalističke desnice, odnosno likova kao što je Jeb Bush (sin jednog i brat drugog bivšeg američkog predsjednika). On je izjavio da

Papa ne bi smio miješati religiju s politikom, a to smatram krajnjim cinizmom, jer ako je itko instrumentalizirao religiju u dnevno-političke, ekonomskopolitičke i geopolitičke svrhe, onda je to bila dinastija Bush.

Jedna druga kritika kaže da je Enciklika neučinkovita. To je točno, jer enciklike su i općenito neučinkovite dok ne postanu platforma za djelovanje ovdje i sada, dok ne izazovu neke pomake na praktičkom planu, dok ne zažive među onima koji su (samo)obvezani kršćanstvom i katoličanstvom. Crkva ima mogućnost da to provede u djelo, samo je pitanje da li to hoće. Ogroman je utjecaj Katoličke crkve u svijetu (i u dobru i u zlu) i ona ima razrađene mehanizme kojima može vršiti utjecaj, ali je potrebna tzv. „politička volja“. Čini se da je ovaj papa ima.

Jedna treća kritika enciklike kaže da ona ne nudi ništa novo. U biti i ne nudi ništa novo. Naprimjer, naš sociolog i filozof Rudi Supek je još 1973. godine u knjizi *Ova jedina Zemlja* temeljito obradio ovu problematiku (čak postoje neke podudarnosti između Bergogliovog i Supekovog teksta). Bilo je takvih službenih tekstova Crkve i prije (naprimjer, enciklika *Redemptor hominis* Ivana Pavla II. iz 1979. Ili Franjina enciklika *Lumen fidei* iz 2013.). Ipak, za Katoličku crkvu je *Laudato si'* novi zamah.

Jedna četvrta kritika enciklike kaže da ona nije znanstveno potkrijepljena. To, pak, nije točno, jer enciklika obiluje faktima o globalnom zatopljenju i smanjenju bioraznolikosti; upozorava na stran-

putice tehnološkosti koja se otela kontroli, povezuje ekonomsko-političke trendove s onim ekološkim, daje konkretne smjernice za ekološke, ekonomskopolitičke i geopolitičke politike. To su samo neki od aspekata koji pokazuju da se Bergoglio (sa svojim suradnicima) dobro pripremio za suočavanje problematikom koje se poduhvatio.

Obraćanje nosiocima moći odlučivanja

U svakom slučaju: Katolička crkva više ne bi smjela ići ispod ovoga što je eko-enciklika donijela, a to je prije svega: utvrđena ekološka orijentacija (načelo biocentrizma ili ekocentrizma), te utvrđena alterglobalistička (ako već ne antikapitalistička) orijentacija. U budućnosti bih želio vidjeti jednu dosljednu i eksplicitniju kritiku sistema koji stvara i podržava eko-krizu. Ali, svejedno, *Laudato si'* je dobro polazište.

A primarni predmet te kritike trebaju biti forumi koji imaju moć da odlučuju i da zaista čine promjene na svjetskom planu, ali to uglavnom ne čine, kao što je Konferencija Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama. Oni koji imaju moć da usmjeravaju svjetska kretanja ponovno su krajem 2015. imali priliku da iskoriste svoju moć i omoguće promjene koje bi usporile globalnu ekološku eroziju i spriječile globalnu ekološku kataklizmu.

Od UN-ove Konferencije o okolišu i razvoju 1992. u Rio de Janeiru i prve konferencije o klimatskim promjenama (1995. u Berlinu), preko treće konferencije i famoznog Protokola iz Kyota (1997.), do ovog pariškog skupa (2015.), mnogo se

toga zbivalo na planu diskusija o globalnim mjerama u borbi protiv potencijalno fatalnih klimatskih promjena, ali malo se toga učinilo. S obzirom na dosadašnje (ne)uspjehe, bila su velika očekivanja od pariškog skupa, ali (kako smo mogli naslutiti i kako smo na koncu vidjeli), s obzirom na ozbiljnost situacije, postavljaju se suviše skromni ciljevi. *Donekle* smanjiti emisije CO₂ do određene godine, *donekle* smanjiti porast temperature do određene godine... *donekle* spasiti Zemlju – tako zvuče ciljevi i rezultati „Pariza 2015“. Krajnje skromno govoreći: da su to u Parizu zaista dogovorili te da su zaista prionuli na posao oko toga – to bi bio obećavajući pomak. Ali nisu, i zato je teško gajiti čak i skromni optimizam.

Artikulacija ideje ‘ekološke demokracije’

Može li se uopće vjerovati proklamacijama o spašavanju Planeta onih koji ga permanentno, pa i ovog časa, uništavaju na velikoj i maloj skali? I kakav je to humanizam u onih koji bi da spašavaju čovječanstvo dok istovremeno provode, podržavaju ili potiču masovna ubojstva – lokalno, regionalno ili globalno? Među dvjestotinjak država čiji su predstavnici mudrovali o budućnosti čovječanstva i Planeta desetina su onih koji posjeduju, uvećavaju i usavršavaju nuklearno naoružanje kojim se u času može uništiti život na Zemlji. Spram toga, gotovo benigno djeluje podatak da su se među brojnim sponzorima pariške konferencije našle i korporacije kojima ekologija, blago rečeno, nije ni na kraj pameti.

Jasno je da sve dok ne bude socijalne, ekonomske i političke pravednosti – neće biti ni ekološke pravednosti; svijet će se urušavati i unutar sebe i općenito. Mnogi su to već shvatili. Svjetski ekološki pokret, koji artikulira ideju „ekološke demokracije“, nije od jučer, i sve je snažniji. No, bez obzira na njegovu snagu i snagu njegovog pritiska na instancije realne svjetske moći, malo se toga mijenja. Nešto će se možda promijeniti tek kada, iz ekološko-klimatskih razloga, budu ekstremno ugrožene *svjetske velesile*, i to prvenstveno u *ekonomskom* smislu, jer kratkoročni ekonomski interesi su, kako stvari stoje, glavni motor svih politika, čak i onih koje bi trebale biti najdugoročnije. Međutim, čak i tada, kad vatra dođe do prstiju, a voda do grla, vjerojatnije je da će se voditi ratovi oko preostalih resursa negoli da će se postići međuljudski mir usmjeren na uspostavu mira s prirodom. „Lakše je zamisliti kraj svijeta i kraj života na Zemlji nego kraj kapitalizma“, kaže mudra izreka.

Jasno je da destruktivni trendovi (kojima su se pozabavili i Papina enciklika i pariška konferencija) ne mogu biti odmah zaustavljeni, kao što njihove posljedice ne mogu biti poništene preko noći. No, smatram da ih možemo i trebamo barem pokušati opstruirati kritičkim analizama, koje će biti diseminirane u akademskoj i u široj javnosti, te im se suprotstaviti konstruktivnim prijedlozima rješenja i raznovrsnim akcijama na lokalnim razinama i na globalnoj razini.

Piše:
ŠIMO ŠOKČEVIĆ

Živimo u doba tehnofilije. Ona je otišla toliko daleko da uzimamo zdravo za gotovo da su moderne tehnološke metode jedini valjani oblik znanja te da svi ljudski problemi imaju tehnološko-znanstveno rješenje.

Prvi je problem tehnofilije vidljiv u povezanosti tehnološkog znanja s moći što dovodi čovjeka do vrlo uskoga pristupa stvarnosti. Citirajući teologa Guardinija, papa Franjo ističe da je čovjek „sklon vjerovati da je svako stjecanje moći jednostavno napredak”, te da „suvremeni čovjek nije naučen ispravno koristiti moć”, „jer golem tehnološki rast nije praćen ljudskim razvojem u odgovornosti, vrednotama i svijesti”. Čovjek, uslijed dominacije tehničko-utilitarnog, nije usmjeren na duhovnu dimenziju ljudske egzistencije. Tako iz života nestaje kontemplativni i holistički pristup stvarnosti (na što upozorava i Papa kada govori o ekološkim problemima) a u prvi plan stupa analitički i mehanicistički pristup, što kod čovjeka uzrokuje emocionalnu hladnoću i prazninu.

To nas dovodi do drugoga problema koji pokazuje da nas je tehnologija odvojila od biološke povezanosti s prirodom i stvara iluziju da nam je svijet jednostavno dan na korištenje. Tako se današnji čovjek prema prirodi odnosi kao nasilnik koji prelama ontološke veze koje ga povezuju s cjelinom svega što postoji. To dovodi do samootuđenja i otuđenja od prirode. Tako treći problem tehnofilije leži u tomu što ona, kako ističe Papa Franjo, navodi ljude da vjeruju da su slobodni sve dok imaju tobožnju slobodu trošenja, dočim slobodu zapravo uživa tek manjina koja raspolaže ekonomskom i finansijskom moći.”

Lažna intimnost umjesto općeg dobra

Četvrti bi se problem mogao sažeti u tezu da nas tehnofilija vodi u skopofiliju. Prema nekim filozofima danas se „transparentnost duše ostvaruje otkrivanjem intimnih osjećaja i emocija, dakle, time što se dušu ogoli”. Ta intimnost „psihologizira i personalizira” sve oko nas. To je otišlo toliko daleko tako da je i za političare javni prostor postalo mjesto njihova naslikavanja, a ne prostor u kojem djeluju za opće dobro. Tako političari koriste različite društvene mreže da bi se „zbližili” sa svojim biračima, građanima.

No, koliko su uistinu bliski najbolje pokazuju svojim (ne)djelovanjem. Peta posljedica tehnofilije je da se od čovjeka danas traži (jer mu to tehnika omogućuje) da bude osoba koja je u stanju obavljati više poslova odjednom da bi se ostvario što veći profit, što ga u konačnici pretvara u stroj, ili životinju (koja također mora ‘multitaskati’ kako bi preživjela, zbog čega nema vremena za kontemplaciju,

Laudato si’ ili tehnofilija

LOŠINJSKI DANI BIOETIKE 2016.

Kada kritizira „tehnokratsku paradigmu”, Papa nije tehnofob i ne zalaže se za nekakav povratak primitivnom divljaštvu, već upozorava na probleme koje isključivo takav pristup stvarnosti donosi sa sobom. Umjesto njega, Papa nas vodi prema „oikosu”, što ne znači samo dom, nego i ljude koji su unutar toga doma, kao i cijeli okoliš

Papa Franjo: Budi hvaljen (Laudato si’) Enciklika o brizi za zajednički dom

U 6 poglavlja i 246 brojeva enciklika *Laudato si’* govori o klimatskim promjenama koje se promatraju kao simptomi čiji korijeni se mogu pronaći u društveno-političkim sustavima, koji ih opetovano uzrokuju i proizvode. Ona je svojevrsan poziv na dijalog upućen ekonomistima, poslovnim ljudima, političarima, ekolozima, teolozima i vjerskim vođama. Neke ključne teme se ponavljaju kroz cijeli dokument, a to su: »prisan odnos između siromaha i krhkosti planeta; uvjerenje da je cijeli svijet tijesno povezan; kritika nove paradigme i oblika moći koji proizlaze iz tehnologije; poziv na traženje drugih načina poimanja ekonomije i napretka; vrijednost koju ima svako stvorenje; ljudsko značenje ekologije; nužnost iskrenih i poštenih rasprava; teška odgovornost međunarodne i lokalne politike; kultura odbacivanja i predlaganje novoga životnoga stila. Teolozi iščitavaju nekoliko ključnih poruka ove enciklike.

Prva poruka je ta da su ekološki problemi pitanja koja dotiču sve ljude. Klima, zagađen okoliš, problemi su koji ne poznaju granice, niti društveni status. Drugo, svi moraju djelovati u očuvanju okoliša i prirode (od najmanjeg djeteta, kada gasi svjetlo za sobom, pa do svjetskih vođa).

Treće, treba biti iskren prema sebi i drugima. Naime, postoje ljudi koji stalno niječu i maskiraju ekološke probleme. Jednom ćemo se morati prestati pretvarati da je neograničen materijalni razvoj moguć kao i da su prirodni izvori nepresušni. Ono što se događa već je sada dovoljno alarmantno da pred tim više nije moguće zatvarati oči.

Četvrto, moramo usvojiti integrativnu ekologiju, a to znači svijest da su sva živa, ali i neživa bića bitno povezana i da se ekološki problemi ne mogu reducirati na jednostavno tehničko pitanje onečišćenja okoliša, već toj problematici treba pristupati poštujući dome-

te svih relevantnih znanstvenih disciplina. Peto, važno je njegovati iskreni dijalog, koji će uključivati solidarnost, supsidijarnost i rad na općem dobru. U kontekstu ekoloških problema papa Franjo ističe da ne postoji samo jedan pristup problemu, a onda ni samo jedno rješenje. Tako on spominje dva neprihvatljiva ekstrema. Jedan zastupaju oni koji »pod svaku cijenu podržavaju mit o napretku i tvrde da će se ekološki problemi riješiti jednostavno s novim tehničkim primjenama, bez etičkih zasada i dubinskih promjena«. Drugi su ekstrem oni koji ljudsku vrstu smatraju »samo prijetnjom« koja »kvari svjetski ekološki sustav, zbog čega treba smanjiti njezinu prisutnost na planetu i zapriječiti joj bilo kakav zahvat«. Između tih dvaju ekstrema smješta se Papina tvrdnja da: »O mnogim pitanjima Crkva nema razloga nuditi konačnu riječ te shvaća da mora slušati i promicati poštenu dijalog među znanstvenicima, poštujući različitosti mišljenja.« Na koncu, kao šesto, uz sav ljudski napor u rješavanju ekoloških problema od presudne važnosti je uz čovjekovo obraćenje također i molitva. U posljednjem poglavlju Sveti se Otac vraća onomu najdubljem u čovjeku, odgoju za ekologiju i ekološkoj duhovnosti. Naime, »mnogo toga mora se preusmjeriti, no prije svega treba se promijeniti čovječanstvo«. Stoga enciklika »*Laudato si’*« pape Franje znakovito završava dvjema molitvama. Prva, »Molitva za našu zemlju«, obraća se Svemogućemu te je mogu moliti svi koji vjeruju u osobnoga Boga, a druga se obraća osobama Presvetoga Trojstva te je namijenjena kršćanima. Na taj način Papa naglašavajući važnost ekološke duhovnosti želi suvremenom čovjeku povratiti osjećaj za sveto i sakramentalnost prirode te suosjećanje i odgovornost za sve stvoreno.

**Predstavljanje na 15. Lošinjskim danima bioetike*

kad bi za nju i bila sposobna). Takav od prirode, sebe i drugih otuđeni i čuvstveno atrofični pojedinac nije sposoban kontemplirati i sagledati cjelinu, već samo vlastitu korist i doista je upitno može li on uopće odgovoriti na ekološke izazove.

Čovječanstvo pred raskrižjem dviju ljubavi

„Čovječanstvo je ušlo”, kako tvrdi papa Franjo, „u novo doba, u kojem nas je moć tehnologije dovela pred raskrižje.” Rekli bismo da se čovječanstvo trenutno nalazi pred raskrižjem dviju ljubavi. S jedne strane, kao što smo vidjeli, stoji tehnofilija koja zloupotrebljava moć, dovodi do iskorištavanja prirode, stvara lažne iluzije o slobodi čovjeka, čini ga istovremeno krivcem i žrtvom, te ga, u konačnici, preko pornografske transparentnosti i hiperaktivnosti zatvara u njega samoga. Ona ga je toliko zgrabila i prožela sve nutarnje pore njegova bića da su njegov život i stvarnost bitno oblikovani tehnološkim paradigmatom.

Kada kritizira „tehnokratsku paradigmu”, Papa nije tehnofob i ne zalaže se za nekakav povratak primitivnom divljaštvu, već upozorava na probleme koje isključivo takav pristup stvarnosti donosi sa sobom. Papa nas vodi prema „oikosu”, što ne znači samo dom, nego i ljude koji su unutar toga doma, kao i cijeli okoliš. „Oikos” nije samo mjesto koje je tvoje ili moje, već naše.

Politika koja se zasniva na „tehnokratskoj paradigmi” društvo organizira „odozgo”. Tako se i ekološki problemi pokušavaju riješiti na isti način. No, nažalost, često sve ostane samo na pukim pokušajima jer nismo uspostavili stabilan svjetski autoritet koji bi na pravi način rješavao ta pitanja. Papa Franjo, ali i brojni drugi mislioci, primjećuje da je potrebna radikalna promjena u politici kako bi se krenulo ozbiljnije rješavati nagomilane ekološke probleme. Politika koja društvo organizira „odozgo”, bila ona u obliku diktature ili nekakvih bezličnih propisa, ili pak besmislene birokracije, u konačnici stvara neodgovorne pojedince.

Konkretna osoba važnija od apstraktne ideje

Ovim mislima Papa se približava filozofu Scrutonu koji također zapaža da brojni ekološki problemi upravo nastaju zbog pogrešne politike. Scrutonova analiza u djelu *How to Think Seriously about Planet?* pokazuje da ono što znamo o svojoj osobnosti, ljubavi i slobodi mi zapravo učimo kroz povezanost s drugima. Mi se udaljujemo od njih, no nosimo sa sobom potrebu povezivanja. U tom kontekstu Scruton (koji je i skovao pojam „oikofilija”) biva blizak tezi pape Franje da je stvarnost važnija od ideje. Drugim riječima, da je konkretna osoba važnija od apstraktne ideje.

Oikofilija proizlazi iz naše potrebe za sigurnošću, no to je i poziv na odgovornost i prijekor pukom kalkuliranju. Ona nas potiče da volimo, a ne da iskorištavamo. Briga za zajednički dom u pravom smislu te riječi neće proizići iz globalnih inicijativa, čega je svjestan i Papa, već upravo tamo gdje je „oikofilija” snažna i na razvijanju takve ljubavi i brige za zajednički dom treba mo svi skupa intenzivno raditi.

Pojedini dijelovi ovoga teksta objavljeni su u Vjesniku Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije br. 4./2016.

PREDSTAVLJAMO MLADE ZNANSTVENIKE

EU fondovi – prilika za mlade znanstvenike

Koje je područje vašeg znanstvenog interesa?

Moj istraživački interes primarno je usmjeren uz područje ekotoksikologije. U okviru svoje doktorske disertacije bavila sam se ekotoksikologijom tla, odnosno proučavanjem učinaka različitih pesticida na biomarkere gujavica. Takvo istraživanje, osim znanstvene vrijednosti, ima i potencijalno praktičnu primjenu u boljoj procjeni učinaka pesticida koji se učestalo koriste na ne-ciljne organizme u okolišu. No kako je za daljnje napredovanje i profesionalni razvoj nužno širiti polje svog istraživačkog interesa, uz ekotoksikologiju tla započela sam i s istraživanjima u polju akvatičke ekotoksikologije. Nakon stjecanja doktorata znanosti dobila sam stipendiju zaklade Alexander von Humboldt za postdoktorsko istraživanje te se trenutno nalazim u Njemačkoj na Institute for Environmental Research, Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule Aachen (RWTH Aachen University). Ovdje su moja istraživanja fokusirana na procjenu učinaka različitih zagađivala na ribe i općenito akvatičke ekološke sustave, te između ostalog uključuju i analizu odgovora biomarkera u ribama prikupljenim duž cijelog toka Dunava. Dio istraživanja provodi se u sklopu projekta Solutions koordiniranog od Helmholtz Centre for Environmental Research GmbH (UFZ, Leipzig). U okviru tog projekta bit će razvijeni alati za identifikaciju, određivanje prioriteta i procjenu učinaka zagađivača u vodama koji predstavljaju rizik za akvatičke ekosustave, ali i ljudsko zdravlje.

Kako poboljšati uvjete rada mladih znanstvenika u Hrvatskoj?

Postojeće stanje u Hrvatskoj iz perspektive mladog znanstvenika vrlo je zabrinjavajuće. Mogućnosti zapošljavanja su ograničene, a sredstva potrebna za provedbu znanstveno-istraživačkih projekata nedostatna. To je i razlog zašto mnogi mladi stručnjaci napuštaju Hrvatsku tražeći bolje uvjete zaposlenja i napredovanja. O Hrvatskoj se često govori kao o zemlji znanja,

U Hrvatskoj je nužno potrebno sustavno rješenje koje bi obuhvatilo način zapošljavanja, stručnog usavršavanja i osiguravanja financijskih sredstava za provedbu znanstveno-istraživačkog rada mladih znanstvenika

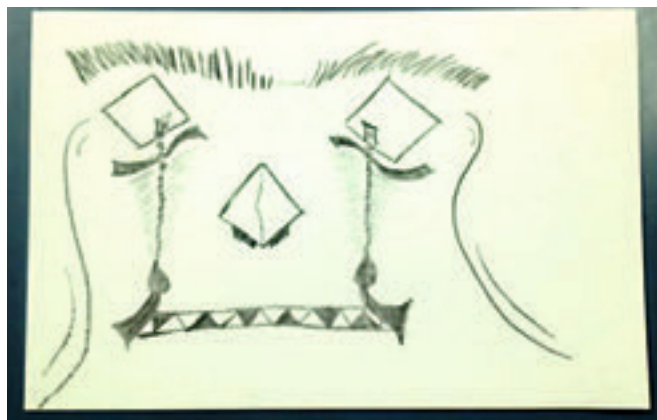
Dr. sc. Mirna Velki, znanstvena novakinja, Odjel za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, dobitnica je Godišnje nagrade za znanstvene novake u području prirodnih znanosti, polju biologije, grani ekotoksikologije. Iznimno je produktivna mlada znanstvenica koja je u kratkom roku objavila 15 CC radova, a na 9 od njih je prvi autor.

međutim nije dovoljno samo povećati broj visokoobrazovnih osoba i na temelju toga očekivati razvoj i napredak države, a ne dati priliku mladima stručnjacima da se iskažu u svom polju. U Hrvatskoj je nužno potrebno sustavno rješenje koje bi obuhvatilo način zapošljavanja, stručnog usavršavanja i osiguravanja financijskih sredstava za provedbu znanstveno-istraživačkog rada mladih znanstvenika. Kod nas zaista postoji velik znanstveni potencijal, no bez povećanja ulaganja u znanost, taj će potencijal ostati uvelike neiskorišten. Ulaskom u Europsku uniju otvorile su se nove mogućnosti u znanstveno-istraživačkom radu, i to u vidu iskorištavanja fondova EU-a za financiranje znanstvenih istraživanja, ostvarivanja intenzivnije međunarodne suradnje i veće mobilnosti znanstvenika. To je prilika koju mladi znanstvenici moraju znati prepoznati i iskoristiti.

Što biste savjetovali studentima koji se žele baviti znanstvenim radom u Hrvatskoj?

U Hrvatskoj postoje centri i instituti u kojima rade vrhunski znanstvenici različitih profila i svakako bih studentima savjetovala da, ako im se pruži prilika, stručnu praksu odrade u tim centrima i institutima. Tako će im stečeno praktično znanje sigurno pomoći pri zapošljavanju, bilo u Hrvatskoj ili vani. Također treba iskoristiti svaku priliku za stručnim usavršavanjem i odlaskom u inozemstvo jer će na taj način proširiti svoje profesionalno iskustvo, uspostaviti međunarodne kontakte i povećati vlastitu konkurentnost na tržištu rada. Studentima se nude brojne mogućnosti u vidu stjecanja znanja i iskustva putem razmjene i rada u uglednim inozemnim institucijama (npr. putem Erasmus, Cepusa i sl. programa) što će im zapravo omogućiti da se profiliraju kao mladi znanstvenici i stručnjaci i olakšati im da pronadu svoje mjesto unutar znanstvene zajednice. Važno je napomenuti, ako se stvarno žele baviti znanstvenim radom, moraju biti strpljivi i uporni u postizanju cilja.

‘Svijet i ja, ja i svijet’ – kreativno likovno izražavanje pacijenata bolnice u Jankomiru

Autoportret

Životinja

Ciklus kreativnih radionica obuhvaća hospitalne i ambulantne pacijente koji boluju od psihičkih poremećaja različitih kategorija, i koji kroz likovno izražavanje slikaju svoja skrivena stanja

Ciklus radionica kreativnog likovnog izražavanja „Svijet i ja, ja i svijet“ namijenjenih pacijentima Psihijatrijske bolnice „Sv. Ivan“ u Jankomiru produkt je međuinstitucionalne suradnje Akademije i Psihijatrijske bolnice „Sv. Ivan“. Radionice su neobičan spoj medicine, psihologije i umjetnosti, koji priređuju studenti Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu pod mentorstvom doc. mr. art. **Sonje Vuk**. Ugovor o suradnji potpisali su dekan ALU, profesor Aleksandar Battista Ilić i ravnatelj bolnice docent Igor Filipčić, dr. med. Studenti ALU radionice su odradili pod supervizijom psihijatrica **dr. sc. Sandre Vuk Pisk**, voditeljice odjela za integrativnu psihijatriju.

Projekt je posebno interesantan zbog činjenice da u njemu sudjeluju studenti Slikarstva koji iza sebe već imaju medicinsko ili psihologijsko obrazovanje. Radionice su osmislili i provodili studentica slikarstva, a ujedno i apsolutnica psihologije na Filozofskom fakultetu **Tara Beata Ratz** te doktor medicine i pripravnik na Psihijatrijskoj bolnici Vrapče **Ivan Barun**. Oboje studenata također su prošli i tečajeve iz terapije umjetnošću.

Ciklus kreativnih radionica obuhvaća hospitalne i ambulantne pacijente koji boluju od psihičkih poremećaja različitih kategorija, a radionice se odvijaju jednom ili dva puta tjedno u trajanju od dva sata pri čemu jedan ciklus

Kaos i red

Sonja Vuk

traje 22 sata. Radionice imaju svoj logičan slijed – na prvih nekoliko susreta polaznici se upoznaju s voditeljima, ostalim polaznicima te materijalima i načinom rada. Nakon uvodnog dijela slijede radionice koje omogućuju polaznicima intenzivnije izražavanje, kao i istraživanje vlastitog poimanja sebe, odnosa s drugima te bivšim i sadašnjim emocionalnim iskustvima. Završne radionice zaokružuju doživljena iskustva te žele polaznicima omogućiti **pozitivan pogled na budućnost**. Uz to, izvan ciklusa radionica posebno se održavaju one radionice koje pacijenti sami odaberu i koje ih posebno interesiraju i motiviraju.

Sagledavanje pozitivnih aspekata života

Na prvoj radionici polaznici slikaju svoj autoportret što je način da sebe predstavljaju grupi i izraze svoje emocije te

u većoj ili manjoj mjeri izraze svoju podsvijest. Zatim slijedi radionica „Kreativno oslobađanje kroz kaos i red“ kojoj je cilj osvješćivanje vlastitog tijela i uključivanje tijela u kreativni stvaralački proces. Pacijenti zatim slikaju i „Skale emocija“ kojima reflektiraju emocionalna stanja kroz koja prolaze te „Sigurno mjesto“ što im je posebno značajno jer su u situaciji u kojoj su im potrebni osjećaji sigurnosti i mira koje psihičke teškoće narušavaju. Nadalje, polaznici prolaze kroz razne faze likovnog izražavanja, slikaju „Priču svog života“, metaforičke portrete i svoja skrivena stanja. Na posljednjim radionicama slikaju „Drvo zahvalnosti“ i „Zemljovid bogatstva“ u kojima je cilj da sagledaju pozitivne aspekte svog života i **izgrade nadu i optimizam za suočavanje sa životnim izazovima** koji ih čekaju. Simbolično oslikavanje i ukrašavanje vlastite diplome pomaže im sumirati iskustva i sami sebi odati priznanje za rad i trud koji su uložili u radionice.

Projekt i rezultati projekta predstavljeni su tijekom 2015. godine na izložbi u prostorima Psihijatrijske bolnice „Sv. Ivan u Jankomiru (Klub pacijenata „Zajedno“), izložbi u galeriji na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu („Galurija“) te na 4. hrvatskom kongresu o prevenciji i rehabilitaciji u psihijatriji, u Zagrebu. Temeljne misije radionica i izložbi su pomaganje pacijentima s psihičkim smetnjama te senzibiliziranje akademske zajednice i javnosti na probleme s kojima se oni susreću.

PREDSTAVLJAMO REZULTATE VELIKOG ISTRAŽIVANJA EUROSTUDENT

Socijalna i ekonomska obilježja studenata u Hrvatskoj

PIŠE:

IVAN PERKOV

Eurostudent istraživanje provodi se u 30 od 47 zemalja Europskog prostora visokog obrazovanja (EHEA), a njegovo su glavni ciljevi prikupiti podatke o demografskom profilu studentskog tijela, socioekonomskom položaju studenata, zadovoljstvu različitim aspektima i uvjetima studiranja, izvorima financiranja i ostalim parametrima koji utječu na život europskih studenata. Istraživanje se počelo provoditi 2007. godine, Hrvatska mu se priključila 2010., a u ovom ćemo tekstu predstaviti rezultate velikog međunarodnog istraživanja Eurostudent V koje je provedeno 2014. godine.

Rezultati istraživanja predstavljani su u travnju u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta gdje ih je prezentirao izvršni direktor IRO-a i jedan od autora Izvješća hrvatskog dijela istraživanja mr. sc. Ninoslav Šćukanec.

Rast broja studenata koji ne moraju plaćati studij

Visoko obrazovanje u Hrvatskoj je **binarnog tipa i dijeli se na sveučilišne i stručne studije**, a u zadnjem desetljeću je vidljiv trend porasta broja studenata u obje vertikale. Tako je npr. u akademskoj godini

Među roditeljima studenata ima znatno više obrazovanih nego u ukupnoj populaciji, a studenti čiji su roditelji nižeg stupnja obrazovanja češće studiraju na veleučilištima i stručnim studijima, dok studenti čiji roditelji imaju VSS mahom studiraju na sveučilišnim studijima (samoregrutacija elite)

razovanja. Istovremeno, povećao se broj studenata koji studiraju bez školarine (s 41 na 51%), a minimalno se povećao i broj izvanrednih studenata s 25 na 27%).

Najviše studenata na sveučilišne studije dolazi iz gimnazija (65%), a javne i privatne stručne studije više biraju oni koji su završili srednje stručne škole.

Djeca obrazovanih lakše do fakulteta

U visokoobrazovni sustav uključeno je više žena nego muškaraca i to u odnosu 56% prema 44% (odnos u cijelom društvu je 51 prema 49%). Ovu činjenicu možemo pokušati objasniti ocjenom da relativno veći broj muškaraca može pronaći zaposlenje sa srednjom školom jer ih je više uključeno u sustav srednjih strukovnih škola od djevojak koje blago dominiraju u gimnazijama.

Velika većina studenata u

djeca obrazovanijih roditelja kudikamo češće upisuju fakultete. Ukupno 46% njih dolazi iz obitelji gdje je barem jedan roditelj visokoobrazovan, a 56% iz obitelji gdje barem jedan roditelj ima završenu srednju školu. Među roditeljima studenata tako ima znatno više obrazovanih nego u ukupnoj populaciji.

Isto tako, studenti čiji su roditelji nižeg stupnja obrazovanja češće studiraju na veleučilištima i stručnim studijima dok studenti čiji roditelji imaju VSS mahom studiraju na sveučilišnim studijima. Navedeni pokazatelji su očekivani i teorijski se opisuju kao samoregrutacija elite.

Manjak stipendija i mjesta u domovima

Točno polovina naših studenata živi s roditeljima što je uvjerljivo iznad europskog prosjeka i po tom pokazatelju spadamo u skupinu zemalja u kojoj su Srbija, Crna Gora,

ditelji.

Prosječni troškovi za studiranje u Hrvatskoj po semestru iznose **15.417 kuna po semestru** što uključuje sve životne troškove i troškove studija. Životni troškovi uključuju hranu, smještaj, prijevoz, komunikacijske troškove, zdravstvene usluge, a studijski troškovi školarine, upisnine i materijale za studij. Životni troškovi, razumije se, dominiraju i njihov je udio 5 puta više od studijskih. Valja ovdje naglasiti i da troškovi nisu ujednačeni – ima studenata koji preživljavaju sa samo nekoliko tisuća kuna po semestru i onih koji po semestru troše i više od 36.000 kuna. Prosječne vrijednosti treba stoga uzeti s dozom rezerve. Znatno više po semestru prosječno troše studenti privatnih studija (oko 30.000) studenti stručnih troše prosječno 16.000, a sveučilišnih 14.000 kn. U studente s većim troškovima ubrajaju se i studenti roditelji te zaposleni studenti.

Da bi podmirili navedene troškove **studenti novac najčešće dobivaju od roditelja** – za njih 88% navodi da im je obitelj glavni izvor prihoda. Onih kojima je jedan od izvora prihoda plaća ima 27%, a nešto manje od četvrtine studenata dobiva neku od stipendija. Prosječni mjesečni iznos stipendije za one koji je dobivaju je 949 kuna, najviše stipendije prosječno daju visoka učilišta, zatim ministarstva, a prosječno najniže jedinice lokalne samouprave.

Zadovoljni studijima ali svjesni neizvjesne budućnosti

Na skali od 1 (uopće nisam zadovoljan) do 5 (potpuno sam zadovoljan) hrvatski studenti prosječno su u uvjetima studiranja, kvaliteti nastave, opremljenosti fakulteta u Hrvatskoj dali ocjenu malo iznad 3. I u odgovorima na ovo pitanje vidi se raslojenost hrvatskog studentskog tijela jer su niže ocjene studijima davali oni koji ekonomski status svoje obitelji smatraju niskim i oni koji studiraju izvanredno. Više ocjene sve skupine studenata dale su kvaliteti nastave i odnosu profesora prema njima dok su najkritičniji bili prema organizaciji rasporeda nastave i dostupnosti izbornih kolegija.

Studenti **bolje procjenjuju svoje izgleda na međunarodnom tržištu rada** (prosječna ocjena 3,7) nego na domaćem tržištu rada (prosječna ocjena 3,1). Što se tiče izgleda na domaćem tržištu rada, najpessimističniji su studenti diplomskih studija, izvanredni studenti te studenti stručnih javnih studija (ocjena 2,9). S druge strane, studenti stručnih privatnih studija bolje od prosjeka procjenjuju svoje izgleda, kako na domaćem (3,9) tako i na međunarodnom tržištu rada (4,1).

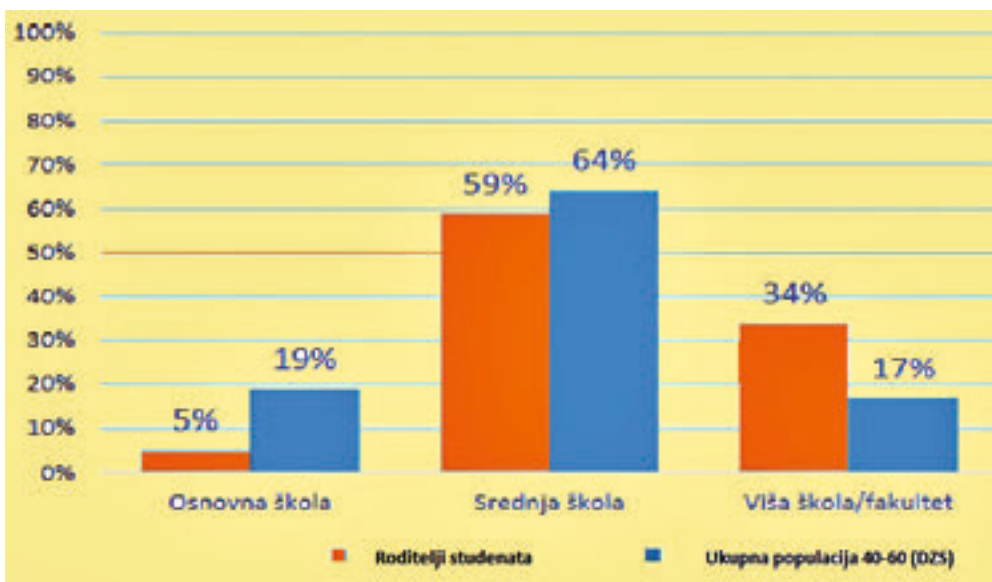
Nalazi istraživanja ukazuju na mnoge izazove u hrvatskom visokom školstvu, ali nude i vrijedne informacije i prilike za djelovanje kreatorima naših obrazovnih politika.

Pomorski fakultet

20. i 21. svibnja
magistri inženjeri
 brodstrojarstva 9
 pomorske elektrotehničke tehnologije 6
 pomorskih sustava i procesa 5
 pomorskog menadžmenta 28
 pomorske tehnologije jahta i marina 17
 pomorske nautike 15
prvostupnici inženjeri
 brodstrojarstva 35
 pomorske elektrotehničke
 i informatičke tehnologije 30
 pomorskih sustava i procesa 2
 pomorskog menadžmenta 40
 pomorske tehnologije jahta i marina 42
 pomorske nautike 96
diplomirani inženjeri 7
inženjera 9

332

Prikaz povezanosti između stupnja obrazovanja roditelja i djece (samoregrutacija elite)

2008./2009. u Hrvatskoj bilo 134.188 studenata, a 2012./2013. 159.589. studenata.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS) za 2013., distribucija studenata prema vrsti visokog učilišta izgledala je ovako: njih 79% studiralo je na sveučilištima, 15% na veleučilištima i 6% na visokim školama. Većina studenata bila je upisana na neki sveučilišni studij (68%), dok je 32% studenata bilo upisano na stručne studije. Polovica (51%) je imala status redovitih studenata koji ne plaćaju školarinu, 22% bili su redoviti studenti uz plaćanje školarine, a 27% ih je bilo u statusu izvanrednih studenata koji plaćaju školarine.

U odnosu na 2009. to je značilo snažan pad broja redovitih studenata koji plaćaju školarinu (s 35 na 22%), što je dijelom posljedica studentske borbe za javno financiranje visokog ob-

Hrvatskoj (kao i svugdje, ali prosječno u nešto manjim postocima) studij prvi put upisuje odmah po završetku srednje škole s 18 godina (51%) ili 19 godina (njih 36 %). Postotak onih koji studij upisuju prvi put s 21 godinom i više je tek 8%, a takvi studenti značajno više upisuju stručne studije i visoke škole od ukupnog tijela. **Studenta-roditelja ima tek 3%** i također više od ostalih studiraju na stručnim studijima i visokim školama, a puno više od ostalih studiraju izvanredno. Dio studenata-roditelja je i zaposlen pa je sasvim logično da ne mogu izvršavati obveze kroz redoviti studij pa se okreću izvanrednim programima, a i privatnim visokim školama s fleksibilnijim studijskim rasporedom i obvezama.

Kao i svim istraživanjima koje smo dosad prezentirali u Universitasu pokazalo se da

BiH, Italija, Rusija, Armenija i Gruzija. S druge strane, **svega 8% studenata smješteno je u studentskim domovima** po čemu smo na samom dnu europske ljestvice zajedno s Austrijom, Švicarskom, BiH, Srbijom i Armenijom. Svakako valja pretpostaviti da studenti Austrije i Švicarske u domovima nisu iz sasvim drugih razloga u odnosu na naše. Ovi pokazatelji sugeriraju da su hrvatskim sveučilišnim centrima hitno potrebni veći smještajni kapaciteti za studente.

Prema iskazima u istraživanju 44% naših studenata obavljalo je neki plaćeni posao uz studij. U plaćene poslove češće su uključeni izvanredni studenti kojih radi više od 60%. Stalne poslove nadprosječno imaju studenti nižeg socioekonomskog statusa, studenti koji su upisali studij nakon 21 godine i studenti-ro-

Kineziološki fakultet

154

18. svibnja 2016.
prvostupnici kineziologije 40
magistri kineziologije 67
stručni prvostupnici kineziologije 35
stručni specijalisti kineziologije 12

Novi
emeritusi

Zagreb

Dubravka Bjegović
redovna profesorica u
mirovini Građevinskog
fakulteta

Tomislav Filetin
redovni profesor u
mirovini Fakulteta
strojarstva i brodo-
gradnje

Daslav Hranueli
redovni profesor u
mirovini Prehrambe-
no-biotehnološkog
fakulteta

Stjepan Hranjec
redovni profesor u
mirovini Učiteljskog
fakulteta

Rijeka

Ivan Vrkljan
redovni profesor u
mirovini Građevinskog
fakulteta

Ante Simonić
redovni profesor u
mirovini Medicinskog
fakulteta

Zagreb

Dean Duda
izabran je u znanstve-
no-nastavno zvanje
redovitog profesora
– trajno u području hu-
manističkih znanosti,
polje filologija, grana
teorija i povijest knji-
ževnosti

Domagoj Glavina
izabran je u znanstveno-
nastavno zvanje redovi-
tog profesora – trajno u
području biomedicine i
zdravstva, polje dentalna
medicina, grana dječja
i preventivna dentalna
medicina

Josip Margaletić
izabran je u znanstveno-
nastavno zvanje redovi-
tog profesora – trajno u
području biotehničkih
znanosti, polje šumarstvo,
grana zaštita šuma

Dražen Matičić
izabran je u znanstve-
no-nastavno zvanje
redovitog profesora
– trajno u području bi-
omedicine i zdravstva,
polje veterinarska medi-
cine, grana veterinarske
kliničke znanosti

Jasna Omejec
izabrana je u znanstve-
no-nastavno zvanje
redovite profesorice –
trajno u području druš-
tvenih znanosti, polje
pravo, grana upravno
pravo i uprava

Marko Petrak
izabran je u znanstveno-
nastavno zvanje redo-
vitog profesora – trajno
u području društvenih
znanosti, polje pravo,
grana rimsko pravo

Maja Popović
izabrana je u znanstveno-
nastavno zvanje redovite
profesorice – trajno u
području biomedicine i
zdravstva, polje veteri-
narska medicina, grana
temeljne i pretkliničke
veterinarske znanosti

Trpimir Kujundžić
izabran je u znanstve-
no-nastavno zvanje
redovitog profesora na
vrijeme od pet godina u
području tehničkih zano-
sti, polje rudarstvo, nafta
i geološko inženjerstvo,
grana rudarstvo

Stoja Rešković
izabrana je u znanstveno-
nastavno zvanje redovite
profesorice na vrijeme
od pet godina u području
tehničkih znanosti, polje
metalurgija

Tatjana Živičnjak
izabrana je u znanstveno-
nastavno zvanje redovite
profesorice na pet godina
u području biomedicine i
zdravstva, polje veterinar-
ska medicina, grana veteri-
narsko javno zdravlje i
sigurnost hrane

Sanja Kolaček
izabrana je u naslovno
znanstveno-nastavno
zvanje redovite profeso-
rice – trajno u području
biomedicine i zdravstva,
polje kliničke medicinske
znanosti, grana pedija-
trija

Novi redovni
profesori
hrvatskih
sveučilišta

Osijek Rijeka

Zlata Šundalić
izabrana je u znanstveno-
nastavno zvanje redovite
profesorice – trajno u
području humanističkih
znanosti, polje filologija

Boris Ljubanović
izabran je u znanstveno-
nastavno zvanje redovitog
profesora – prvi izbor u po-
dručju društvenih znanosti,
polje pravo, grana upravno
pravo i uprava

Elvio Baccarini
izabran je u znanstveno-
nastavno zvanje redovi-
tog profesora – trajno u
području humanističkih
znanosti, polje filozofija,
grana etika

Boran Berčić
izabran je u znanstveno-
nastavno zvanje redovi-
tog profesora – trajno u
području humanističkih
znanosti, polje filozofija,
grana ontologija

Branka Kalogjera
izabrana je u znanstveno-
nastavno zvanje redovite
profesorice – trajno u
području humanističkih
znanosti, polje ekonomija,
grana anglistika

Vladimir Takšić
izabran je u znanstveno-
nastavno zvanje redovi-
tog profesora – trajno u
području društvenih zna-
nosti, polje psihologija,
grana opća psihologija

Mladenka Tkalcic
izabrana je u znanstveno-
nastavno zvanje redovite
profesorice – trajno u po-
dručju društvenih znano-
sti, polje psihologija, grana
biološka psihologija

Split

Zdravka Aljinović
izabrana je u znanstve-
no-nastavno zvanje
redovite profesorice –
trajno u području druš-
tvenih znanosti, polje
ekonomija, grana kvan-
titativna ekonomija

Andrina Granić
izabrana je u znanstve-
no-nastavno zvanje
redovite profesorice –
trajno u području teh-
ničkih znanosti, polje
računarstvo

Josip Kasum
izabran je u znanstveno-
nastavno zvanje redovitog
profesora – trajno u po-
dručju tehničkih znanosti,
polje tehnologija prometa
i transporta, grana pomor-
ski i riječni promet

Ante Kuzmanić
izabran je u umjetničko-
nastavno zvanje
redovitog profesora –
trajno u području um-
jetnosti, polje likovna
umjetnost, grana arhi-
tektura

Snježana Pivac
izabrana je u znanstveno-
nastavno zvanje redovite
profesorice – trajno u
području društvenih
znanosti, polje ekonomija,
grana kvantitativna
ekonomija

Marko Rosić
izabran je u znanstveno-
nastavno zvanje redovi-
tog profesora – trajno u
području tehničkih zna-
nosti, polje računarstvo

Ivan Šimat
izabran je u znanstveno-
nastavno zvanje redovi-
tog profesora – trajno u
području humanističkih
znanosti, polje povijest
umjetnosti

Zagreb

Igor Anić

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje šumarstvo, grana ekologija i uzgajanje šuma

Danko Diminić

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje šumarstvo, grana zaštita šuma

Drago Jakovčević

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području društvenih znanosti, polje ekonomija, grana financije

Ivan Prskalo

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području društvenih znanosti, polje kineziologija, grana sistematika kineziologija i kineziološka edukacija

Marko Rogošić

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje kemijsko inženjerstvo

Gordan Bedeković

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području tehničkih znanosti, polje rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo, grana rudarstvo

Roman Brajša

i izabran je za znanstvenog savjetnika – trajno u području prirodnih znanosti, polje fizika

Damir Markulak

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje građevinarstvo

Josip Mesarić

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području društvenih znanosti, polje informacijske i komunikacijske znanosti

Silvana Vranić

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području humanističkih znanosti, polje filologija, grana kroatistika

Ivanka Živčić Bećirević

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje psihologija, klinička i zdravstvena psihologija

Srećko Valić

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području prirodnih znanosti, polje kemija, grana fizikalna kemija

Domagoj Matešan

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor u području tehničkih znanosti, polje građevinarstvo

Branka Andričić

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području tehničkih znanosti, polje kemijsko inženjerstvo

Leandra Vranješ Markić

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – prvi izbor u području prirodnih znanosti, polje fizika

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Raspisuje NATJEČAJ m/ž**

A. za izbor u suradničko zvanje i na radno mjesto:

1. jednog poslijedoktoranda za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje kemija, na određeno vrijeme
Uvjeti: doktorat iz polja kemije, grana biokemija i medicinska kemija, biokemijske analize hrane, istraživanja aroma i biološki aktivnih spojeva u namenicama

B. za izbor u stručno zvanje i na radno mjesto:

1. jednog stručnog suradnika u sustavu znanosti i visokog obrazovanja za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika, na određeno vrijeme od dvije godine s mogućnošću produžetka za još dvije godine za rad na projektu HRZZ-a, „Univerzalne osobine sustava hladnih bozonskih i fermionskih atoma“

Uvjeti: završen diplomski ili integrirani preddiplomski i diplomski studij fizike, upisana prva godina poslijediplomskog doktorskog studija fizike, s usmjerenjem relevantnim za istraživanja na HRZZ projektu; dodatni kriteriji: dosadašnja priznanja, nagrade i sl. za izvrsnost u studiranju i istraživački rad, sudjelovanje u znanstveno-istraživačkom radu

C. za izbor u naslovno suradničko zvanje:

1. jednog poslijedoktoranda za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika (bez zasnivanja radnog odnosa)

Uvjeti: doktorat iz polja fizike, poželjno područje istraživanja: Zračenje antenskih sistema

2. tri asistenta za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje računarstvo (bez zasnivanja radnog odnosa)

3. jednog asistenta za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje biologija (bez zasnivanja radnog odnosa)

Pristupnici pored uvjeta navedenih u natječaju, pristupnici moraju ispunjavati i opće uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Uz prijavu priložiti: životopis, dokaz o državljanstvu - strani državljani i dokaz o poznavanju hrvatskog jezika (napredna razina)- dokaz o stečenoj stručnoj spremi, rješenje o priznavanju kvalifikacije za pristupnike koji su kvalifikaciju stekli u inozemstvu; pristupnici pod točkama B1., C2. i 3. uz prijavu prilažu i prijepis ocjena s prosjekom; pristupnici pod točkom B1 i potvrdu o upisu na prvu godinu poslijediplomskog studija fizike.

Prijave dostaviti u roku od 30 dana od objave natječaja u Narodnim novinama, na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Ruđera Boškovića 33, 21 000 Split

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije
raspisuje NATJEČAJ m/ž**

1. za izbor jednog nastavnika na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavnom zvanju izvanredni profesor u Interdisciplinarnom području znanosti, znanstvenom polju Projektni menadžment (izbornim poljima Građevinarstvo i Ekonomija), na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu

2. za izbor jednog nastavnika na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavnom zvanju redoviti profesor u trajnom zvanju, iz znanstvenog područja Tehničke znanosti, znanstveno polje Građevinarstvo, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu

3. za izbor jednog nastavnika na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavnom zvanju redoviti profesor u trajnom zvanju, iz znanstvenog područja Tehničke znanosti, znanstveno polje Temeljne tehničke znanosti i znanstvenog područja Tehničke znanosti, znanstveno polje Građevinarstvo, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu

4. za izbor jednog suradnika na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju asistent u znanstvenom području Prirodne znanosti, znanstvenom polju Matematika, na određeno vrijeme u punom radnom vremenu, na Katedri za matematiku i fiziku

5. za izbor jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent za područje Umjetnosti, polje Likovne umjetnosti (vanjska suradnja)

Prijave podnijeti tajništvu Fakulteta u roku od 30 dana od objave natječaja u Narodnim novinama, na adresu: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu, Matice hrvatske 15, s naznakom - za natječaj. Pristupnici su dužni ispunjavati uvjete utvrđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju a uz prijavu u 2 primjerka priložiti: životopis, presliku domovnice, presliku diplome (točke 1.-4.), dokaz o akademskom stupnju doktora znanosti (točke 1.-3.), presliku diplome diplomiranog inženjera arhitekture odnosno magistra inženjera arhitekture (točka 5.), opis nastavne i stručne djelatnosti (točke 1.-3.), popis znanstvenih i stručnih radova (točke 1.-3.), prijepis ocjena (točke 4.-5.)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
Fakultet elektrotehnike, strojarstva
i brodogradnje**

objavljuje NATJEČAJ m/ž za izbor

1. jednog nastavnika u znanstveno nastavno zvanje redoviti profesor za područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana radiokomunikacije na Katedri za primjenu elektromagnetskih polja i odgovarajuće radno mjesto;

2. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje redoviti profesor za područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana radiokomunikacije na Katedri za radiokomunikacijske sustave i odgovarajuće radno mjesto;

3. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor za područje tehničkih znanosti, polje računarstvo, grana programsko inženjerstvo i odgovarajuće radno mjesto; 4. jednog suradnika u zvanju asistent za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje strojarstvo, grana proizvodno strojarstvo na određeno vrijeme.

Pristupnici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju Natječaj traje 30 dana od dana objave u Narodnim novinama.

Sve informacije mogu se dobiti u Službi za upravno-pravne poslove Fakulteta.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta dostaviti na adresu: Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, Ruđera Boškovića 32, 21000 Split.

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
POMORSKI FAKULTET**

raspisuje NATJEČAJ m/ž za izbor

Jednog nastavnika u naslovnom znanstveno-nastavnom zvanju docent za znanstveno područje društvenih znanosti, polje ekonomija na Katedri za pomorski menadžment Pristupnici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Uz prijavu priložiti: životopis, presliku diplome i dokaz o stečenom akademskom stupnju, prikaz znanstvene, nastavne, odnosno stručne djelatnosti te radove, odnosno separate radova relevantnih za izbor; dokaz o državljanstvu, a strani državljani i dokaz o poznavanju hrvatskog jezika (napredna razina). Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta u roku od trideset dana od dana objave Natječaja poslati na adresu: Pomorski fakultet u Splitu, Ruđera Boškovića 37, Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU

**Sveučilišni odjel za stručne studije, raspisuje
NATJEČAJ m/ž za izbore u zvanja**

1. jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač, u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje strojarstvo, za granu opće strojarstvo (konstrukcije)

2. jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač, u znanstvenom području prirodnih znanosti, za polje matematika. Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i Odlukom o nužnim uvjetima Rektorskog zbora za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja.

Prijavu priložiti u dva primjerka: životopis, preslik diplome o stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prikaz stručne i nastavne djelatnosti, popis radova i radove relevantne za izbor (u elektronskom obliku).

Prijave podnijeti Sveučilišnom odjelu za stručne studije Sveučilišta u Splitu, Split, Kopilica 5/II kat, u roku od trideset dana od dana objave Natječaja u Narodnim novinama.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
CENTAR ZA POSLIJEDIPLOMSKE STUDIJE**

**raspisuje NATJEČAJ m/ž za upis na
SVEUČILIŠNI INTERDISCIPLINARNI POSLIJEDIPLOMSKI
SPECIJALISTIČKI STUDIJ UPRAVLJANJE GRADOM**

u akademskoj godini 2016./2017.

Za stjecanje akademskog naziva: sveučilišni specijalist upravljanja gradom

Na studij se mogu upisati pristupnici:

- koji su, u društvenom području (ekonomija, pravo, politologija, informacijske znanosti, sociologija, psihologija, odgojne znanosti, socijalna geografija i demografija, socijalni rad, socijalna pedagogija), u biomedicinskom području (javno zdravstvo i zdravstvena zaštita), biotehničkom području (agronomija, šumarstvo, prehrambena tehnologija), humanističkom području (povijest, arheologija, filozofija, znanost umjetnosti, povijest umjetnosti), tehničkom području (arhitektura i urbanizam, geodezija, građevinarstvo, tehnologija prometa i transporta) i umjetničkom području (arhitektura i dizajn) stekli diplomu sveučilišnog dodiplomskog (prema starom programu) ili diplomskog studija;
- koji su diplomirali na sastavnicama drugih srodnih znanstveno-nastavnih područja uz obvezu polaganja razlikovnih ispita;
- koji aktivno znaju jedan svjetski jezik.

Prijavi priložiti: ispunjen obrazac za prijavu, ovjerenu presliku diplome, životopis s opisom stručne i znanstvene aktivnosti te popisom radova (ako ih ima), potvrdu o položenim ispitima s ocjenama diplomskog studija (prijepis ocjena).

Poslijediplomski specijalistički studij Upravljanje gradom traje četiri semestra. Završetkom studija stječe se 120 ECTS bodova. Školarina iznosi 40.000,00 kuna, 10.000,00 kuna po semestru (za poslodavca koji plaća za najmanje 5 polaznika iznos je 36.000,00 kn, odnosno 9.000,00 kn po semestru). Moguće plaćanje u ratama. Prijave slati do 15. srpnja 2016. na adresu Sveučilište u Zagrebu, Centar za poslijediplomske studije, Trg maršala Tita 14, 10000 Zagreb. Obrazac za prijavu i program studija nalaze se na internetskoj stranici Sveučilišta u Zagrebu: <http://www.unizg.hr/upravljanje-gradom/>, a informacije na apriban@unizg.hr ili tel 01/4698-110.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
GEODETSKI FAKULTET
NATJEČAJ m/ž za izbor**

1. jednog nastavnika u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redoviti profesor za znanstveno područje: tehničke znanosti, znanstveno polje: geodezija, znanstvena grana: pomorska, satelitska i fizikalna geodezija na Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Uvjeti: Pristupnici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju; Pisanoj prijavi na natječaj, uz kompletnu dokumentaciju kojom se dokazuju traženi zakonski uvjeti, obavezno priložiti: životopis, presliku dokaza o državljanstvu, o akademskom stupnju doktora znanosti i o znanstvenom zvanju.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta dostaviti na adresu: Sveučilište u Zagrebu, Geodetski fakultet, Kačićeva 26, 10 000 Zagreb Natječaj je otvoren 30 dana od dana objave.

Mjerila razlikovanja sveuč

Piše:

IVAN PADJEN

Ovo priopćenje nastoji upozoriti na dva problema: Prvo, u Hrvatskoj su visoki stručni studiji ustrojavani izvan sveučilišta pa u njega uključivani (1920.-ih, 1970.-ih, 2000.-ih) i isključivani (1990.-ih) nepromišljeno i/ili bez dovoljno razloga. Drugo, u razvijenom svijetu ne razlikuju se samo stručni i sveučilišni, nego i profesionalni studiji te se takva razlika pojavljuje i u Hrvatskoj. (*Priopćenje pretpostavlja tekst „Institucije i financije visokog obrazovanja i znanstvenih djelatnosti“ izložen na okruglom stolu istog naziva Hrvatske stručne skupine za bolonjski proces 10.12.2012.*) (*Nastavak i kraj istoimenog priloga iz prošlog broja**)

Praksa razlikovanja u najrazvijenijim zemljama

3.1.2. Pripadnici srednje klase i do neke mjere pripadnici manje imućnih i manje obrazovanih klasa i slojeva pohađaju sveučilišne studije, koji nerijetko završavaju poslijediplomskim znanstvenoi-straživačkim studijima.

a) Engleska je stoljećima imala samo nekoliko sveučilišta (Oxford, Cambridge, *Trinity College* Dublin, Durham) te su i danas ta i nekoliko novijih (*London University*, *London School of Economics*) prvorazredna sveučilišta, ne samo po ugledu nego i službenim procjenama i po državnim i privatnim potporama, a preostala je po tim istim mjerilima moguće razvrstati u nekoliko različitih razreda (*Russel Group* od 20 sveučilišta koja uključuju i većinu pobrojanih; 1994. *Group* koja uključuje idućih dvadesetak).

b) U SAD-u djeluje, po različitim procjenama, između 4000 i 5000 *colleges and universities*, među kojima je oko 150-200 onih istraživačkih (po istraživačima, sredstvima i rezultatima). Po svojem samorazumijevanju slijede kao uzor humboldtovski sveučilište. No već desetljećima mjerilo su izvrsnosti za sva svjetska sveučilišta, pa su stoga i sama po sebi (a pogotovo po svojim *major professional schools*) elitna sveučilišta. Velik broj američkih sveučilišnih studenata u prijediplomskim studijima stječe, u skladu s engleskom tradicijom i humboldtovskim uzorom, vema široku naobrazbu (samo *liberal arts* ili s manjim usmjerenjem kao *major & minor*) koja završava bakalaureatom s oznakom širokoga znanstvenog područja (B.A., tj. *Bachelor of Arts* ili B.Sc. tj. *Bachelor of Science*) zato da steknu bolji temelj i bolje izgleda da budu primljeni u neku od *major professional schools*.

c) U Francuskoj su elitna visoka učilišta u prvom redu *grandes écoles*.

d) Upravo zbog toga što su njemačka sveučilišta ustanovljena kao humboldtowska, svako je od njih stotinjak po samorazumijevanju elitno, ali i jednako s drugima. No, podjednako je svako po svojim prihodima a onda dijelom i po znanstvenim rezultatima znatno zaostajalo za vodećima anglo-američkima pa i za francuskim velikim školama. Da bi to zaostajanje nadoknadilo, Savezna Republika Njemačka je putem *Bundesministerium fuer Bildung und Forschung* i *Deutsche Forschungsgemeinschaft* u prvom deset-

naše teme

ljeću trećeg milenija procijenila znanstvene mogućnosti i domete svojih sveučilišta te na temelju tih procjena 2007. izabrala i stala dodatno podupirati (no iznosima koji su još uvijek samo djelić onih koja primaju vodeća sveučilišta u SAD) devet „izvrsnih sveučilišta“ (*Exzellenzuniversitaeten*) i nešto više „sklopova izvrsnosti“ (*Exzellenzclusters*) unutar pojedinih sveučilišta (npr. *Normative Ordnungen* u *Goethe Universitaet*).

Stručni studiji za manje imućne?

3.1.3. Manje imućni ako uspiju upisati i završiti visoke studije studiraju često visoke stručne studije.

a) Velika Britanija, koja je nakon II. svjetskog rata imala samo desetak sveučilišta, stala je nadoknađivati taj manjak otvaranjem *colleges of advanced technology* i *polytechnical colleges* u kojima je studij trajao dvije ili tri godine te je završavao diplomama koje su

“

Sveučilišni i stručni studiji u Hrvatskoj sadržajno se razlikuju u više po tom što sveučilišni studiji nedovoljno osposobljavaju za struku nego po tom što uvode studente u znanstvena istraživanja te više po tom što su visoki stručni studiji na obrazovno nižoj razini od sveučilišnih nego po tom što osposobljavaju za struku

pružale visoke izgleda za zaposlenje na radnim mjestima za koja su obrazovale.

ba) SAD su još krajem 19. stoljeća (Kanada nešto kasnije) svoja sveučilišta počela razvijati kao *multiuniversities*, tj. kao, doista, sveučilišta, koja uključuju ne samo istraživanje i podučavanje u *humanities* i *sciences* te profesionalne studije koji su i u europskoj tradiciji dio sveučilišta (pravo i medicina), nego također primijenjene znanosti i vještine, od *engineering* i *commerce* do *nursing* i *social work*, i, štoviše, umjetnosti (*drama*, *music*, *fine arts* itd.). Tako *minor university professional schools* (*school* ili *department of engineering*; *school of nursing* itd.) izvode takve studije kao kao *minor professional programs* u trajanju o tri do četiri godine prijediplomskih studija (*undegraduate programs*) koji završavaju bakalaureatima s oznakom znanstvenog polja (nar. B.Eng., tj. *Bachelor of Engineer-*

ring) ili umjetničkog polja (npr. B.Mus., tj. *Bachelor of Music*) ili oznakom struke (npr. B.Comm., tj. *Bachelor of Commerce*; B.N., tj. *Bachelor of Nursing*). Minor professional schools su postupno počele izvoditi prvo diplomatske a potom i poslijediplomske studije, dodjeljujući na početku stručne doktore, u pravilu priznajući stručno iskustvo kandidata kao jednakovrijedno određenima obrazovnim uvjetima te stoga olakšavajući zahtjeve u pogledu razine doktorske disertacije (npr. D.Ed., tj. *Doctor of Education*; D.S.W., tj. *Doctor of Social Work*), koji su, međutim, postupno svojim sadržajem postajali sve sličniji doktoratima znanosti (Ph.D.). S obzirom na to da su tehničke discipline u SAD rano postale znanostima, doktorat tehničkih znanosti dodjeljuje se samo kao doktorat znanosti (Ph.D.).

bb) Usporedo sa sveučilištima i mnoštvo sjevernoameričkih *colleges*, naročito tzv. *community colleges*, (koje osnivaju gradovi i druge jedinice mjesne samouprave) izvodi *minor professional programs* i to ne samo u trajanju tri ili četiri godine nego i u trajanju dvije godine, te na temelju njih dodjeljuje stupnjeve A.A., tj. *Associate of Arts*, i A.Sc. *Associate of Science*, nerijetko s bližom oznakom polja ili struke (npr. A.Com., tj. *Associate of Commerce*).

bc) Dijelom uslijed nedovoljnosti srednjih stručnih škola a dijelom radi novih mogućnosti i potreba, nastale su visoke tehničke škole koje osposobljavaju za spajanje manualnih i intelektualnih vještina potrebnih za rukovanje novim strojevima. Odlikuju ih modularni studiji (npr. student s relativno malom prednaobrazbom u šest tjedana savlada Hidrauliku I, koja ga kvalificira za određene vrste zadataka i za upis u Hidrauliku II., no za upis u Hidrauliku III. treba prvo završiti Mehaniku I., a za upis u Hidrauliku IV. završiti Matematiku I.

Njemačka: razlike svedene na ime i naslijeđe

ca) Iako se binarnost visokih studija povezuje s njemačkim naslijeđem, podrobno s humboldtov-

“

Dijelom uslijed nedovoljnosti srednjih stručnih škola a dijelom radi novih mogućnosti i potreba, nastale su visoke tehničke škole koje osposobljavaju za spajanje manualnih i intelektualnih vještina potrebnih za rukovanje novim strojevima

“

Po čemu se, osim klasno i po tom što istraživači javnih znanstvenih instituta podučavaju studente kad ushtjednu i za to su dodatno plaćeni, razlikuju znanstveni i stručni studiji, odnosno sveučilišta i visoke stručne škole u Hrvatskoj, koja tu razliku u posljednjih nekoliko desetljeća nije promislila?

skim sveučilištem, u Njemačkoj se posljednjih godina sveučilišta (*Universitaeten*) i visoke škole (*Hochschulen*) razlikuju prvenstveno po imenu i naslijeđu, još uvijek po težištu, no ne više i po sadržaju i načinu te trajanju studija. *Technische Hochschulen* su počele istraživati nedugo nakon ili čak usporodo sa sveučilišnim jedinicama prirodnih i medicinskih znanosti, njihovi temeljni studiji traju koliko i sveučilišni (4-6 godina) a prije stotinjak godina počela su dodjeljivati doktorate znanosti pa su tako i po znanstvenoj i po na njoj utemeljenoj nastavi postala sveučilištima, da bi posljednjih desetljeća neka to postala i po nazivu (*Technische Universitaet*). Štoviše, neka su tehnička sveučilišta počela otvarati znanstvenonastavne jedinice i studije iz društvenih znanosti (npr. ekonomije, prava). **cb)** Prije pedesetak godina u Njemačkoj je otvoreno više visokih stručnih studija u trajanju od dvije ili tri godine, nerijetko u posebnim visokim školama (nekada se nazivaju i *Fachhochschulen*).

3.2. Paradoksalno, protivno očekivanjima da je broj studenata i diplomata visokih stručnih studija višestruko veći od studenata i diplomata sveučilišnih, u najrazvijenijim zapadnim zemljama upravo je obratno slučaj (štoviše, u Italiji donedavno uopće nije bilo visokih stručnih studija). Kao i svaki paradoks, i ovaj ima logično ali neočito rješenje. Paradoks je posljedica tri skupa suprotstavljenih društvenih kretanja:

aa) otpora društvenom raslojavanju, pogotovo pripadnika srednje klase čiji potomci nastoje zadržati klasni položaj obrazovanjem; **ab)** egalitarizma u srednjeeuropskim zemljama, u kojima je kapital nedovoljno moćan i nedovoljno potican da osniva elitna visoka učilišta (kao u SAD) a država nedovoljno moćna i nametljiva da osniva i podupire nacionalna sveučilišta (kao što su Oxford, Cambridge, London i LSE u Engleskoj; kao što su Velike škole u Francuskoj); **ba)** sve manje potrebe za bilo kojim radnom snagom, tj. stalno ra-

stuće nezaposlenosti, koja omogućava poslodavcima da za plaću koju bi očekivao stručni bakalaureat zaposle sveučilišnog magistra; **bb)** obezvređivanja visokog obrazovanja od birokracije EU-a (nar. zahtjevom da prolaznost bude 75%-90%) u funkciji onemogućavanja društvenog napredovanja obrazovanjem.

ca) kao posljedica aa, propis da je uvjet za zapošljavanje u javnoj upravi na mjestu s kojega je bez doškoloovanja moguće napredovati do vrha upravne hijerarhije (u općoj javnoj upravi RH to je položaj stručnog suradnika) što duži a time i skuplji visoki studij (u RH je petogodišnji) uslijed kojega i velik broj onih koji se ne namjeravaju zaposliti u javnoj upravi radi opreza završava studij koji im daje uvjete i za zapošljavanje na mjestu s kojega je bez doškoloovanja moguće napredovati do vrha upravne hijerarhije.

cb) u zemljama u kojima javna uprava zapošljava značajan dio radne snage, propis iz tč. ca snižava cijenu rada onih koji su završili visoke studije trajanja 4-5 godina, a time čini mnogo manje traženima visoke studije koji traju 2-3 godine.

Socijalna dimenzija i binarnost

3.3. Prepletenost socijalne dimenzije i binarnosti visokog obrazovanja pokazuje i letimični pogled na odnos visokog obrazovanja i znanosti u najrazvijenijima zapadnim zemljama.

a) U Velikoj Britaniji, iako je u 18. i 19. stoljeću prednjačila u razvoju prirodnih i tehničkih znanosti, samo su prirodne njegovane u sveučilištima. Nakon II. svjetskog rata britanska su sveučilišta postala najvažnije britanske znanstvenoi-straživačke organizacije.

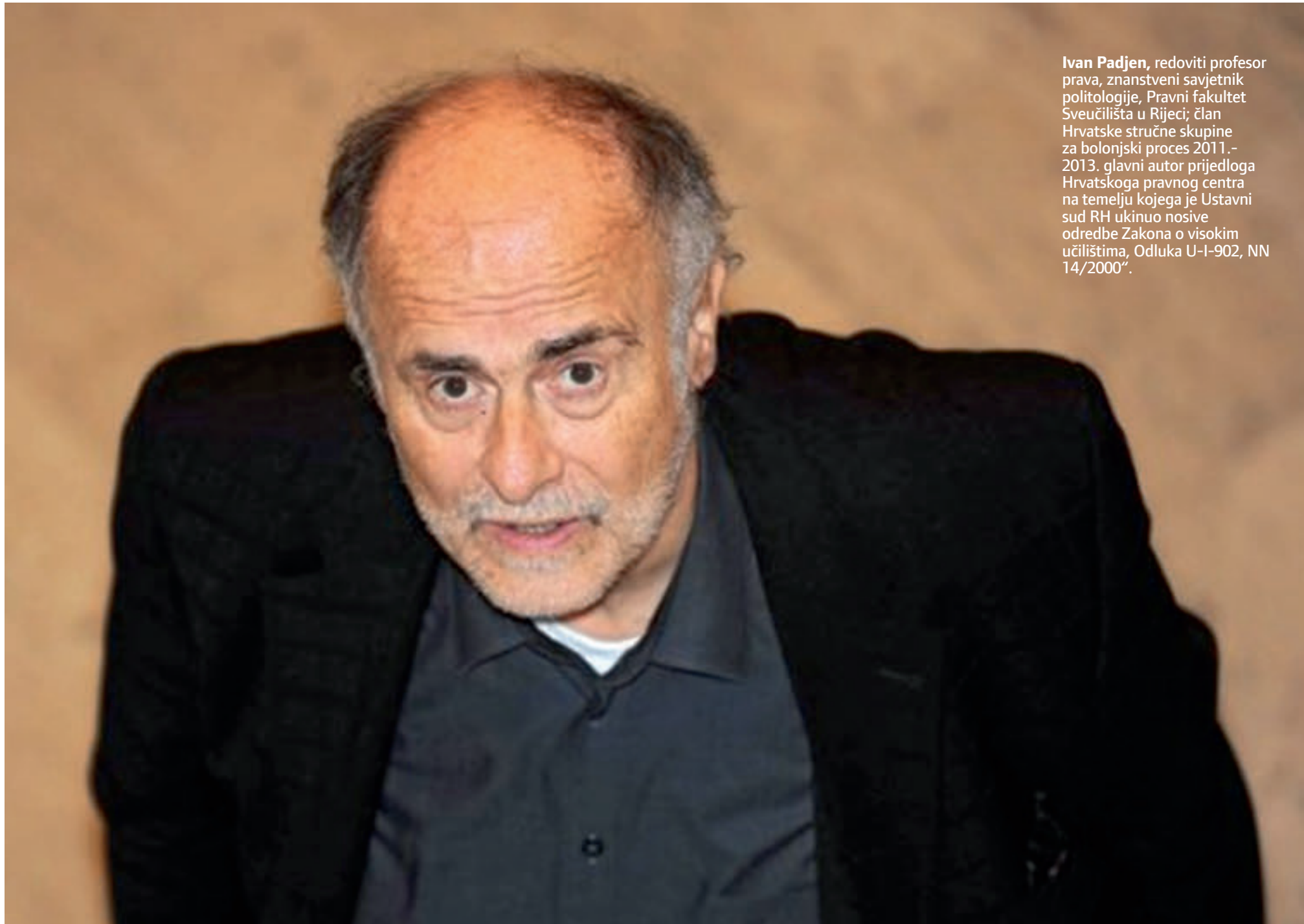
b) Sveučilišta su u SAD-u također nakon II. svjetskog rata postala najvažnije znanstvenoistraživačke organizacije.

c) U Francuskoj je neposredno prije II. svjetskog rata osnovan *Centre national de la recherche scientifique*, kao glavna nacionalna znanstvenoistraživačka organizacija. Posljednjih godina od istraživača CNRS očekuje se da budu i sveučilišni nastavnici ili da se potpuno presele u sveučilišta.

d) Kad su njemačka sveučilišta krajem 19. stoljeća ostvarila von Humboldtov ideal, da budu znanstvenoistraživačke institucije u kojima studenti stječu znanja poput znanstvenika, tj. znanstvenim istraživanjem, utjecajni profesori su uvjerali carsku vladu da je pravo mjesto za istraživanja izvan sveučilišta, u znanstvenoistraživačkim institutima te je taj način odnosa sveučilišta i znanosti postao mjerodavnim za većinu kontinentalnoeuropskih zemalja (vidi gore Francusku, slično Italiju). Tako je carska vlada stvorila prethodnike današnjih Max Planck instituta.

Osobitost je tih instituta da su, iako nisu obrazovne ustanove, ustanovili, u suradnji sa

lišnih i stručnih studija (2)

Ivan Padjen, redoviti profesor prava, znanstveni savjetnik politologije, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci; član Hrvatske stručne skupine za bolonjski proces 2011.-2013. glavni autor prijedloga Hrvatskoga pravnog centra na temelju kojega je Ustavni sud RH ukinuo nosive odredbe Zakona o visokim učilištima, Odluka U-I-902, NN 14/2000“.

sveučilištima, poslijediplomske doktorske škole koje su ravnale najboljima američkima.

4. RASLOJAVANJE DRUŠTVA I STUDIJA U HRVATSKOJ

4. Sveučilišni i stručni studiji u Hrvatskoj su, slično onima u najrazvijenijim zemljama, istovremeno i posljedica i uvjet socijalnog raslojavanja, no međusobno se više razlikuju po osnivaču (sveučilišta su osnovana od države) i po podupiratelju (javna visoka učilišta podupirana su prvenstveno od države) a sadržajno više po tom što sveučilišni studiji nedovoljno osposobljavaju za struku nego po tom što uvode studente u znanstvena istraživanja te više po tom što su visoki stručni studiji na obrazovno nižoj razini od sveučilišnih nego po tom što produžavaju studija za prvu kvalifikaciju s četiri na pet godina, isključivo u interesu sveučilišta, umjesto zadržavanja četverogodišnjih osnovnih sveučilišnih studija, ili njihovog skraćivanja na tri godine). Podrobno, razlike su sljedeće:

4.1. Sveučilišni studiji su uz rijetke iznimke izvedeni od javnih sveučilišta uz pretežno javnu finan-

cijsku i drugu imovinsku (zgrade, oprema) potporu i relativno nisku školarinu (značajan dio studenata studira besplatno, niti oni koji plaćaju najvišu školarinu njom ne pokrivaju sve troškove studija, pogotovo ne troškove redovitih znanstvenih istraživanja, u kojima sveučilišni nastavnici djeluju ili barem treba da djeluju s oko 50% svog radnog vremena), a zbog uvjeta upisa u sveučilišne studije te troškova studentskog života dostupni su uglavnom maturantima gimnazija i drugih uglednijih srednjih škola a to su u prvom redu pripadnici srednje klase, kako po obrazovanju (djeca roditelja koji su sami stekli visoku ili višu ili barem potpunu srednju stručnu spremu).

4.2. Visoki stručni studiji koji su izvedeni od javnih visokih učilišta (sveučilišta, veleučilišta, visokih škola) imaju poput javnih sveučilišta pretežno javnu financijsku i drugu imovinsku potporu i relativno nisku školarinu, no u njima studiraju pretežno djeca manje imućnih i manje obrazovanih roditelja koja su sama završila slabije, u pravilu srednje stručne škole.

4.3. Visoki stručni studiji koji su izvedeni od privatnih visokih učilišta (uglavnom visokih škola) po naravi stvari su upisivani pretežno od studenata koji se nisu uspjeli upisati u sveučilišne studije, koji su ili besplatni ili mnogo jeftiniji od onih u visokim školama. Već zbog tog razloga privatna vi-

“

USAD-u djeluje, po različitim procjenama, između 4000 i 5000 colleges and universities, među kojima je oko 150-200 onih istraživačkih, koja su već desetljećima mjerilo izvrsnosti za sva svjetska sveučilišta

soka učilišta u Hrvatskoj nemaju mnogo izgleda da postanu elitnima. No, stalno zaostajanje hrvatskih sveučilišta i za hrvatskima društvenim potrebama i za vodećima svjetskim sveučilištima moglo bi dovesti do toga da neka od njih postanu slabija od privatnih visokih učilišta.

5. ZAKLJUČAK

5. Tako gornja analiza omogućuje dva važna zaključka, koja bi, da su izvedena znanstvenom metodom, sadržavala i izvorne prinose znanosti. Moguće ih je sažeti u sljedećim postavkama:

5.1. Po čemu se, osim klasno, razlikuju znanstveni i stručni stu-

diji, odnosno sveučilišta i visoke stručne škole u razvijenima znanstvenim zemljama, koje su tu razliku uspostavile?

5.2. Po čemu se, osim klasno i po tom što istraživači javnih znanstvenih instituta podučavaju studente kad ushtjednu i za to su dodatno plaćeni, razlikuju znanstveni i stručni studiji, odnosno sveučilišta i visoke stručne škole u Hrvatskoj, koja tu razliku u posljednjih nekoliko desetljeća nije promislila?

5.3. Zaključna pitanja nisu kapriciozna, u tom smislu da bi navodila na samooptužujuće pozitivne odgovore, nego po tom što pokušavaju uvući čitaoca u *samoću i slobodu* razmišljanja o njima. Da ne bi ostao sasvim osamljen u tom naporu, *post scriptum* pokazuje moguć pravac odgovora.

POST SCRIPTUM**

“Trebamo li još uvijek sveučilište?”, pitao je još 1997., dakle prije početka Bolonjskog procesa, Dieter Simon, istaknuti pravnik i historičar, u to vrijeme predsjednik Berlinsko-bamberske (nekadašnje pruske) akademije znanosti, ranije direktor Max Planck instituta za europsku pravnu povijest i profesor Goetheova sveučilišta u Frankfurtu na Majni. Sam Simon odgovorio je: “Sveučilište nam je još potrebno kao ustanova visokog obrazovanja... Više ga ne trebamo kao *sveučilište*, jer su njegove na-

slijeđene *differentiae specifica*e u odnosu na visoke stručne škole (politehlike) – ‘jedinstvo istraživanja i podučavanja’ ili ‘znanost kao način života’ – isparile” (Simon, 1997: 11; više Schelsky, 1963). Našao je tek jednu iznimku, a to su znanosti o čovjeku, koje se doista njeguju prvenstveno na sveučilištu, no istaknuvši odmah da ono nije napravilo napredak niti u premošćivanju jaza između znanosti o prirodi i znanosti o čovjeku niti u povezivanju razmrvljenih humanističkih i društvenih znanosti, “gdje su disciplinarne granice uglavnom proizvod povijesne slučajnosti i kontingentnosti” (Simon, 1997, 12; više: Becker, 1974). Štoviše, ustvrdio je da nema izgleda da preustrojanje potonjih pod nadimkom “kulturalna znanost” stvori novu paradigmu sposobnu da poveže filologijsko-historijske discipline, koje su u I. svjetskom ratu izgubile svoje prvenstvo među znanostima, i teorijske društvene znanosti, koje su uslijed propusta da predvide pad Berlinskog zida 1989-1990. kažnjene gubitkom statusa objašnjavajućih znanosti (Simon, 1997: 12).

* prinos okruglom stolu “Socijalne dimenzije i binarni sustav” Hrvatske stručne skupine za bolonjski proces (Zagreb: Hotel “Dubrovnik, 12. studenog 2013.).

** Preuzeto iz Padjen, „Pravo na sjećanju politike, ekonomije i kulture (I.): u klasičnom ključu“, Politička misao, 47:4 (2010), 108-134, na 108-109.

predsjednica klastera HKKKKI
Ivana Nikolić Popović

“

SVIJET

2,25 bilijuna USD
prihoda godišnje
3 posto od ukupnog
svjetskog BDP-a
29,5 milijuna radnih
mjesti
1 posto ukupnog
radnog stanovništva

“

EUROPA

535,9 milijardi EUR
prihoda godišnje
4,2 posto od ukupnog
BDP-a Europske Unije
7,1 milijun radnih mjesta

“

HRVATSKA

15 milijardi KN
prihoda godišnje
2,3 posto od ukupnog
BDP-a Hrvatske
124.000 radnih mjesta
u Kreativnoj ekonomiji
8,9 posto ukupnog radnog
stanovništva

MJESEC KREATIVNIH KULTURNIH INDUSTRIJA 16.5-21.6.

dekan ALU
Aleksandar Battista Ilić

Kultura je ključni europski
brend, a kreativna i
digitalna ekonomija
paradigma je
21. stoljeća . No u
hrvatskim osnovnim
školama učenici
u osam godina prođu
jedva 280 sati
kreativne nastave.
Problem je tim veći
jer se isto
- ako ne i gore -
događa i na
sveučilišnoj razini.